The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

LATVIJA AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N. Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20-$-6.40 par vienu collas slejas telpu.

WEDNESDAY, DECEMBER 28, 104./1033. n-rs. TREŠDIEN, 1960. GADA 28. DECEMBRĪ 10. gads.

MASKAVA IZRAUDZĪJUSI LUMUMBAM PĒCTECI

Padomju Savienības varasvīrs Chruščevs atzīst neeksistējošo Kongo republikas valdību.

Apvienoto Nāciju pilnsapulces rudens sesijas laikā Padomju Savienība sevišķi pūlējās gāzt ģenerālsekretāru Hammeršeldu. Sagaida, ka to komūnisti turpinās arī pavasarī, kad no jauna sanāks Apvienoto Nāciju pilnsapulce.

Pašreiz kā dadzis komūnistu acīs ir Hammeršelda politika Afrikā. Kongo republikas jukām sākoties, Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs lielā ātrumā savervēja starptautisku armiju, kuŗā tika ietilpināti arī daudzu Afrikas valstu bruņotie spēki. Ar savu ātro rīcību Hammeršeldam Kongo chaosu likvidēt gan neizdevās, bet — viņš paveica ko daudz vairāk, apturot un pilnīgi aizkavējot jaunās Kongo republikas pāriešanu komūnistu rokās. To Austrumi Hammeršeldam nekad nav piedevuši un nepiedos, un jāsagaida, ka tie turpinās savus mēģinājumus pašreizējā ģenerālsekretāriāta likvidēšanai.

Kamēr Apvienotās Nācijas cīnās par miera un kārtības atjaunošanu Kongo, pēdējā nepārtraukti attīstās jaunas politiskas grupas, kas mēģina varu pārņemt savās rokās. Sākumā, kā zināms, no republikas atšķēlās Katangas province, un to pašu, bet ne vairs tik efektīvi, paziņoja arī Kasai provinces ministru prezidents. Kopš padzītā ministru prezidenta Lumumbas apcietināšanas Kongo republikā ievērību ieguvusi Orientālā province, kuŗas komūnistu ministru prezidents Gizenga sevi ieskata par Lumumbas valdības turpinātāju un legālo Kongo republ. valdnieku. Gizenga cita starpā bija ministru prezidenta Lumumbas vietnieks. Lai situāciju padarītu vēl sarežģītāku un nepārprotami iekostu Apvienoto Nācija ģenerālsekretāram Hammeršeldam, Chruščevs atzinis Gizengu par Kongo republikas premjēru, pēdējam apsolot savu palīdzību. Tas ļoti viegli var nozīmēt, ka visi līdzšinējie pūliņi Kongo jānoraksta zaudējumos. Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršelds sākumā domāja, ka Kongo miera un kārtības atjaunošanai pietiktu ar apmēram 6000 kaŗavīriem. Tagad šis skaits ir trīskāršots, bet gaidītie rezultāti vēl nav gūti. Ja pēdējā pusē aktīvi sāk darboties Padomju Savienība, tad var izrādīties, ka ar pašreiz Kongo stacionēto Apvienoto Nāciju kaŗavīru skaitu nepietiek pat tagadējā stāvokļa turpināšanai. Un tai pašā laikā nedrīkst aizmirst, ka tādas valstis kā Gāna un Gvineja un, varbūt, pat Apvienotā Arābu Republika un Maroka simpatizē komūnistiem.

Masarika gars baida Padomju Čechoslovakiju

Šī gada martā ASV pastmarku serijā „Brīvības cīnītājs" parādījās arī čechu patriota Tomasa Masarika attēls. Pēc īsa apjukuma brīža Čechoslovakijas tagadējie valdnieki „no Maskavas žēlastības" atteicās ar šo pastmarku apmaksātus sūtījumus adresātiem piegādāt. ASV Ārlietu ministrija nupat pirms dažām dienām izteikusies, ka tas stāvot pāri saprašanai, kā pēc Čechoslovakijas atsacījuma pieņemt pasta sūtījumus ar ASV pastmarku, kas godina Tomasu Masariku, Čechoslovakijas republikas pirmo prezidentu.

ASV nota noraida komūnistisko čechu apgalvojumu, ka Masarika pastmarkas izdošana bijusi daļa no ASV kaŗa gājiena, ko ierosinājuši nodevīgie emigranti, lai diskreditētu tagadējo čechu valdību un lai iejauktos Čechoslovakijas iekšējās darīšanās.

So pastmarku, vienu no tām, kas ietilpst „Champion of Liberty" serijā, ASV izdeva, lai godinātu pēc Pirmā pasaules kaŗa beigām nodibinātās čechoslovaku republikas galvu.

ASV notā sacīts, ka čechu iebildumi pret pastmarkas izdošanu, kas godina tik dižu cilvēcības draugu un izcilu čechoslovaku patriotu, norāda, ka komūnistu autoritātes Prāgā meklē jebkuru ieganstu, lai tas būtu cik šķidrs būdams, lai noveltu no sevis atbildību par katru (starptautisko) attiecksmju pasliktināšanos.

ASV „Brīvības cīnītāja" pastmarkas pēdējā laikā izlaiž 160 miljonu eksemplāros. Lielākā šai serijā iederētos arī latviešu J. Rainis, par kuŗu jau 1956. gadā mūsu ievērojamais vēsturnieks un dzejnieks Arveds Švābe esejā „The Eternal Exile" pauda pasaulei: „Ar visu savu mentalitāti un dzejas idejām Rainis dziļi sakņojās latviešu sētā, latviešu lauku ļaudīs. Viņš ir viens no tiem nedaudziem latviešu dzejniekiem, kas uzdrošinājās lietot tautas dziesmu pantmēru.

Kaut sociālists pēc pārliecības, Rainis bija dziļi uzticīgs patriots. Jau 1916. g. viņš rakstīja savu politisko testamentu: Zeme — tā ir valsts! . . . Kosmopolitisms ir utopija un ir kļuvis vecmodīgs. Mums jāatbrīvojas no uzskata, ka varam dzīvot tikai no krievu vai vāciešu žēlastības. Cilvēce ir organizēta organiskās tautās, ne mechaniskos pūļos. Pār tautu eksistenci nevar tikt pāri, to noliedzot vai ielecot beztautu kosmopolitismā."

A. Punka.

SATRAUKTI ZIEMASSVĒTKI BEĻĢIJĀ

VALDĪBAS IECERĒTĀ PIETICĪBAS POLITIKA NEAPMIERINA BEĻĢU STRĀDNIEKUS.

Briselē. Kamēr pārējā Eiropas brīvā daļa svinēja bagātākos pēckaŗa Ziemassvētkus, Beļģijas politiskais stāvoklis bija pienācis tuvu revolūcijai. Kongo zaudēšana Beļģijai maksājusi tik daudz, ka bija nepieciešams pārstrādāt valsts saimniecības politiku, radot dažādus ierobežojumus, kas nepatīk beļģu strādniekiem. Rezultātā, visus Ziemsvētkus Beļģija atradās demonstrāciju un saspīlējuma varā, kas valsti noveda tuvu revolūcijai. Karalis Boduēns, kā zināms, tai laikā atradās savā kāzu ceļojumā.

Beļģijas ministru prezidenta Eiskens valdība pašreiz atrodas svaru kausos un jau tuvākās dienās izšķirsies, vai Beļģijai paliks pašreizējā iekārta, vai valsts nonāks politiskā chaosā — gluži kā Beļģijas pabērns Kongo. Beļģijai pārmeta, ka tā radījusi Kongo traģēdiju. Nav nekādu šaubu, ka Beļģijas streiku virkni valdības taupības politikas rezultātā radīja Kongo zaudēšana.

Beļģijas valdības nākotni acumirklī nosaka katoļu arodbiedrības. Un, proti, kamēr sociālisti streiko visas valsts mērogā, katoļi par savu līdzdalību vēl nav izšķīrušies. Katoļu arodbiedrībām pievienojoties sociālistiem, Beļģija nonāktu vispārējā streika varā, un tagadējās valdības dienas līdz ar to būtu skaitītas. Tomēr sagaida, ka katoļi vispārējam streikam nepievienosies un ka rezultātā ministru prezidenta Eiskena valdībai izdosies noturēties pie varas.

MELNIE APVIENOJAS

Gāna, Gvineja un Mali gatavojas finansiālai un saimnieciskai apvienībai.

Akrā. Pagājušās nedēļas nogalē gatavošanās vēl lielākai kopībai paziņoja Gāna, Gvineja un Mali. Līdzšinējās draudzīgās saites minēto valstu starpā nostiprinās ar finansiāliem un saimnieciskiem līgumiem. Gāna un Gvineja simpatizē komūnistiem.

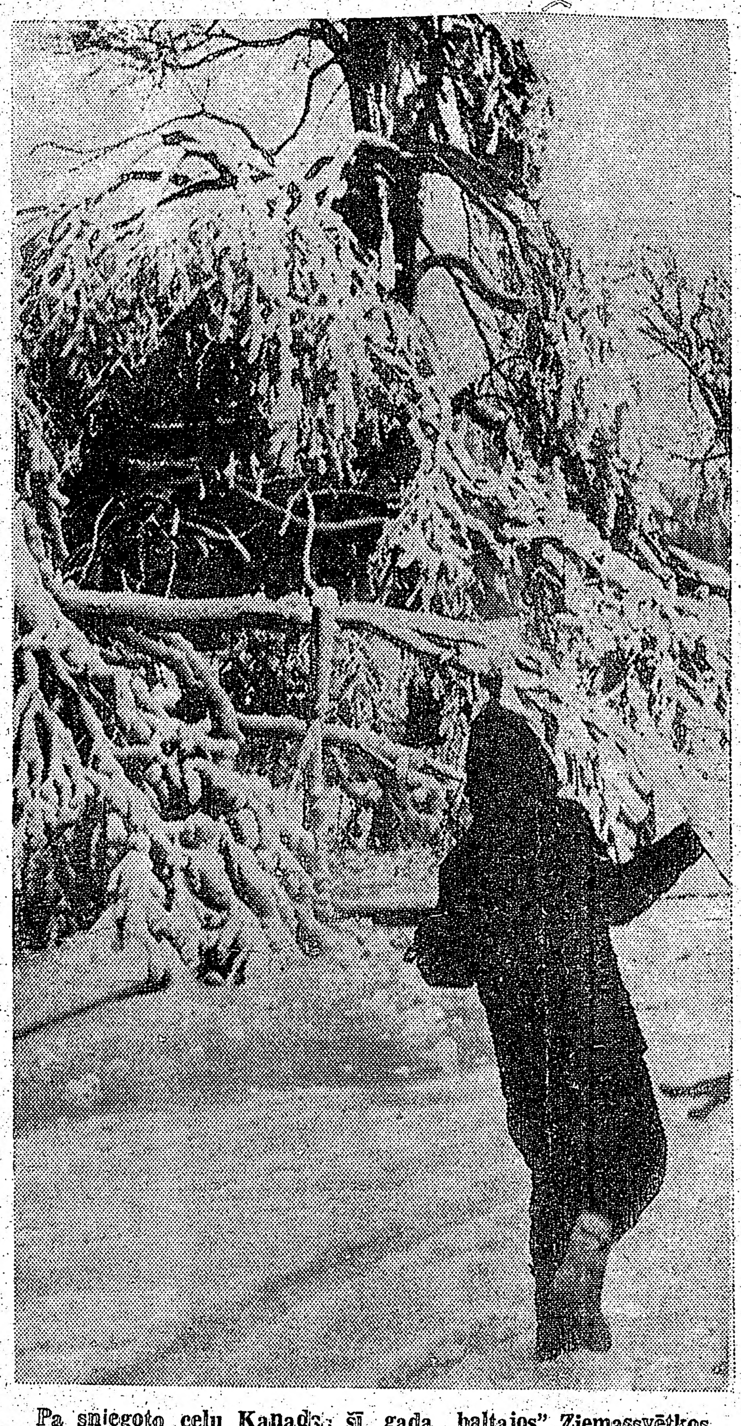

Pa sniegoto ceļu Kanadā šī gada „baltajos" Ziemassvētkos.
J. Liģera uzņ.

LNAK JAUNĀS PADOMES SESIJA

18. UN 19. FEBRUĀRĪ

LNAK valdes sēdē piedalījās pr-dis V. Upeslācis, pr-ža v. J. Niedra, sekretārs V. Uiska, kasieris T. Kronbergs, biedrzinis A. Rožkalns, locekļi J. Grodnis un K. Bencons, vēlēšanu komisijas priekšsēdis J. Grīslis, politiskās nozares vadītājs J. Lejiņš un informācijas centra vadītājs J. Goba.

Pēc iepriekšējās valdes sēdes protokola nolasīšanas un pieņemšanas plašāku ziņojumu sniedza LNAK padomes vēlēšanu komisijas priekšsēdis J. Grīslis. Ziņojums plaši atreferēts šī laikraksta 21. decembra 102. numurā. LNAK valdes priekšsēdis pateicās vēlēšanu komisijai, it sevišķi tās pr-dim, par labi izkārtoto vēlēšanu norisi.

Ievēlēto LNAK padomi nolēma sasaukt 1961. g. 18. un 19. februārī. Par sanāksmes vietu un darba kārtību lems nākošajā valdes sēdē.

Sakarā ar latviešu kreditsabiedrības sekmīgu darbību Toronto, tautiešos ir radusies liela interese šāda veida kreditbankas dibināšanā arī citās vietās Kanadā. Pašlaik latvieši Hamiltonā, Londonā un Vinipegā interesējas par iespējām dibināt kreditbankas. Lai palīdzētu noorganizēt un izkārtot darbības uzsākšanu minētajās vietās, LNAK valde pie apvienības nodibināja Kreditsabiedrību organizātora posteni, ievēlot par organizātoru A. Svenni, kam šim uzdevumam ir pieredze un zināšanas.

Sakarā ar komūnistu melu kampaņu pret Baltijas tautu piederīgiem, paliek spēkā iepriekšējās LNAK valdes sēdē pieņemtais lēmums — morāli un ja vajadzīgs arī materiāli atbalstīt igauņu apvienības pr-ža v. A. Luitsalu cīņu pret nepatiesiem apmelojumiem.

Informācijas sekmīgākai un plašākai darbībai ir piesaistījušies jauni palīgi — Roberts Puriņš, Rita Goba, Varis Grīslis, Aiva Bērziņa un Tālivaldis Kronbergs. Šī darba veicināšanai valde atvēlēja $100.-.

Sakarā ar Austrālijas latviešu apvienības ierosinājumu par globāla Informācijas centra radīšanu, LNAK valde atzīst, ka tas būtu kārtojams Apspiesto tautu asamblejai, jo latviešiem atsevišķi nebūtu vajadzības radīt jaunu organizāciju.

Kanadas liberāļu partijas vadītājs L. Pīrsons bija ielūdzis etnisko grupu pārstāvjus un laikrakstu redaktorus uz apspriedi Royal York viesnīcā, kur viņš deva plašāku politisko pārskatu un aicināja piedalīties liberāļu partijas kongresā, kas notiks Otavā janvāŗa mēnesī.

LNAK valde atzina, ka būtu vēlama etnisko grupu komiteja pie Kanadas politiskajām partijām, un principā nolēma sūtīt pārstāvi uz minēto konferenci, lūdzot J. Lejiņu to izkārtot.

Kanadas DV apgāda vadītāja ierosinājumu par angļu valodas pašmācības grāmatas izdošanu valde nodeva Kultūras nozares vadītājam R. Bregžim jautājuma noskaidrošanai par šādas grāmatas vajadzību.

Audzināšanas padomes pr-dis V. Uiska ziņoja, ka padome nekādu darbību nav sākusi, jo praktiski nav bijis laika un arī vajadzības padomes sasaukšanai. Atdzīst, ka būtu labāk, ja laikraksts Latvija Amerikā iekārtotu jautājumu un atbilžu nodaļu audzināšanas jautājumos. Valde atzina, ka Audzināšanas padomes pr-dim jāiesniedz LNAK padomei ziņojums par šīs padomes būtību, kā arī ierosinājumi tās turpmākajam darbam, lai tad LNAK padome lemtu un dotu savu atzinumu.

Kasieris ziņoja, ka paredzētais budžets reālizējas labi, un valde nolēma izmaksāt gratifikāciju zemāk minētiem LNAK darbiniekiem:

Darbvedei A. Briedei $70,-, bibliotēkāram A. Ezergailim $50,-, darbvedes palīdzei E. Pulstai $30,-, izpalīdzēm V. Porietei un Zichmanei $10,- katrai.

Jaunu grāmatu iegādei bibliotēkai atvēlēja $20,- un jaunatnes žurnāla „Ceļinieks" atbalstam $100,-.

K. B.

VĀCIEŠU ATOMKUĢI

Rietumvācijas zinātnieki ir nobeiguši trīs dažādu sistēmu atomkuģu būvprojektus un, kā kuģu atomreaktoru pētniecības vadītājs prof. E. Bragge paskaidro, pirmā vācu atomkuģa būve var sākties jau nākošajā — 1961. gadā.

VAI LAOSA KRITĪS?

TAS BŪTU SMAGS TRIECIENS RIETUMU PRESTIŽAM AR KATASTROFĀLĀM SEKĀM NĀKOTNĒ.

Tālo Austrumu zeme Laosa, otrā pasaules malā, patiešām atrodas tik tālu prom no Rietumu tiešo interešu loka, ka tās „gulbja dziesma" izskan tikpat kā nesadzirdēta un nesaklausīta. Patiešām, tā nav pārāk liela valsts, un, pavirši skatoties, par tās zaudēšanu maz būtu „vērts" uztraukties. Kā zināms, Laosa platībā tikai 3 reizes pārsniedz Latviju, aizņemdama 208.000 kv. km. lielu apgabalu milzīgā Āzijas kontinenta dienvidaustrumu stūrī, un tanī dzīvo tikai 3 miljoni iedzīvotāju: caurmērā tātad 15 cilvēku uz kv. km. „Pārāk sīks lielums," no lielummanijas viedokļa!

Pēc sava novietojuma Laosa pieder pie iekšzemes valstu paveida un daudzējādā ziņā noškirtākajiem un Rietumos vismazāk iepazītiem zemes stūriem pasaulē. Tai nav ne pieejas pie jūŗas, nedz arī modernai satiksmei piemērotu sauszemes ceļu tīklu. Tiesa, pēc Indoķīnas kaŗa ir gan steigā ievilkti daži auto satiksmei piemēroti ceļi sakariem ar kaimiņzemju ostām, kā arī paplašināti un no jauna ierīkoti lidlauki, bet tas vien neko daudz nav spējis grozīt. Kalnainais apvidus pie tam stipri apgrūtina iekšzemes ceļu tīkla izveidošanu un kavē sakarus. Kā sensenās dienās, tā arī tagad, galvenā masu kustība norisinās pa Mekongas upes ceļu.

Iedzīvotāju pārsvarā lao tautu saimei piederīgie. Viņu vārdā nosaukta arī visa valsts par Laosu. Kalnos saglabājusies arī viena no vecākajām Dienvidaustrumāzijas tautām, proti, meo jeb mio.

Kad 1960. gada rudenā Laosai draudēja nopietnas briesmas, valdībā uzņēma arī primitīvās mio tautas virsaiti, piešķiŗot viņam informācijas ministra posteni. Tas ir ļoti zīmīgs gadījums šīs zemes likteņu rotaļā. Starp citām kaimiņtautu drumslām redzami arī ienācēji ķīnieši. Līdzīgi visai Indoķīnai, arī Laosa atrodas tautu staigāšanas un līdz ar to kultūras kustību krustcelēs. Te satiekas Indijas un Ķīnas kultūras iespaidi, veidojot īpatnēju starpkultūru.

Priekš saviem 2.000 gadiem no Indijas atnestā Budas mācība Laosā saglabājusies līdz pat šim brīdim un tai pievērsušies turpat vai visi iedzīvotāji.

Pagājušā gadsimta otrā pusē, kad te sacentās galvenās rietumu jūŗas valdnieces — Anglija un Francija, tagadējās Laosas territorija nonāca franču virskundzībā (1883. g.) un kopā ar pašreizējo Kambodžu, Dienvidvietnamu un Ziemeļvietnamu veido tā saucamo franču Indoķīnu.

Kā visā šai zemes malā, tā arī Laosā neatkarības tieksmes sasniedz īpašu spriegumu pasaules kaŗa laikā.

Jau 1947. gadā Laosa pārveidojas par konstitūcionālu monarchiju. Abas agrākās karalistes, proti, Luanga un Ventiene (Venšiena) apvienojās vienā valstī — Laosā, pie kam par valdītāju kļuva Luanga Prabanga dinastija. Gadu vēlāk (1948.) līgumā ar Franciju Laosa jau kļūst gandrīz pilnīgi neatkarīga. Abu agrāko valstiņu nosaukumi saglabājušies galvaspilsētu vārdos, kā: Luanga Prabonga dziļāk ziemeļos — karaļu rezidence, bt Ventiene (Venšona) vairāk dienvidos, Mekongas krastā, Taizemes pierobežā, valdības un parlamenta sēdeklis. Parlamentu Laosā ievēl uz 5 gadiem, un to var atlaist karalis.

Pēc Indoķīnas kaŗa, 1950. gadā, līgstot mieru, Laosu par neatkarīgu valsti atzīst kā ASV un Francija, tā arī komūnistu valstis, un nedaudz vēlāk tam seko gandrīz visas citas suverēnās valstis. Beidzot (1956.) Laosu uzņem arī Apvienotajās Nācijās. Par spīti visam asiņainie nemieri Laosā neapsīkst, bet turpina uzliesmot bez mitēšanās. Izceļas nesaskaņas arī valdībā un parlamentā. Jau 1959. gada 14. jūnijā parlamentu atlaiž, piešķiŗot ministru prezidentam īpašu pilnvaru valdīt bez vēlēto pārstāvju līdzdalības.

Kā zināms, Indoķīnas kaŗa laikā dažus Laosas novadus ieņem sarkano spēki. Tur izveidojas īpaša komūnistu Patet Laosa. Karaliskajai Laosai šos novadus vairs neizdodas pilnīgi atgūt un pakļaut savai varai. No Patet Laosas tad nu arī nāk viens sarkano partizānu uzbrukumu vilnis pēc otra, vēršoties galvenokārt pret valdības galvaspilsētu Ventienu, un tādā kārtā pārdalot Laosu vidū pušu.

Te jāievēro, ka pēc bij. franču Indoķīnas sadalīšanās 4 patstāvīgās valstīs, Laosai piekrīt ārkārtīgi svarīgais un daudznozīmīgais starpjoslas „filtra" uzdevums starp komūnisma varai pakļautajiem ziemeļiem un Rietumu pasaulei vairāk vai mazāk draudzīgajiem rietumu un dienvidu kaimiņiem.

Ziemeļos Laosa saskaŗas ar milzīgo sarkano Ķīnu, un tās ziemeļaustrumu malu apliec komūnistiskā Ziemeļvietnama. Ziemeļrietumu stūrī Laosai pienāk neitrālā Burma, visā dienvidrietumu malā piegļaužas Rietumiem draudzīgā Taizeme, dienvidos Kambodža un dienvidaustrumos Dienvidvietnama.

Tādā kārtā atklājas, ka Laosas starpjoslas raksturam liela līdzība ar Latvijas stāvokli pirms 2. pasaules kaŗa, kad arī mums piekrita tāds pats „tilta sargu" uzdevums. Zīmīgi, ka arī visā izrīcība saskatāma tik liela līdzība Latvijas „sagatavošanā" lietotiem gājieniem, ka liekas, te citā variācijā atkārtojas mūsu zemes liktenis.

Pašreizējās briesmas sākās jau šī gada rudenī, kad, izmantojot Mekongas plūdu postu, pret valdību saceļas izplētņu lēcēju vienības Le Konga vadībā un ieņem Ventienu (Venšanu). Karālim un valdībai gan vēl izdodas noturēties un nemiernieki atvelkas, bet plaisa starp tā laika ministru prezidentu vienā pusē un karali un kaŗaspēka komandieri otrā vairs nav pārvarama. Kad premjērs sarkano priekšā turpina piekāpties, atļaujot Pad. Savienības gaisa spēkiem no Hanojas lidlaukiem piegādāt Ventienei benzīnu un pārtiku, kā arī savā „neitrālajā" valdībā uzņem komūnistus, karalis izdod dekrētu, atceļot valdību. Premjērs aizbēg uz Kambodžu. Kaŗaspēka virspavēlnieks ieceļ jaunu valdības galvu, kas cenšas izveidot citu valdību.

Tai pašā laikā Le Konga spēki, pa gaisa ceļu apgādāti ar Padomju Savienības ieročiem, uzbrūk Ventienei (Venšanai un to arī ieņem (13. XII). Satiksme ar ārpasauli pārtrūkst, un uz laiku vienīgi „Amerikas balss" un ASV sūtniecība spēj noraidīt īsas ziņas par radušos stāvokli un cīņām valdības galvaspilsētā. Drīz vien Le Konga spēkiem pievienojas arī Petet Laosas partizāni, un stāvoklis patiešām kļūst kritisks. Galvaspilsētas centrā norisinās artilerijā divkauja, pie kam cieš arī ASV sūtniecība, franču ierīkotā slimnīca un citas iestādes. Rietumu zemju iemītnieki glābjas Taizemē . . .

Pirms šīm cīņām par spēku samēriem atklātībā zināms, ka kaŗaļa pusē turas ap 25.000 vīru liels kaŗaspēks, Le Kongam 4000 vīru, bet Patet Laosas partizānu skaitu vērtē 3000 vīru lielu. Skaitliskais pārsvars tātad karaļa resp. armijas virspavēlnieka pusē. Bet tas var ātri mainīties . . .

Kas notiktu, ja Laosa kristu? Pavirši vērojot, var likties, ka nekas sevišķs. Iekārtas maiņa, nekas vairāk. Dziļāk ielūkojoties, jāatzīst, ka ar Laosas krišanu komūnisma izplatībai atvērtos plaši jo plaši vārti kā ar Taizemi, tā jo sevišķi uz jaunajām valstīm: Kambodžu un Dienvidvietnamu. Turklāt tas dotu tik ļoti smagu triecienu Rietumu prestižam, ka tā sekas var būt patiesi katastrofālas.

Rex.

TREŠĀ FRANČU ATOMBUMBA

ZIEMASSVĒTKU BRĪDINĀJUMS ALŽIRIJAI UN PĀREJAI PASAULEI.

Parizē. Francijas prezidenta gen. de Golla politika ir nemainīga. Prezidents savā laikā solīja daļēju neatkarību Alžīrijai. Tā kā Savienotās Valstis viņu neaicināja atomieroču apspriedēs, de Golls deklarēja, ka Francijai būs savs atomarsenāls. Alžīrijas jautājumā, kā redzams, karš, streiki un nemieri prezidentu nav spējuši izkustināt no sākumā ieņemtajām pozicijām. Un tādu pašu nostājas stingrību savā pārliecībā prezidents de Golls turpina arī savā atompolitikā. Kamēr pārējās atomvalstis gaŗiem zobiem skubina viena otru atomieroču mēģinājumu pārtraukšanai (Francija sarunās vēl vienmēr nav tikusi pieaicināta), franču zinātnieki jau paspējuši izmēģināt savu trešo atombumbu. Mēģinājums noticis šīs nedēļas sākumā Saharas tuksnesī un devis visus gaidītos rezultātus. Franču militārās iestādes paskaidro, ka Saharas tuksnesī izmēģinātā atombumba bijusi „tikai" apmēram piecas reizes spēcīgāka par 1945. gadā virs Hirošimas nomesto. Ar to franči pierādījuši, ka viņi savas bumbas tagad prot ražot dažādos variantos, tās piemērojot dažādiem ieročiem.

SLIMĀ CILVĒCE

Kā izriet no Ženēvā darbojošās „Pasaules veselības organizācijas" atzinumiem, tad katrs desmitais Rietumeiropas un Ziemeļamerikas kontinenta iedzīvotājs ir neurotiķis. Par citām zemēm un kontinentiem vēl trūkstot pilnīgu datu, bet esot pieņemams, ka sevišķi sakarā ar straujajām saimnieciskajām un sociālajām pārmaiņām tā sauktajās maz attīstītajās zemēs neurotiķu esot vēl vairāk. Visā pasaulē trūkstot arī nervu ārstu, kuŗi neurozi varētu sekmīgi apkaŗot, jo tikai 4 valstīs — Kanadā, Izraēlā, Zviedrijā un ASV — esot pietiekošs skaits nervu ārstu: uz katriem 10 tūkst. iedzīvotājiem viens nervu ārsts. Kā apliecina Vīnes universitātes psichiatrijas profesors Hofs, tad viens no neurozes iemesliem esot alkoholisms. To vislabāk varot novērot Vīnē, kur esot trīsreiz vairāk alkoholiķu nekā Ņujorkā. Šī iemesla dēļ Austrija atrodoties pasaules pašnāvnieku un nelaimes gadījumu statistikas pirmajā vietā . . . Ja citur pasaulē cilvēki ejot ēst, lai tad arī iedzertu — Austrija esot laikam vienīgā zeme pasaulē, kur ļaudis ejot tikai iedzert. Austriešu pašreizējais alkoholisms un neuroze esot dvēselisko krīžu simptoni. Apmēram tādās pašās domās par vāciešiem ir arī Nirnbergas nervu klīnikas profesors Dr. Broničs, kas konstatējis, ka sakarā ar saimniecisko uzplaukumu Rietumvācijā augošais sieviešu alkoholisms, neuroze un citas nervu kaites stāvot ciešā sakarā ar tagad ne vien moderno, bet arī likumīgo sieviešu un vīriešu līdztiesīgumu. Šīs nelabās parādības esot sevišķi pieaugušas pēdējos 10 gados, īpaši tā saukto vienkāršo ļaužu aprindās, kuŗās agrāk vīriem parasti esot bijusi noteikšana pār sievām.

ŠĀVIENS TUKŠĀ GAISĀ

„TASS" AĢENTŪRAS NEIZDEVIES APVAINOJUMS

Turpinot apvainojumu seriju, kuŗas pirmie upuŗi bija igauņi, „Tass" aģentūra par savu trešo mērķi Kanadā bija izraudzījusi kādu lietuvieti, apvainojot to 18 tūkst. cilvēku nogalināšanā. Tomēr šoreiz Kremlis smagi izgāzies, jo izrādās, ka apvainotais Vladas Ajinas iebraucis Kanadā jau pirms 33 gadiem . . . Kaut kā sarkanajiem pasaku meistariem sajukusi arī adrese, uzdodot par viņa dzīves vietu „Port Šolborn" — pilsētu, kādas nemaz Kanadā nav. Noskaidrojies, ka Vladas Ajinas dzīvo gan Port Kolbornā, un viņa dēls strādā Kanadas policijā.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

KĀ APTURĒT KOMŪNISMU

K. KAMPE

Man bieži ir nācies izteikt domas, ka tagadējos apstākļos vienīgais ceļš, kā apturēt komūnisma tālāku izplatīšanos — ir palīdzība brīvās pasaules atpalikušajām valstīm un tautām, lai viņu dzīves standarts tik jūtami paceltos, ka nebūtu trūkuma un nabadzības. Tautā, kurā valda labklājība, komūnismam nekāda iespaida nevar būt. Iedarbīgi būs palīdzības kristīgo principu politikā, demokrātiskā ceļā ir ievērojams progress un izšķirīgs gājiens pret diktātorisko komūnismu. Kristietības dievišķā ideja ir galvenais ideoloģiskais pretspēks komūnismam. Kristīgās ētikas neievērošanas dēļ, komūnisms vispāri ir izcēlies. Ko mēs esam darījuši kādam no saviem visumazākajiem brāļiem, to mēs esam darījuši Viņam. Kad mēs par to ne tikai runāsim, bet pēc tā dzīvosim, tad tagadējā praktiskā komūnisma nebūs. Ideoloģiskā komūnisma nav arī tagad; ir tikai nebrīvība un valsts kapitālisms. Ideoloģisko komūnismu ar varu realizēt nevar, jo tas nozīmē ar varu grozīt cilvēka dabu, kas nav iespējams. Kapitālisms atbilst cilvēka dabai, bet cilvēka daba stāv ļoti tālu no kristīgā ideāla. Cilvēku ar varu arī pie tā aizvest nevar, bet ar apziņu un atziņu, kas piedzimst cilvēka sirdī un prātā. Prof. K. Kundziņš savā monografijā par Kristu ir ģeniāli formulējis kristietības idejas praktisko īstenojumu. Viņš saka, ka visa šīs pasaules manta pieder Dievam, un cilvēkam ar to jārīkojas kā Dieva pilnvarniekam Viņa uzdevumā. Jāsaka, ka laicīgais kungs vai valdnieks, kas tādā virzienā rīkojas, ir patiesi liels. Visas Kennedija politiskās deklarācijas iet šinī virzienā, un tas viņam, samērā maz pazīstamam, deva uzvaru, kas savukārt rāda cilvēku tieksmi uz kristīgo ideālu.

Komūnisms visu laiku bijis ofensīvs, un līdzšinējā politika pret komūnismu ir bijusi defensīva: ir tikai deklarēta cīņa pret komūnismu, un, kas darīts, darīts tikai šīs cīņas nolūkā. Kennedijs deklarē pozitīvu principu par brīvību un vispārēju labklājību un dod programmu šīs politikas realizēšanai. Tani pašā laikā, lai apturētu komūnisma tālāku izplatību varas ceļā, Kennedijs deklarē ASV militārās kapacitātes palielināšanu. Runāšana ar komūnistiem nelīdz, un Kennedija ārlietu ministrs Rasks raksturīgā kārtā principā ir pret galotņu konferencēm vispārīgi.

No trim galvenajiem ministru posteņiem — ārlietu, kara un finanču — Kennedijs divus ir nodevis republikāņiem Miknamaram un Dillonam, kas atkal raksturo viņa plašo skatu valdīšanā. Mūsu republikāniskiem tautiešiem nav jābaidās, ka komūnisti iekaros pasauli, vai ka tautiešu sakrātie dolari zaudēs vērtību. Vissvarīgākajā — dzimtenes atbrīvošanas jautājumā republikāņu defensīvā politika nevarēja līdzēt. Labākas izredzes uz pasaules brīvību gan dod Kennedija plāns.

Komūnisti 1960. gada pirmos desmit mēnešos palīdzībai atpalikušajām zemēm izdevuši 1 miljardu 349 miljoni dolaru, salīdzinot ar 922 miljoniem dolaru visā 1959. gadā. Viņi savai palīdzībai nepievieno nekādus noteikumus un nesludina pat komūnismu, bet iziet tikai uz draudzīgas atmosfairas radīšanu. Lieki pieminēt, ka to dara nolūkā izplatīt komūnismu. Pārņemot šo politiku beznoteikumu brīvības un labklājības nolūkā, Kennedijs kļūst komūnistiem sevišķi bīstams, jo ASV ir spējīga izsniegt palīdzībā nesalīdzināmi lielākas summas kā komūnisti, un tātad komūnisma izplatīšanos apturēt.

Niagaras latviešu skolas eglītes vakarā skolas audzēkņi lielos un mazos skaitļos pati kami pārsteidza ar labi sagatavotu ludziņu „Trimdas bērnu Ziemassvētku cerība", ko skolas saimei sarakstījis skolotājs Pēteris Dūms. Skolas audzēkņu koris pirmoreiz latviešu klausītājiem dziedāja māc. E. Pavasara šogad sacerēto Ziemassvētku dziesmiņu „Klusi, klusi pārslas . . ." Attēlā mazie Niagaras „aktieri" pēc izrādes ar ludziņas autoru P. Dūmu (labajā stūrī) un skolot. Gunu Vītolu (kreisajā pusē). Čaklajām skolniecēm Ritai un Intai Barkānēm par skaisti nodziedāto dziesmiņu veltes pasniedz svētku vecītis (P. Treijers).

J. Ligera uzņ.

IESTRĀDĀJUŠOS DARBINIEKU VĒRTĪBA

Ir pieņemts par cilvēka darba spējām spriest pēc viņa vecuma. Dažās zemēs viņu, pat sasniegušu pusmūžu, spēka vīru, vairs nepieņem darbā. Viņa enerģijas pārpilnība laužas uz āru, bet paradums paliek paradums — jāatbrīvo vieta jaunākiem spēkiem, kas bieži vien ar savu pavirsību noved uzņēmumu tik tālu, ka tam trūkst pasūtinātāju, un Eiropas preces izkonkurē šī uzņēmuma ražojumus. Valsts un pašvaldību iestādēs un uzņēmumos arī stingra kārtība: tur piecdesmit gadu vecs darbinieks lai necer dabūt vietu, un 65 gadi vecam jāiet, lai viņš būtu vēl pilnos spēka gados un vislielākais speciālists savā arodā. Šīs iestādes ieinteresētas kā jauno pilsoņu nodarbināšanā, tā arī pensijas izpeļņā.

65 gadu vecums daudzās zemēs pasaulē ir robeža cilvēka darbam. Kādreiz gan viņam tiek solīts atstāt darbā arī pēc minēto gadu sasniegšanas, bet solītais „aizmirstas", kad pienākas iet pensijā, īpaši tajos gadījumos, kad uz viņa vietu gaida kāds priekšnieka draugs. Lai gan attiecīgā zemē paraduma pārkāpšana iespējama un, kā jau minēts, pat apsolīta, uz to darbinieks nevar paļauties, jo nav iespējams paredzēt, kāds būs tai dienā priekšnieks un kam pensionāra vieta ievajadzēsies.

Tādas ir darbinieku tiesības un stāvoklis, par spīti viņu veselībai, darba spējām un pieredzei attiecīgo uzdevumu veikšanā. Bet jaunībā viņiem rūpīgi jāgatavojas darbam — jāmācās, jāvingrinās un jādisciplinējas. Tam visam ir nozīme viņu karjērā, gan pieņemot darbā, gan pa augstinot dienesta pakāpēs, gan palielinot viņu atalgojumu. Un kad nu viņi sāk apzināties par pilnvērtīgiem darbiniekiem, tad parasti jāatstāj darbs un jāvēro, kā strādā citi, kam nav vēl piedzīvojumu šai darbā un reizēm arī gribas kārtīgi veikt savu uzdevumu. Bezdarbnieku stāvoklis un bieži vien arī financiālās grūtības padara viņus par pesimistiem un attiecīgās zemes iekārtas kritiķiem.

Minēto paradumu izskaidro ar nepieciešamību nodarbināt jauno paaudzi. Šī vēlēšanās apsveicama. Bet šķiet, ka visas darba iespējas nav izsmeltas. Ir profesijas, kurās allaž trūkst darbinieku: piem., skolotāju. Ja pilsoņi negrib tajās darboties, tad laikam, tur ir kādi trūkumi, kas taču nav nenovēršami. Arī lauksaimniecība nevar lepoties ar darbinieku pārprodukciju; piem Kanadas laukos vērojamas vairākas pamestas farmas. Netrūkst arī darbinieču, kam būtu jāatgriežas ģimenē, atbrīvojot vietu jaunajiem spēkiem. Ģimene ir tik svarīgs cilvēces iestādījums, ka to vajadzētu stiprināt, īpaši bērnu audzināšanu, par ko tagad daudz tiek spriests. Ja visas iespējas izmantotu, tad nebūtu jāatbrīvo vai jāatteic darbs pie dzīvojušiem darbiniekiem, kas nāktu par labu visai sabiedrībai.

Vēl nav daudz tādu personu, kas būtu izraudzījušies savām spējām piemērotu darbu un tam pienācīgi sagatavojušies kā teorētiski, tā arī praktiski. Bet kas to ir izdarījuši, tie strādā tik veikli un ar tādiem panākumiem,

(Nobeigums 6. lpp.)

Līdz pēdējai vietai pārpildītajās TLB telpās viesu pulks ievadīja pirmssvētku svinības, noskatoties B. Senkēvičas Ziemassvētku uzvedumu un pēc tam pavadot jauki laiku pie dāmu komitejas bagātīgi un gaumīgi klātajiem galdiem. Uzņēmumā uzveduma dalībnieki. No kr.: J. Dreifelds, autore B. Senkēviča, V. un F. Lintiņi. J. Kreiļa uzņ.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Kā tagad zināms, Kanadas slepenpolicija meklē vairākas personas (ieskaitot kādu advokātu), kas ar viltotām liecībām panākušas laulību šķiršanas Ontario provincē.

Pirmoreiz zagļi iedrošinājušies „apciemot" jauno O'Keefe mākslas centru. Kāds nezināms „mākslas cienītājs" piesavinājies 300 ieejas kartes, kas bija nodotas pārdošanā priekš nākošās mūzikālās izrādes — „The Treasure Island". O'Keefe centra nodaļas vadītāja Mērija Džollife paskaidro, ka šim „mākslas mīļotājam" tomēr nebūs izdevība noskatīties izrādēs par brīvu, jo pārpalikušās ieejas kartes (un arī jaunās) iespiestas citā krāsā.

Kanadiešu vēsturnieks, Dr. R. M. Lowers domā, ka Kanadā ar laiku varētu ieviesties ASV kultūrālais imperiālisms", ja publikāciju (žurnālu, laikrakstu etc.) ietekme turpināsies.

Bezdarba pārvalde Toronto ziņo, ka patlaban 60.000 torontiešu meklē darbu. Šis skaits vēl jūtami pieaugs janvāra un februāra mēnešos.

Īsi pirms Ziemassvētkiem Toronto policistu pūles noķert trīs banditus atgādināja mazu militāru operāciju. Ap 50 policistu 30 mašīnās dzinās pakaļ 3 banditiem, kas bija mēģinājuši ielauzties kādā noliktavā. Kanadiešu laikraksti piezīmē, ka tik „iespaidīga izrāde" Toronto neesot ilgi redzēta.

Vairums Kanadas ekonomistu un financistu ir nemierā ar Donalda Flemminga mazo Budžetu („baby budget"), kas nesen apstiprināts parlamentā. Valters Gordons, viens no Kanadas ievērojamākiem finanču speciālistiem domā, ka šis budžets ir nereāls, kad jāapkaro bezdarbs.

LAI BRĪVĪBA UZVARĒTU-

VISIEM, BEZ KONFESIJU IZŠĶIRĪBAS, JĀAPVIENOJAS CĪŅAI PRET KOMŪNISMU.

Ir zināms, ka komūnisms varmācība vērš ne tikai pret cilvēka un tautu brīvību, bet arī pret reliģiju, un ka pasaulei miera nebūs, ja vēl tie, kas brīvi palikuši, neizpratīs komūnistu nolūkus un nepaudīs to atklātībā, lai sagrautu naidīgo ideoloģiju. Tā ir brīva cilvēka tiesība un pienākums. Bez brīvā cilvēka ideoloģiskas uzvaras pasaule nonāks vai nu komūnisma verdzībā vai arī pie atklāta, nevienam nevēlama kaŗa.

To izpratusi daļa katoļticīgo, nodibinot kardināla Mindzenti komūnisma pētīšanas biroju, kuŗa nolūks ir atklāt un pretoties ateistiskajam komūnismam un to līdzskrējējiem, kas nolēmuši sagraut baznīcu un tautu brīvību. Šis birojs (adrese — Cardinal Mindzenty Foundation, 7510 Delmar Boulevard, St. Louis 5, Missouri, U.S.A.) ieteic dibināt 5 - 25, vislabāk 12 personu studiju grupas. Iniciātoram būtu jāpasūtina no — Superintendent of Documents, Government Printing Office, Washington, D. C. — par zemāk minēto cenu dažas skrejlapas, ar kuŗām uzsākt studiju darbu:

1. International Communism: The Communist Mind, by Dr. Fred Charles Schwarz — 15 ¢.
2. Communist Psychological Warfare: Brainwashing, by Edward Hunter — 15 ¢.
3. The Kremlin's Espionage Aid Terror Organizations, by Petr S. Deriabin — 15 ¢.
4. Communist Controls on Religious Activity by Petr S. Deriabin — 15 ¢.
5. Permit Communist — conspirators to be Teacher's ?, by House Document No. 213 — 20 ¢.
6. Interlocking Subversion in Government Departments, by Senate Internal Security Subcommittee — 20 ¢.
7. The Communist Party of the U.S.A., by Senate Internal Security Subcommittee — 30 ¢.

Augšminēto biroju vada katoļticīgie, bet mērķis ir VISPĀRĒJS, uz ko norāda skrejlapu izdevēji un J. Edgara Hūvera citējums: „Komūnisms ir mūslaiku galvenais drauds. Šodien tas apdraud visu Rietumu civilizāciju." Lai brīvība DZĪVOTU un UZVARĒTU, mums jāapbruņojas ar zināšanām un faktiem par komūnismu, neatkarīgi no piederības pie kādas konfesijas, un jāiet ar tiem cīņā.

Tāpēc ieteicu kā katoļticīgiem, tā citiem ticīgiem Dievam un brīvībai, arī mūsu jaunatnes grupām, pasūtināt augšminēto materiālu, dibināt studiju grupas, uzņemt sakarus ar biroju un IZIET CĪŅĀ ne tikai par brīvības saglabāšanu — esot brīvībā, bet par šīs idejas uzvaru tur, kur tā laupīta. Tas sevišķi svarīgi tagad, kad paceļas balsis un amatos ieceļ personas, kas stāv par Vašingtonas - Maskavas „draudzības ass" atjaunošanu.

Šī cīņa var būt sekmīga tikai tad, ja nodrošināta būs brīvā cilvēka pārliecība.

-ers.

TLB SESTDIENAS SKOLAS EGLĪTE

TLB skolas Ziemassvētku eglītes sarīkojums notiks Jaunā gada dienā, 1961. gada 1. janvārī, plkst. 4 p. p. Sv. Andreja baznīcas telpās.

Svētku uzvedumā Annas Brigaderes „Sprīdītis" (pirmie trīs cēlieni). Priekšnesumiem sekos tautas dejas un rotaļas. Skolas draugus un labvēļus, kā arī bērnus, kas skolā nemācās, ielūdz TLB skolas saime.

NOPIETNS DRAUDS VESELĪBAI — SAINDĒTS GAISS

Ontario veselības departaments paziņojis, ka nesen pabeigts ierīkot stacijas no Niagaras līdz Fort Erijai gaisa netīrības pētīšanai.

Šī nozare, dibināta tikai pirms 3 gadiem, ir pētītāja un padomdevēja visos gaisa saindēšanas jautājumos, un jaunā stacija, kuras izbūve nupat pabeigta, ir tipisks paraugs to uzdevumu laukā, kādi tai jāveic.

Šo pētījumu veikšanai minētajā rajonā ierīkotas 6 gaisa paraugu savākšanas stacijas: divas pie Niagaras un pa vienai pie Čipavas, Stamfordas, Kvīnstaunas un Fort Erijas. Tur savāc datus par dažādas kvalitātes un veida gaisa saindēšanas produktiem, kādi paceļas atmosfairā šais apgabalos, un noteic gaisa netīrības līmeni gada periodā.

Pētījumus veic ciešā sadarbībā ar līdzīgu iestādījumu otrpus upei Ņujorkas valstī. Salīdzinot šo divu iestāžu studiju rezultātus, radīsies labs priekšstats par to, kā netīrās gaisa sastāvdaļas tiek aizpūstas pāri internacionālām robežām.

Katrā vietā Ontario provincē, kur vien rodas netīra gaisa problēmas, Veselības departamenta Kontroles nozare nekavējoties ir gatava izdarīt pētījumus un ieteikt iespējamos aizsardzības soļus.

Ir pierādīts, ka arī ražas bojājumi Port Kreditas apkārtnē cēlušies gaisa netīrības dēļ. Kontroles nozare savu pētījumu rezultātā pierādīja, ka vainojama kāda tuvēja rūpniecības iestāde. Ar šīs rūpniecības palīdzību un sadarbību panākts, ka gaisa saindēšana samazinājusies.

Likums atļauj Ontario pašvaldībām izdot noteikumus, kas kontrolē gaisa tīrību, un Kontroles nozare tām sniedz katra veida atbalstu. Tā aizdod instrumentus, lai konstatētu gaisa netīrības procentu, ieteic un dod padomus, kas būtu darāms attiecīgajā situācijā, kādi noteikumi izdodami, kā arī apmāca attiecīgās rūpnīcas personālu, kā mazināt gaisa netīrību.

Attiecīgi lektori dod priekšlasījumus grupām un profesionāli ieinteresētām personām.

Savā laboratorijā Toronto, 67 College ielā, Kontroles nozare veic ļoti svarīgus pētījumus, izmantojot šim nolūkam vismodernākos aparātus. Darbs, ko tur veic, un sakopotās izziņas palīdz visā Ontario provincē cīnīties pret nopietnu draudu veselībai— saindēto gaisu.

KANADĀ

TORONTO

⊕ DV nodaļas Jaungada sagaidīšanas balle šogad notiks pievilcīgajā un dejotājiem iemīļotajā Palace Pier zālē. Telpas Vecgada vakarā būs ballinieku rīcībā jau no pl. 7,30 vakarā, bet deju sāks pl. 8. Spēlēs iecienīts deju orķestris. Būs bagātīga bufete, dabūjami būs arī baloni, cepurītes un ziedi. Ieejas maksa kungiem $4.50, dāmām $3.50. Labas mašīnu novietošanas iespējas.

⊕ TLB Sestdienas skolas Ziemassvētku eglītes sarīkojums notiks svētdien, 1. janvārī, pl. 4 p. p. Sv. Andreja baznīcas telpās. Laipni aicināti bērni, vecāki un skolas labvēļi.

⊕ Bērnu žurnāla „Mazputniņš" saimniecības daļa informē, ka uz aicinājumu pieteikt žurnāla abonementu trūcīgiem bērniem kā Ziemassvētku velti, atsaukušies 34 tautieši un organizācijas. Līdz šim vislielāko summu pieteikusi DV ASV valde ($60,-), tos novēlot žurnāla abonementu samaksai trūcīgiem bērniem Vācijā un Austrijā. Kā zināms, „Mazputniņš" svētku veltēm tika atvēlēts par pazeminātu abonēšanas maksu.

⊕ Toronto latviešu YMCAs kluba un jaunatnes pulciņa „Lāpa" eglītes vakars bija labi apmeklēts, un ap 100 eglītes vakara viesi sirsnīgā omulībā pavadīja vairākas jaukas stundas. Māc. A. Briedis svētbrīža runā apcerēja Ziemassvētku gaišumu un tā nozīmīgumu kristīgā cilvēka dzīvē.

Priekšnesuma daļā deklamēja J. Dreifelds, un E. Kalniņš teica J. Raiņa lugas „Pūt, vējiņi" prologu, „Lāpas" jaunietēm pavadot ar „Pūt, vējiņi" dziesmas melodijām. Modris Lorbergs lasīja kādu savu dzeju, bet A. Dziļuma grāmatas „Tornas grāvrači" fragmentu par Ziemassvētkiem lasīja E. Kalniņš.

Sekoja saviesīga dzīve. M. Lorbergs nodeva YMCAs Ziemassvētku vēlējumus, bet „Lāpas" svētku sveicienus nesa Mārīte Dzene. Vakaru vadīja YMCAs kluba pr-dis Ž. Zentiņš.

⊕ Sieviešu dubultkvarteta „Līgas" eglītes vakars notiks piektdien, 6. janvārī. Bez dziedonēm eglītes vakarā būs arī lūgti viesi.

⊕ DV Kanadas teātra eglītes vakars ar lūgtiem viesiem notiks sestdien, 7. janvārī, pl. 7 vakarā DV namā, 123 Huron St. Būs arī priekšnesumi.

⊕ DV teātris 21. janvārī viesosies Klīvlendā, kur vietējā DV apvienības sarīkojumā izrādīs savai 10 gadu jubilejai gatavoto lugu „Jons Gabriels Borkmans".

⊕ Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba tītaru „šaušanas sacensībās" pa pastu laimestus (tītaru) ieguvuši: R. Ermansons, K. Zirnītis un Ž. Bērziņš. Mednieki jo cītīgi nododas zaķu medībām un priecājas par labiem lomiem, jo zaķu šogad ir daudz. Klubs arī intensīvi gatavojas savai ballei 4. janvārī — Columbus zālē.

⊕ Zelma Belte, kurai agrāk piederēja delikatešu veikals, 20. decembrī uzsākusi darboties restorānu nozarē, atverot „Rose Grill" restorānu, 195 Danforth Ave. Tel. HO 5-9751 (Danforth un Broadview stūrīs). Pasākumam dots latviskais nosaukums „Ķemermiestiņš", tas atvērts no pl. 8 rītā līdz 10 vakarā, bet pēc Jaungada līdz pl. 12 vakarā. Bez restorāna vadītājas Z. Beltes restorānā vēl nodarbināti 4 darbinieki. Bez kanadiešu ēdienu šķirnēm restorānā ir dabūjami eiropiskās un arī latviskās gaumes ēdieni. Ar iepriekšēju pieteikumu var pasūtināt dažādas maizītes un silto un auksto galdu — viesībām.

K.

LONDONĀ, ONT.

⊕ Ziemassvētku eglīti londoniešī dedzināja 18. decembrī Trīsvienības baznīcas apakšējā zālē. Kopā ar bērniem bija sanācis ap 200 tautiešu. Pēc iepriekšējo gadu parauga programmas bija ieliktas krāsainos vākos, uz kuriem bija sestdienas skolas audzēkņu zīmējumi. Svētbrīdi noturēja Erv. Ūdris. Pēc tā Londonas latviešu skolas un bērndārza audzēkņi sniedza savus priekšnesumus. Bērndārznieki nodejoja divas tautas dejas savas audzinātājas I. Epneres vadībā. Vidējās grupas audzēkņi uzveda savas skolotājas I. Zvagules sacerēto ludziņu — „Ziemassvētki zaķu namā". Jaunākās grupas bērni sniedza savas skolotājas L. Lukstes tēlojumu „Ziemassvētku parāde". Vecākā grupa D. Gutmanes vadībā uzveda K. Studenta pasaku Bērzs un Egle L. Caukas drāmatizējumā. Sarīkojuma dalībnieki ar interesi sekoja priekšnesumiem un ar skaļiem aplausiem pateicās bērniem. Šiem priekšnesumiem sekoja 105 bērnu apdāvināšana, par ko bija parūpējusies ev. - lut. draudzes dāmu komiteja, bet izsniedza tās Ziemassvētku vecītis. Pēc tam bērni un citi sarīkojuma dalībnieki kavējās pie gaumīgi klātiem dāmu komitejas galdiem. Beigās bērni gāja rotaļās un draudzes pārvaldes priekšnieks H. Rapa pateicās visiem, kas bija sekmējuši sarīkojuma izdošanos, īpaši dāmu komitejai.

Ps.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

I. Andrejsons C. L. U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
birojs pārcelts uz
65 Ferrier Ave.,
(pie Danforth — starp Logan un Carlaw Ave.).
Tel. HO 3-2667, Toronto.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited
izdara visas parastās banku operācijas; pieņem noguldījumus un depozitus, izsniedz aizdevumus, izdara čeku operācijas.
Birojs atvērts divas reizes nedēļā no plkst. 8—.0 vakarā.
Pirmdienās Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton & Jarvis stūrī Tel. WA 4-1563 vai HU 3-9283.
Ceturtdienās 231 Roncesvalles Ave., Venus puķu veikala Tel. LE 4-4645.
Pasta adrese: P. O. BOX 37 TERMINAL „R", TORONTO ONTARIO.

Viena no nedaudzām sievietēm Kanadā, kas ieguvusi zvērināta grāmatveža diplomu, ir Biruta Krūmiņa. Viņa beigusi Kanadas zvērināto grāmatvežu institūtu kā viena no divām sievietēm, starp 200 kandidātiem. Kanadā B. Krūmiņa ieradās 1949. gadā un vispirms dzīvoja netālu no Otavas Kinbornē, pēc tam Rolftonā, kur beidza Pembrokas kolledžu. Pašreiz B. K. nodarbināta Howe, Smirley and Co. firmā Niagarā, un viņas galvenās intereses brīvajā laikā ir klasiskā mūzika un literātūra.

LASĪTĀJU vēstules

PATEICĪBA

Latvijas Amerikā redakcijai:

Nu jau kuŗu gadu saņemam jūsu laikraksta brīveksemplāru. Tas sniedz mums ziņas par latviešu dzīvi, darbu, cīņu Amerikā un izvadā arī pa dzimtenes atmiņu takām. Laikraksts ir kļuvis mums par mācības līdzekli. Mīļš, mīļš paldies!

Izdevniecības un redakcijas saimei vēlam priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu!

Daugavas Vanagi, sasauksimies!

V. Likerts,
Diseldorfas latv. papildskolas pārzinis.

☆

Latvijas Amerikā redakcijai:

Delmenhorstas „Stephanusstift" veco ļaužu latviešu ev. - lut. draudze novēl laikraksta „Latvija Amerikā" redakcijai un pārējiem darbiniekiem svētīgus Ziemassvētkus un sekmēm bagātu Jauno gadu. Delmenhorstas vecie ļaudis no sirds pateicas arī par piesūtītiem brīveksemplāriem un cer, ka šis laikraksts arī 1961. gadā turpinās iepriecināt un stiprināt viņu vientuļo dzīvi veco ļaužu mītnē Vācijā.

H. Robežnieks,
draudzes priekšnieks.

decembrī, 104. n-rs.

ĢENERĀLKONSULS
... N. BRYSON
...to, tel. HO 3-5861,
DANFORTH AVE.

KONSULS
... TOMSONS
...7798, Montreal, P. Q.,
...ORIA AVE., APT. 16.

...drejsons C. L. U.
Muircrest Drive,
...LS, ONT. - HI 7-4323.

...EKSANDRA
...NBERGA
...jis pārcelts uz
Ferrier Ave.,
...orth — starp Logan un Carlaw Ave.).
3-2667, Toronto.

LATVIEŠU ...
...ITSABIEDRĪBA
...AN (TORONTO)
... UNION Limited

...SĪTĀJU ...nēstules

PATEICĪBA

Arkādijs Kalniņš, mag. phil., Cikāgas Baltu Filologu kopas priekšnieks.

KĀDS VĀRDS PAR LATVIEŠU VALODAS IZLOKSNĒM UN DIALEKTIEM

TO SISTĒMATISKAS PĒTĪŠANAS 60 GADI

1960. gads jau tepat beidzies, bet — iekāms sācies jaunais — jāpiemin kāda zīmīga atcere. Proti, šogad palet 60 gadi kopš latviešu valodas izlokšņu sistēmatiskas pētīšanas sākuma 1900. gadā. Izlokšņu materiāli tika vākti un izloksnes aprakstītas arī 19. gadsimta 2. pusē, bet ne sistēmatiski; pie tam šā darba sācēji bija vācieši, kam tad pievienojās latvieši.

1. PAR LATVIEŠU VALODAS IZLOKSNĒM UN DIALEKTIEM VISPĀRĪ

Bet, pirms īsumā pieminam, kas paveikts šais 60 gados un arī jau agrāk, mums derēs atcerēties, kas ir izloksne un dialekts vispārī un kāds to stāvoklis un grupējums Latvijā.

Agrāk latviešu valoda sadalījās daudzās izloksnēs, jo katrs pagasts vairāk vai mazāk ar savu valodu atšķīrās no kaimiņu pagastiem.

Tagad izlokšņu — pagasta valodas īpatnību — atšķirība to lielākajā daļā stipri izlīdzinājusies. Pirmkārt, tas izskaidrojams ar rakstu valodas ietekmi: ar to pagasta iedzīvotāji iepazinās baznīcā, skolā un no literātūras. Otrkārt, pagasta valodas īpatnības sāka zust, latviešiem pagājušā gadsimta 2. pusē (60-tajos gados) iegūstot plašu pārvietošanās brīvību un pa daļai pārceļoties ne tikai uz pilsētām, bet arī citiem pagastiem. Jaunajā dzīves vietā tad nu dzirdēja citu izloksni vai (sevišķi lielākās pilsētās) pat izlokšņu mistrojumu. Treškārt, izlokšņu tīrībai ļoti kaitējuši arī abi pasaules kaŗi. Jau 1. pasaules kaŗa laikā liela daļa latviešu bija spiesta atstāt dzimteni. Vēl ļaunāks stāvoklis bija 2. pasaules kaŗā, pie kam tā sekas joprojām ļoti jūtamas: daļa tautasbrāļu aizvesta uz Krieviju vai arī bijusi spiesta glābties brīvajās zemēs, kur mīt jau 15-16 gadu; pašā Latvijā palikušie tautas locekļi dzird svešo ienācēju valodu. . .

Minēto iemeslu dēļ jau ap gadsimtu maiņu nebija tik viegla lieta atrast labu savas izloksnes pratēju, lai sarunās ar viņu savāktu vajadzīgo valodas materiālu, kas nepieciešams kādas izloksnes aprakstam. Bija vēlams atrast cilvēku, kuŗa vecāki jau tai pašā pagastā piedzimuši un uzauguši un kurš pats maz lasījis un maz atstājis savu dzimto vietu. Visvairāk tas bija kāds (vis)vecākās paaudzes pārstāvis. Varam iedomāties, cik daudzkārt grūtāk šādu labu izlokšņu pratēju atrast šobaltdien — gan mūsu dzimtenē, gan jo īpaši svešumā.

Bet ar prieku varam liecināt, ka daudz šai laukā bija paveikts līdz 2. pasaules kaŗa sākumam un izlokšņu pētīšanas darbs dzimtenē nav apstājies arī pēc 2. pasaules kaŗa. Bet par to tālāk. —

Pārskatāmības dēļ izloksnes mēdz apvienot dialektos. Dialekts ir pēc kopējām valodas īpatnībām apvienotu izlokšņu grupa. Katrai izloksnei, lūk, piemīt īpatnības, kas vairāk vai mazāk raksturīgas tikai tai, bet, no otras puses, arī tādas, kas kopējas ar veselu virkni citu izlokšņu.

Mūsu dialektus citu no cita nešķir stingras, noteiktas robežas: to starpā atrodas „pārejas izloksnes". Latvijā izšķir 3 dialektus: tāmnieku, vidus un augšzemnieku. Tāmnieku dialektu runā Kurzemes ziemeļrietumos, apmēram starp Dundagu, Talsiem, Kuldīgu un Ventspili. Ļoti līdzīgi runā arī Vidzemes ziemeļrietumos, apmēram starp Limbažiem, Cēsīm, Lielsalacu un Skulti. Vidus dialekts ģeografiskā un valodas ziņā atrodas vidū starp tāmnieku dialektu (un tam tuvām Vidzemes ziemeļrietumu izloksnēm) un augšzemnieku dialektu. To runā Latvijas vidienē: sākot no Mazsalacas un Ērgļemes, uz dienvidiem par Valmieru, Cēsīm, Dobeli, Jelgavu līdz Lietuvas robežai. Vidus dialekts ir pamatā rakstu valodai, pie kam rakstu valodai vistuvākās ir izloksnes Jelgavas apkārtnē. (Tomēr vidus dialekts nav identisks ar rakstu valodu!). Augšzemnieku dialektu runā Austrumvidzemē, Latgalē un dienvidos no Daugavas — Augšzemgalē (agrākajā „Augškurzemē").

2. LATVIEŠU VALODAS IZLOKŠŅU MATERIĀLU KRĀŠANA UN PĒTĪŠANA

a) Priekš 1900. gada.

Tālāk pievērsīsimies mūsu valodas izlokšņu materiālu krāšanas un pētīšanas vēsturei, minēdami svarīgākos faktus, vispirms no 19. gadsimta 2. puses, no šā darba sākumiem.

Nav brīnums, ka interese par izloksnēm radusies jau sen. Valodnieki jau sen atzinuši, ka dialektoloģijai kā zinātnes nozarei, kas dod neaizstājamus materiālus kā valodas vēstures, tā dažu citu valodas jautājumu pētīšanai, ierādāma izcila vieta valodniecībā. Par latviešu izloksnēm prof. J. Endzelīns teicis, ka tās ir vienīgais drošais avots mūsu dzimtās valodas pētīšanai, pie kam šis avots jo dienas jo vairāk izsīkst.

Pirmais izloksnes apraksts, cik man zināms, iespiests „Lettisch-Litterärische Gesellschaft" (Latviešu Literārās Biedrības) XIII sējumā, kas iznāca 1863. gadā: tas ir Treija (Treu) „Der oppekalnsche (Apukalna) Dialekt". Jāpiezīmē, ka šo biedrību dibināja vācieši 1824. g. latviešu senatnes, valodas un literātūras pētīšanai, un tās sējumos — „Magazinā" — ir daudz vērtīgu rakstu. Sevišķi šī biedrība uzplauka tais 30 gados (1864. — 1895. g.), kad par tās priekšnieku bija ievērojamais latviešu valodas, burtniecības un senatnes pētnieks, A. Bīlenšteins. Līdz 1905. gadam bija iznākuši 20 „Magazinu" sējumi. —

Vērā ņemamus panākumus guva valodnieks A. Becenbergers (Bezzenberger), 1882. g. apceļodams samērā plašu Latvijas teritoriju, uzturēdamies visu 3 dialektu runātāju novados. Savus pētījumu rezultātus viņš publicē darbā „Lettische Dialekt-Studien" (1885. g. Getingenā). — 1887. gadā J. Kauliņš (vēlākais Latvijas universitātes filol. un filoz. fak. profesors) publicē Sausnējas un Vietalvas izloksnes aprakstu, bet 1890. g. Dzelzavas izloksnes aprakstu (valodniec. žurnālā „Beiträge zur Kunde der indogermanischen Sprachen" 12., 14. un 16. sēj., kuŗa viens redaktors bija A. Becenbergers). Žurnāla 17. sējumā vēlākā L. U. prof. J. Lautenbacha izloksnes apraksts.

Par latviešu valodas dialektu robežām aptuveni pareizus norādījumus atrodam jau minētā valodnieka A. Bīlenšteina svarīgajā pētījumā „Die Grenzen des lettischen Volksstammes und der lettischen Sprache in der Gegenwart und im 13. Jahrhundert" (1892. g.).

(Nobeigums sekos).

Videvuds Kļava

ABSOLUTIO

Tu manī izdzēsīsi visas krāsas,
ar naidu atņemsi man mīlestību,
ar liksmi skaudību, ar dusmām lēnprātību,
no visām kaislībām. Tu manī siesi valā,
līdz zudīs debesis un zeme zaļā,
es nebūšu vairs dzīvs.

Tu manī izdzēsīsi visas krāsas,
un manis paša nebūs, nebūs vairs.
Un velti liekties zars ar ziediem kairs
pret līmeni, lai savu tēlu rastu:
vairs nebūs upes, nebūs arī krastu,
tik tukšums stīvs.

Tu manī izdzēsīsi visas krāsas,
tik balta nebūtība paliks vien,
kur staram, kas caur bezgalību skrien,
ne aizmesties, ne lūzt, ne sāņus liekties.
Un nebūs vairs, kam bija Tevis tiekties.
Ko Tu tad darīsi, no manis raisīts brīvs?

VAINAGA VIETĀ

Draugam aizejot

Kā milzu kuģis, atiedams no krasta, dziļi sašūpo ūdeņus, kas tikai lēnām atkal norimst, tā aktieŗa un latviešu vecā strēlnieka Kārļa Lagzdiņa pēkšņais skrējiens aizsaulē ir uzrausis vārdos nepasakāmas skumjas ne tikai viņa kolleģu un tuvāko draugu vidū, bet visā latviešu kopībā kā svešumā, tā dzimtenē. Viņa radītie daudzveidīgie tēli uz Nacionālā teātra skatuves ir jau iegājuši mūsu drāmatiskās mākslas vēsturē, tur mirdzēdami un žilbinādami ar varenu spožumu. Par tiem mēs vēl izdzirdēsim vērtējumus, jo mākslinieka personība bija liela un vienreizēja.

Pirms izrāžu sākuma, dažu labu reizi paciemojos aktieŗa istabā, Nacionālā teātra ģērbtuvē, kas bija apmēram 1922. g., tiekoties ar Jāni Šabertu, kuŗu bijām izraudzījuši par režisoru mūsu studentu novadniecības uzvedumam vasaras brīvdienās. Atradis vēlāk sirsnīgus draugus Šabertā un Lagzdiņā, bija jauka izdevība vērot šīs aktieŗu istabas „iemītniekus": savā grimmēšanās telpā viņu bija četri— Šaberts, Lagzdiņš, Uršteins un Baltaisvilks. Tā bija pavisam īpata gaisotne, kas te mājoja ik reiz, kad teātrī notika izrāde ar visu četru piedalīšanos. Grimējoties bija nepieciešama mazvārdība, lai pareizi iezīmētu sejas vaibstus. Šo vajadzību gandrīz vai pedantiski ievēroja Šaberts ar Lagzdiņu, bet viņu jaunākie kolleģas - Uršteins ar Baltovilku bija vaļīgāki, izspurdzot kādu anekdotu vai izmetot pa smiekļu piparam. Lagzdiņš bija tikpat kā nerunīgs, pilnīgi koncentrēdamies savu tēla sejas maskai. Un tomēr tā padevās ar vienreizēju oriģinālitāti un neatdarāmību.

Gadu gaŗais skrējiens daudz ko padzēsis atmiņā. Bet kā toreiz, vēl šodien dzīvus redzu veca strēlnieka A. Laiviņa „Zvaigžņu pulkus," kas daudzas reizes pārstaigāja Nacionālā teātŗa skatuvi, jo tā bija luga par vecajiem latviešu strēlniekiem. Tās populāritāte arī nokāva pašu uzvedumu: to noņēma no repertuāra. Vai tur gruzdēja kāda politiska ģekība vai kas cits, vairs neatceros. Bet lugā mirdzēja astoņi latviešu strēlnieku pulki — to dzīve pozicijās, kaujas gaitās un brīvlaikā. Ja šai lugai, varbūt, nebija spraiga drāmatiska samezglojuma un kāpinājuma, tad katrā ziņā tā bija pilna patētisma un patriotisma raditāja par pašu karavīriem. Kā tajā iekļāvās un iederējās Kārlis Lagzdiņš (Čomiņa lomā)! Pats bijis strēlnieks (par varonību apbalvots ar 3. un 4. šķiras Jura krustiem), viņš Čomiņā bija ielicis vienu no savām pārdzīvotajām tēlojumiem. Ir lieti atcerēties, kā strēlnieku pulkos bija kāda nebēdīgo grupa, tā sauktie Rīgas pašpuikas, ar specifisku „uzvedību", balmutību un pārdrošību. Ja daļa to vienīgi mētājās ar kodīgiem vārdiem un piparotiem „epitetiem," tad daļa tomēr bija tādu, kas kaujas laukā pierādīja drosmi un varonību. Kārlis Lagzdiņš, pats cīnīdamies šādā vidē, bija tik labi novērojis šos Grīziņkalna pašpuiku tipus, ka viņa atveids Čomiņā nelika neko labāku vēlēties! Strēlnieki nesa upuŗus kaujas laukā, pierādīja varonību un dega patriotismā. Bet šo zvaigžņu pulku varonīgam līdzgaitniekam Kārlim Lagzdiņam nebija lemts vēlreiz atmiņās skatīt savas vienības vīrus, pārstaigāt kaujas laukus baltajā Ziemassvētku naktī, bet pēkšņi aiziet, neatvadoties. Tāds ir liela cīnītāja liktenis.

Kārlī Lagzdiņā mita it kā divas dvēseles: viena viņu pacēla un spārnoja upuŗiem un fiziskai cīņai Latvijas labā. Tā bija asa, strauja, pat nežēlīga, jo citādi nevar pāraugt varonīgā karavīrā.

Otra viņu ienesa citā gaisotnē, kur dažkārt bija vajadzīgs maigums, mīlestība un mierīgs skaistums. Bet arī tā bija degšana tēvzemes garīgajam lielumam un nezūdībai.

Kuģa sašūpotie ūdeņi atkal nolīdzināsies mierīgā un spožā līmenī, atspoguļojot gan dzidras, gan mākoņiem piebārstītas debesis.

Bet mūsu priekšā, kā milzu kalns, ceļas jautājums: kurš spēs aizpildīt tukšo vietu, ko aiz sevis atstājusi Kārļa Lagzdiņa — varonīgā cīnītāja un daudz radošā mākslinieka — dvēsele?

A. Vilks.

LATVIEŠU GRĀMATU KRĀTUVE ŅUJORKĀ

Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzei ir ievērojama latviešu grāmatu un citu publikāciju krātuve. 1950. g. Latviešu nacionālā padome draudzei piešķīra vienu no savām bibliotēkām ar 925 grāmatām un citiem iespiedumdarbiem. Tie bija savākti Vācijā, tautiešiem izceļojot. Draudzei bija jāsedz transporta izdevumi. Dažas no šīm grāmatām nodeva svētdienas skolu lietošanai un vasaras nometnei. Pirms tam grāmatas bija dāvinājis sūtnis Dr. A. Bīlmanis, R. Šillers, H. Tauriņš, H. Rudzītis, V. Štāls u. c.

Vecais izceļotājs G. Dancis atdeva draudzei savu archīvu un ilgos gados savākto latviešu rakstu krājumu. Tur atrodam grāmatas par māc. K. Podiņu, Manceļa sprediķu grāmatu, Latviešu bēgļu atgriešanās albumu 1922. g., Pirmā Amerikas latviešu kongresa protokolus 1920. g., rakstus par Latviju pēc 1. pasaules kaŗa. J. Zēbergs no Bostonas atsūtījis savas grāmatas. J. Lenovs, atstājot spiestuvi, nodeva dažādus latviešu iespiedumdarbus. Tur ir žurnāli Ausma, Drauga Vēsts, vecie laikraksti, Amerikas latviešu izdevumi, sākot ar 1905. g. Ir arī citās zemēs iznākušie latviešu izdevumi, kā: no Argentīnas, Brazilijas, Ziemeļķīnas latviešu izdevums „Dzimtenes atskaņas", izdotas Tientsinā 1939. g., apkārtraksts visiem Ķīnā, Japānā un citās zemēs dzīvojošiem latviešiem.

Sūtnis Dr. A. Spekke dāvinājis vairākas savas grāmatas. Ar draudzes līdzekļiem iegādāti lielāki izdevumi, piem., Latvju Dainu 12 sējumi, Latvju enciklopēdija, Latviešu valodas mācība. Draudzei pienāk daudzi trimdā iznākušie periodiskie izdevumi no visām zemēm un dažādi latviešu draudžu biļeteni Amerikā.

FRANCIJAS MILZENIS

Franči visā drīzumā nobeigs pasaules lielākā, modernākā un greznākā pasažieŗu kuģa „France" būvi. Kuģis St. Nazēras (St. Nazaire) ostas ūdeņos tika ielaists jau pirms kāda pusgada, un tagad milzenī beidz iebūvēt mašīnas.

VĒL KĀDA GRĀMATA PAR KANADAS TAUTSAIMNIECĪBU

„ECONOMICS IN A CANADIAN SETTING" by Mark Keith Inman, MA, PH. D. Copp. Clark Publ. Co. izdevums, 771 l. p., Cena — $6,95.

Šis darbs ir līdzīgs prof Bellana jau agrāk mūsu laikraksta slejās apskatītajam darbam, un grāmata domāta kā studējošiem, kas klausās tautsaimniecības ievada kursu, tā arī saimnieciskajiem darbiniekiem, kas vēlas papildināt savas tautsaimniecības zināšanas ar jaunākām atziņām un datiem. Īpaši statistisko ziņu virzienā šis darbs ir pārāks par prof. Bellana darbu, un tāpēc tas ieteicams visiem, kas Kanadas apstākļos spiesti pieņemt lēmumums, kuŗi prasa pareizu saimniec. stāvokļa uztveri. Arī latviešu saimniecības darbinieki varēs izvairīties no pārsteigumiem un nevajadzīgiem zaudējumiem, ja atlicinās laiku, lai iepazītos ar šo grāmatu, bet nevis akli padosies saimniecisko spēku spēlei.

Budzis.

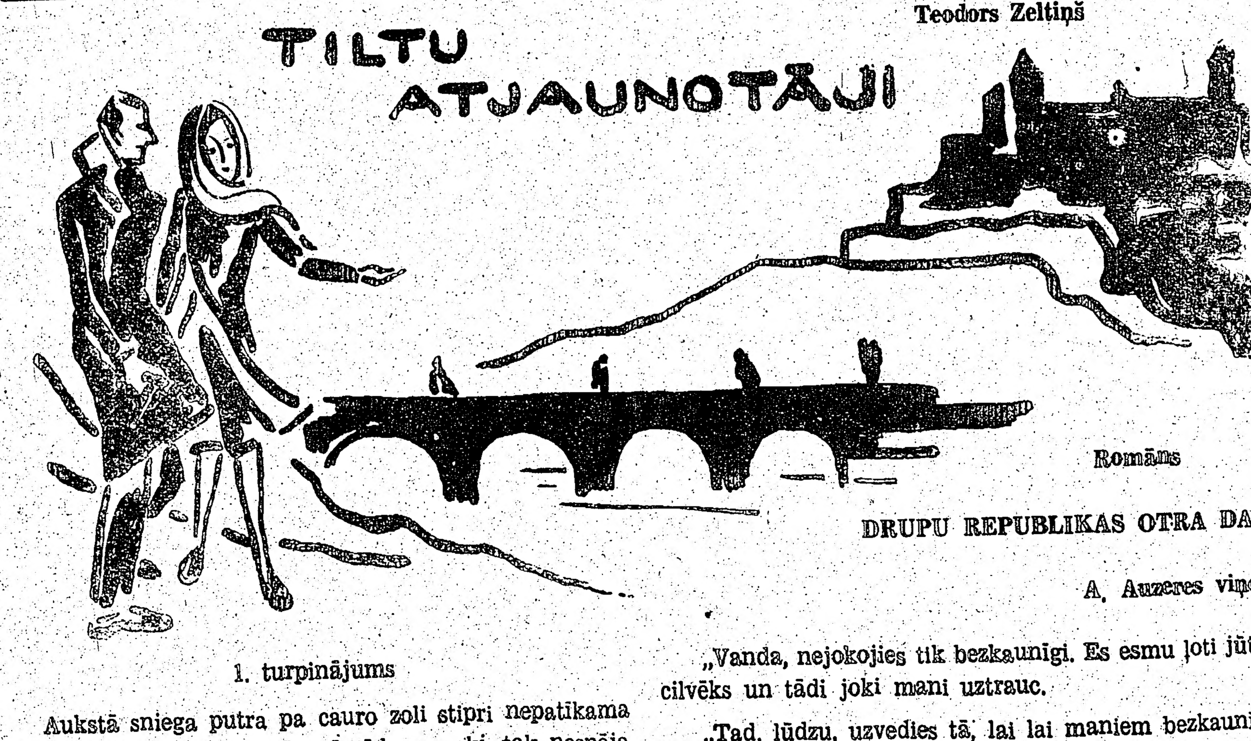

Teodors Zeltiņš

Romāns

DRUPU REPUBLIKAS OTRA DAĻA

A. Auzeres viņete.

1. turpinājums

Aukstā sniega putra pa cauro zoli stipri nepatīkama sūcās Cīruļdziesmas kurpē, mērcēdama zeķi, tak nespēja ne druskas samaitāt sniega un svētku mīļotāja labo omu. Ar Vandu pie rokas viņš iestūmās cilvēku bariņā, kas apbrīnoja pagrabstāva veikala logā izliktos spožos niekus. „Misiņa riņķi ar krāsainām stikla šķembām, vairāk nekas. Kas tagad par lētajām reichsmarkām pārdos īstu zeltu un dārgakmeņus? Ja tādi kaut kur būtu bijuši dabūjami, tu šovakar zem egles atrastu gredzenu ar skaistu smaragda aci. Smaragds tev kā cītīgai studentei būtu vispiemērotākais akmens, jo aplūkots atpūtinot un noskaidrojot nogurušās acis. Šī dārgakmeņa redzes uzlabotāja īpašības zinājis jau Nērons, sprauzdams kā monokli acī, kad Kolizejā skatījies gladiātoru cīņas."

„Ģedi, kas tev būtu devis iemeslu domāt, ka man ir vajadzīgas acenes . . ." atjokoja Vanda, tūliņ gan piemetinādama pavisam nopietnā balsī: „To naudu, kas nolikta atdošanai Pelerīnam par pārdotajām precēm, tu nedomā aiztikt. Nevienu brīdi es negribētu justies kā viņa parādniece."

„Viņš pats būtu nopircis mums vēl dārgāku kāzu dāvanu. Es Amorija vērienu pazīstu. Ar šādu pieticīgu pirkumu es būtu sagādājis viņam vienīgi ietaupījumu . . . Skatījos arī pēc safīra, bet neatradu. Zini, tam esot tāda interesanta īpašība: parasti būdams zilā krāsā, tas vēršoties pelēks, kad safīra valkātāja dāvinātājam kļūstot neuzticīga . . ."

„Tas ļoti var notikt."

„Ar akmeni, protams? Tu arī tā domā?"

„Nē — ar mani."

„Kā . . . kā . . ." Ģedimīns gaužām samulsis atgādināja bērnu, kas pēkšņi atmodināts no miega. „Kā tu to domā?"

„Ka es daudz ātrāk varētu kļūt tev neuzticīga nekā atļaut iztērēt citam piederošu naudu."

„Vanda, nejokojies tik bezkaunīgi. Es esmu ļoti jūtīgs cilvēks un tādi joki mani uztrauc.

„Tad, lūdzu, uzvedies tā, lai lai maniem bezkaunīgajiem jokiem nebūtu jākļūst par bezkaunīgu nopietnību," Vanda teica stingrā balsī, smaidošiem lūpu kaktiņiem no sāniem vērodama Ģedimīna seju, kas beidzot bija kļuvusi nopietna.

Viņš sapurināja mēteļa apkakli, nokratīdams sniegu, jo, kā likās, pēkšņi sajuta to aukstu un nemīlīgu spiežamies pie kakla. „Es tikai biju domājis . . . būtu gribējis tev uzdāvināt kaut ko daudz skaistāku par lētajiem niekiem, ar kuŗiem kaudžu kaudzēm piekrauti visi veikali."

Vanda ievēra roku Ģedimīna elkonī un vilka viņu projām no sniega snigšanas satumsinātajā pēcpusdienā spoži apgaismotā veikala skatloga. „Bet ne ar cita naudu. Kad būsi ar Pelerīnu norēķinājies un zināsi, kas tava godīgi nopelnītā daļa, tad abi pārrunāsim, kas mums visvairāk noderētu. Cik mūsu ikdienas vajadzībām līdz šim no kases esam atļāvušies paņemt, tas viss man kārtīgi pierakstīts."

Cīruļdziesma nebija nekāds sīkmanīgs feniņu skaitītājs (pasargi Dievs, ja tāds viņš kādreiz taptu) un tāpēc steidzās valodas novirzīt ar skaistu baltu sniegu apsnigušajiem svētkiem piedienīgā gultnē. Varbūt viņš arī baidījās, ka Vanda pēkšņi neuzprasa, vai nav kaut ko par veikalā pārdotajām precēm, kasē neieliktu, iebāzis kādreiz savā kabatā. Svētku sestdienā netikās melot, turklāt viņš skaidri zināja, ka Amorijs nekad nav bijis tāds nožēlojams gnīda, kas prasītu norēķinus par katru pārdoto sīkumu. Un citādi nebūtu varējis Vandai nopirkt to pašu pieticīgo dāvanu, kas gaidīja svētvakaru, zem gultas noslēpta. „Tev taisnība, mīļā, pilnīga taisnība. Visdārgākā dārgakmeņa cena ne tuvu nespēj līdzināties ar mīlestības pilnu sirdi dotas dāvanas dāvinātāja priekam. Kādreiz pat grūti pateikt, kas patiesībā ir īstais apdāvinātais — devējs vai saņēmējs. Pats dāvināšanas akts, bez šaubām, ir svarīgāks par dāvināmo objektu. Tas simboliskā veidā cilvēkam atgādina visaugstāko dzīves uzdevumu un mūža jēgu — atdāvināt sevi ar saviem darbiem, domām un jūtām citiem cilvēkiem, tautai, cilvēcei. Patiesību sakot, gandrīz vai jāsaka, ka visa cilvēces vēsture sastāv no tādiem nākamām paaudzēm nesavtīgi dāvinātiem mūžiem. Bet tā kā ne katrs mēs tādam lielam devumam esam spējīgi un bijuši gribīgi, tad priecīgi izmantojam iespēju mazināt savu cilvēka parādu pret otru cilvēku ar skaisti izpušķotām svētku dāvanām . . ."

Nūle pielaulātās sievas praktiskā prāta pavisam maz vēl samaitāts, Cīruļdziesma runāja tik pacilātā balsī, it kā Ziemassvētku putenis viņu no zemes būtu pacēlis gaisā un nestu pa mākoņiem. Vanda šo svētku prieku Ģedimīnam šodien iecietīgi labvēlīga atļāva līdz pašam pilsētas centram, kur apaļiem akmeņiem bruģētajā baznīcas laukumā bija celtas tirgotāju būdas. Cilvēki apsnigušiem mēteļiem un apsnigušām cepurēm staigāja gar tām, kaut arī diezko krietnu tur nevarēja dabūt: spožus eglīšu izgreznojumus, krāsainas piparkūku sirdis, pastkartes un puķainus ietinamos papīrus. Bez apstājas runāja nenokausējami vīri, aicinādami pirkt jaunus, tikko izgudrotus brīnumdaiktus, kas veikli lobīja papīra plānuma mizas burkāniem, kartupeļiem, kāļiem un āboliem. Citi brēkdami slavēja ziepes, kas pāris minūtēs izmazgājot visnegantākos traipus. Bija tīri vai jābrīnās, kur svētku tirdziņos šādi patentlīdzekļu sludinātāji allaž uzradās, gluži kā izlīduši no zemes.

Cīruļdziesma, pats būdams ne mazāk veikls runātājs, izlikās tos nedzirdam un apstājies kāri ostīja gaisu: „Pazīstama smarža. Cik ļoti pazīstama smarža. Nu kā tad — Tā Rīgas Ziemassvētku tirdziņā smaržoja vafeles. Apēdīsim katrs pa vienai, atdzīvinādami skaistas atmiņas."

„Atmiņas atdzīvinādams, samaitāsi vēderu. Es varu galvot, ka vafelēs pildītā baltā masa ir viss kas cits, ne īsts putu krējums," Vanda proziskā cietsirdībā aizrāva Ģedimīnu gaŗām spoži apgaismotai vafeļu būdai, kur balts kā sniegavīrs stāvēja mākslīgo gardumu cepējs. „Bez tam, mums jāsteidzas nopirkt eglīti, lai tu pirms tumsas vēl vari aiznest mājās, kad veikalā sanāks svētku viesi."

Jā, par ciemiņiem vajadzēja domāt — tur Cīruļdziesmam nebija ko iebilst. Vanada šovakar bija ielūgusi savus agrākos kopistabas kaimiņus, izņemot Puķukāpostus, kuŗus lāgā nevarēja ieredzēt, un nerunīgo sektantu. Pīrāgi jau bija izcepti, aukstā gaļa savārīta un skābie kāposti nosutināti, vēl tikai vajadzēja dabūt egli. Un Ģedimīns domāja, ka tā būs gaužām vienkārša lieta, kad ieraudzīja pie baznīcas pelēkās sienas atslietu veselu egļu mežiņu. Viņš nopurināja kuplam kociņam no zariem sniegu un, ilgi neprātodams, gribēja celt jau plecā: „Paprasi vācietim, cik maksā. Šitā pati būs laba."

Bet Vandai šķita, ka eglītei vieni sāni ir stipri paplāni. Vajadzēja ņemt un apskatīt citu. Tai atkal skujas nebija pietiekami biezas. Trešajai zari stāvēja par daudz atstatu viens no otra.

Ģedimīns cilāja un grozīja kociņus ar skumju sirdi, jo viņam likās, ka sieva pret eglītēm ir cietsirdīgi netaisna, saskatīdama katrai kādu vainu. Bet skaisti zaļas un smaržīgas bija visas, ikviena ar savu īpatu, nenonicināmu skaistumu. Kā eglītes gan justos, ja būtu dzīvi cilvēki? Bet — vai cilvēki viens pret otru nav izturējušies un neizturas vēl cietsirdīgāk? Vai bieži no sevis mēs neatstumjam taisni tos, kam mūsu mīlestība vajadzīga visvairāk, kas izauguši tā vai citādi pagreizāki?

Vandai, protams, nebija ne jausmas par vīra dīvainajiem domu gājieniem, kad apmierināta viņa beidzot priecīgi iesaucās, ka atradusi tiešām skaistu — slaidu, uz visām pusēm vienādi noaugušu koku, biezām sulīgām skujām. Bet Ģedimīns sasietu to uzcēla plecā daudz mazāk priecīgs, kāds būtu bijis, nesdams nonicināto, drusku pagreizo eglīti, kas viņam bija patikusi ar savu gandrīz vai tīri cilvēcisko nepilnību. Sniga. Baltām, biezām mīkstām pārslām klusi sniga Ziemassvētku sniegi — sniga pār cilvēku citiem neuzmināmām domām, nocirstu svētku eglīšu zaļajiem zariem un skaistas pilsētas drupām.

* * *

Augustu Auriņu kopš bērnu dienām allaž bija aizkustinājušas Ziemassvētku dziesmu vienkāršās, silti sirsnīgās meldijas. Tāpēc, kad visi ap aizdedzināto egli sēdošie bija nodziedājuši „Klusa nakts, svēta nakts", viņš nepretodamies paklausīja skolotāja Gāršas mudinājumam un nolasīja savu priekšsvētku noskaņā sacerēto meditāciju par eņģeļu dziesmām.

„Es ticu, ka ir eņģeļi, jo nevar būt dziesmas bez dziedātāja. Un eņģeļu dziesmas es esmu dzirdējis. Kaut reizi gadā, bet tomēr. Tās ir dzidri zvaigžņainās un mīksti piesnigušās naktis, kas atmiņā iegūlušās tādā brīnišķā jaukumā kā kāda neaizmirstama pasaka. Šajās naktīs allaž ir skanējušas eņģeļu dziesmas. Lai arī kur jūs būtu bijis, jūs esat tās dzirdējis.

Ja jums nav palaimējies sēdēt pie koši izgreznotas un smaržīgas egles, kur sveces mirdz kā laimīgu bērnu acis, un esat klīdis viens gar zelta pielijušiem namu logiem teiksmaini tukšās un klusās ielās, jūs tomēr tās esat saklausījis, kopā ar līksmajiem svētvakara zvaniem.

Tās ir Ziemassvētku saldās meldijas, kas lido tik vieglas kā bērna sapņi mātes maiguma šūpotā šūpulī, pilnas neredzama gaišuma kā viņa pirmais smaids. Un saulainās bērnības debesis jums ir atvērušās vienmēr, kad esat sēdējis šo dziedātāju sirsnīgajā pulkā.

Ir licies, ka tepat — tveŗamā tuvumā jauku siltumu izelpotu pati laime. Bērnu pulks pie egles dzied eņģeļu dziesmas. Sirds kļūst silta kā nūle no cepļa izņemta meistara Skalbes krūze, kas dzidri skan, līdz ko tai pieskaŗas trauslie atmiņu pirksti. Tikai bērnu nevainīgās mutes prot pilnībā izdziedāt šīs eņģeļu dziesmas. Un tādēļ tās ik reizi pieglaužas sirdij ar dīvainu, neizsakāmu smeldzi pēc kādas pazaudētas zemes laimes. Tur dzied eņģeli, bet mēs vairs nevaram tur atgriezties, jo pārāk daudz esam aplipuši ar savas gudrības grēku.

GĀJĒJS NAKTĪ

Modra Lorberga Ziemassvētku stāsts

II

Šādas runas gan Gremzdam nepatika, jo tās atmiņā atsauca viņa paša klusās domas par Kraujām. Bet līdzēt neko nevarēja. Ķirmis bija Rubeņa ieteikts un pielikts kā palīgs un gājēja gaitā algu neprasīja.

Gremzda vēlreiz paraugās atkal uz ceļa pusi, tad ieiet kūtī, pamet Bērim priekšā siena klēpi, iesmeļ ūdeni, piemet pāris saujas miltu un ielej silē. Viņš pamet pa siena klēpim arī govim, lai tām garajā naktī pietiktu gremojamā. Ja atbrauks svainis, negribēsies vairs kūts soli spert. Tad viņš ieiet ratnīcā pie lielās kastes, kurā tiek glabāta maizes labība, atslēdz to un ilgi meklējas graudos, līdz izceļ divus lielus žāvētas gaļas gabalus. Ilgi taupīti, tie šovakar tiks celti galdā un iedoti arī līdzi ciema kukulim svainim. Viņam jau pagaidām tikai piemājas zeme, un reizēm aizdara sagādē lielākas grūtības. Gremzda paņem no ratiem tur pārsviesto lupatu segu, ievīsta tajā gaļas gabalus un tad rūpīgi aizslēdz kasti.

Kad viņš iznāk no ratnīcas, ārā gandrīz jau satumsis. Lēnām viņš brien uz istabas pusi, tad aizgriežas garām mājai un gar dārzmalu iet uz ceļa pusi paklausīties, vai tomēr nedzirdēs braucējus.

Ilgi viņš vēras uz ceļa pusi, un tad viņam šķiet, ka tajā kūņojas kaut kas tumšs. Gremzda pasit gaļas gabalus otrā padusē, paietas tālāk uz dārza stūri, no kurienes var labāk pārredzēt ceļa gabalu no meža. Viņš nostājas blakus pieputinātam krūmam un uzmanīgi vēro.

Patiesi, pa ceļu kūņojas liels melnums. Gremzda jau grib steigties uz ceļa pusi, kad pirmajam aizmugurē pamana vēl vienu. Vēl brīdis, un viņš no tumsas iznirstam jauš divējas kamanas. Pirmējās var samanīt piecus vai sešus sēdētājus, kāmēr otrējās tikai braucējs viens pats.

Sliktā nojautā Gremzda pieplok krūmam.

Braucēji nav svaiņa ģimene, to viņš jauš skaidri. Turpat aiz otra dārza stūra kamanas apstājas un dzirdamas klusinātas balsis.

Gremzda grib celties kājās un lūkot braucējus, bet iekšēja nojauta brīdina palikt nepamanītam. Viņam ir tā, ka tuvotos liela nelaime. Viņš ieplok sniegā visā augumā un vēro.

Stāvi izdalās. Divi no dārza stūra iet taisni pāri uz māju, pārējie aizgriežas pe ceļu cauri vārtiem.

Pēc brīža Gremzda dzird skaļus klauvējienus mājas durvīs, tad skaļu sievas iekliegšanos. Uz brīdi troksnis apklust, tad caur atvērtām durvīm izveļas sētā. Kāds sauc viņu vārdā. Gremzda to pazīst. Tā ir Rubeņa balss. Viņš nekustas, pieplok vēl vairāk zemei un baidās pat elpot.

Svešie, lākturiem rokās, izstaigā kūti, ratnīcu, pirtiņu un sienā nojumi. Balsis šķiŗojas un vienojas. Tad gremzda atkal dzird Rubeņa sadusmoto balsi:

„Velns parāvis, kur tad viņš ielīdis! Cilvēks taču nevar stāvus no zemes pazust."

Tūlīt dzid arī Ķirmja balsi: „Nu, kad es saku, šamais tikko izgāja apmest pēdējo soli kūtī un pabaŗot zirgu. Turpat jau kaut-kur siltumā vajag būt. Lai bēgtu viņš ir par dumju un gļēvu, lai gan citkārt mutē sacērtas tāds ercens, ka viens pats gatavs jaunu revolūciju iztaisīt."

„Tad palīdzi to veco glumiķi uzmeklēt. Tu jau te tos caurumus labāk pazīsti. — Bet pa to laiku lai vecene ar bērniem nepuņkojas, bet met kopā lietas un ģērbjas, ka varam vēl laikus tikt atpakaļ centrā. Jau tā tāda vanckara dēļ viss sestdienas vakars sajaukts."

Pēc brīža viņa balss atskan dārza pusē:

„Un jūs te, turiet acis vaļā un pārstaigājiet dārzu. Varbūt, ka ielīdis zem kāda krūma svētkus svētīt. Ja redzat, aiz čupra, un kamanās iekšā. Ja kasās pretī un neļaujas ņemties ciet, bliestē virsū. Nav ko ādu taupīt."

Gremzdam šķiet, ka sirds uz brīdi pārstāj sists, bet tad tā sāk auļot kā satrakots zirgs, no aploka izlauzties gribēdams. Auksti sviedri pārklājas viņa sejai un viņš dreb un trīc visās miesās. Tātad Rubenis, viņa šķietamais draugs, ar ķērējiem atbraucis viņu aizvest. Aizvest tāpat kā vīsus tos citus šajā rudenī, pērn un aizpērn . . .

Gremzda grib trūkties kājās, skriet uz māju un lūgties Rubeņa žēlastību, bet tad atceras daudzus citus gadījumus, kad pats bija veļeju pulkā. Kad aizveda Liepas, Alpus, Rugājus un Razumus, arī tad cilvēki valstījās pa grīdu, raudāja un lūdzās, bet velti. Rubenis tikai ļauni nirgājās un paspēra ar kāju. Nē, žēlastības šeit nebija un nebija arī ko glābiņu gaidīt. Kas iznīcībai bija nolemts, tam arī bija jāiznīkst. Tāds bija jaunās iekārtas nolikums.

Pēkšņi, kā bites dzelts, Gremzda uztrūkstas kājās un tad skrien uz meža pusi. Tikai tālāk, tālāk no šis posta un nelaimes vietas. Viņš skrien, klūp, pieceļas un skrien atkal tālāk. Viņš vairs nejauš ne ceļu, ne virzienu. Zari, asi un apledojuši, sitas tam sejā un skrāpē, bet Gremzda sāpes nejūt. Reizēm viņš uzskrien kādam kokam, uz brīdi

(Nobeigums 6. lpp.)

PRESES BALLE IR LABDARĪBAS BALLE

Priekšdarbos iesaistīti ap 2 duči darbinieku, kas piedalās Preses balles organizēšanā Bostonā.

18. decembrī J. Porieša mākslas salonā Bostonā bija ieradušies LPB valdes locekļi un vairākas dāmas un kungi, lai apspriestu 5. preses balles organizēšanas priekšdarbus. Sanāksmi atklāja LPB priekšnieks J. Porietis, izteikdams pateicību visiem, kas ieradušies, un novēlēja sekmīgu darbību sanāksmei. Pēc tam sēdes vadību pārņēma Preses balles rīcības komitejas vadītājs mākslinieks J. Cīrulis. Uzrunā viņš uzsvēra, ka Preses balle ir labdarības balle, un tās nav jāmēro ar greznības vai programmas mēraukļām, bet katram apmeklētājam, par to, ko viņš ballē izdod un iegūst, iet līdzi apziņa, ka izdotais sniedz pabalstu kādam trūcīgam latviešu rakstniekam vai vispār sekmē mērķus, ko sprauduši savā darbā Latviešu preses biedrība. Pieminēja, ka saņemta aizkustinoša pateicības vēstule no dzejnieka P. Ērmaņa Vācijā un slimā dzejnieka Andreja Pablo Mierkalna Francijā, kas starp citu savam tēvam raksta: „Lūdzu pateicies naudiņas ziedotājiem sirsnīgi, jo tas ir tik jauki, ka viņi arī mani atceras."

Tālāk J. Cīrulis pieminēja 5 dāmas: Mariju Benjamiņu, Lidiju Mikardu, Irmu Gruntmani, Valiju Čanderi un Iraidu Jansoni, kas jau ceturto gadu darbojas dāmu komitejā, parādot lielu interesi un uzupurēšanos līdzekļu iegūšanā. Šogad par priekšnieci darbosies L. Mikarde tuvā sadarbībā ar M. Benjamiņu un citām dāmām.

Balles saimnieciskās lietas kārtos V. Eglītis, kas savā laikā aktīvi vadīja ALTS sarīkojumus. Kopā ar feļetonistu Piču Pirtnieku viņi būs arī galvenie „boles brūveŗi".

Par balles konferansjē izraudzīts režisors Valfrīds Streips, kas savam brašajam augumam jau pasūtinājis fraku. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, sarīkojumā būs daudz technisku pārmaiņu. Piem., agrākās ballēs boli nepārdeva pirms nebija atklāta balle un viesi garlaikojās pie galdiņiem. Tagad boli, kafiju, uzkožamos un visu citu pārdos, lai kājas labāk locītos dejai sākoties. Balli nekavēs un neviens negaidīs „uz dažu" ierašanos, bet atklās noteiktā laikā, lai maksimāli izbaudītu deju un visus balles priekus. Prologu, ko uzrakstījis Ēriks Raisters, sniegs vesels runas koris. Galvenā nagla ballē būs balets. Priekšnesumus sniegs Kauņas operas baletsolistes I. Vasiļevskas studijas audzēknes. Viesus neapgrūtinās ar izlozēm — vienīgi izlozēs tradicionālo, šoreiz cepto, preses pūli, ko dāvina V. Eglītis. Lai no izložu traucējumiem izvairītos, lozes „Latvju Dainām" pārdos iepriekš, pirms balles. Tās var pieprasīt pie J. Porieša, 16 Centres Street, Roxbury 19, Mass. Loze maksā $.-. Ziedojumus jau apsolījuši šādas personas un firmas: konditoreja Luna (īpašn. Reinbergs) — torti, M. Benjamiņa — torti. Visi ziedojumi piesakāmi J. Porietim, kur arī pieprasāmas ieejas biļetes un pasūtināmi galdiņi. Tuvāka informācija sekos.

Pēc Preses balles notiks Rakstnieku diena

15. janvārī Bostonas D V namā notiks tradicionālā rakstnieku diena, kurā ieradīsies ap 8—10 autoru — visas jaunas, ilgi neredzētas sejas. No Ņujorkas rakstniekus organizē dzejnieks E. Raisters, bet no Toronto LPB kopas priekšniece B. Senkēviča. Referātu par kādu mūsu rakstniecības problēmu lasīs Dr. H. Tichovskis, agrākais LPB Kanadas kopas priekšnieks, kas kopš septembra dzīvo Konektiketas valstī un darbojas par profesoru koledžā.

———

MENEDŽEŖU SLIMĪBA

Kā izriet no Ženēvā esošās Pasaules veselības organizācijas atzinumiem, tad no tā sauktās menedžeŗu slimības tagad cieš ne tikai cilvēki, bet arī lopi, zvēri un putni . . . Augsti mācīti vīri izpētījuši, ka no šīs populārās kaites visvairāk ciešot žirafes, tītari un vecas vistas. Menedžeŗu slimības pazīmes — augsts asinsspiediens, nervozitāte, u.t.t. — tagad esot konstatētas ne vien māju dzīvniekiem un zooloģisko dārzu iemītniekiem, bet arī mūža mežu un džungļu apdzīvotājiem.

KOMPLICĒTS ĒDIENS

Par vienu no komplicētākajiem ēdieniem lietpratēji ieskata kādu Sīrijas nomādu olu ēdienu, kuŗu vēl šajos laikos gatavo kā kāzu maltīti. Šo sirsnīgo olu ēdienu gatavo šā: svaiga ola tiek ielikta zivī, zivs cepta vistā, vista cepta jērā un jērs jaunā, nokautā kamieļu mātē, kuŗa tiek cepta uz pamatīga grozāma iesma tik ilgi, kamēr gatava arī svaigā ola . . . As.

G. PĒTERSONS

Toronto, atpērkoties no svētku apsveikumiem, ziedojis Latviešu ģimnazijai Vācijā $25,-, kuŗus iemaksājis LNAK palīdzības nozarei.

14. decembrī L. Albertiņas Mūzikas skola beidza mācības pusgadu ar audzēkņu priekšnesumiem West Avenue skolas telpās pie Ziemassvētku eglītes, kur savus talantus publikai rādīja arī daudzi jaunie latviešu mūziķi. Uzņēmumā L. Albertiņas mūzikas skolas skolotājas un trīs labākie skolēni, kas ieguva vislabākās atzīmes un saņēma sudraba kausus. No kreisās: L. Albertiņa, V. Soloway, M. Szrajber, P. Bullonis, J. Ragelsone, B. Gaddye, A. Freimanis.
R. Bērziņas foto.

PĀRDOMAS PAR INDIVIDU UN MODI

Cilvēks visos laikmetos ir bijis modes vergs. Dzimts laikos to noteica šīs vienības vecākais; ciltī — tās vadonis; valstīs radās galminieku apģērbi, bruņinieku uzvalki, novadu tērpi zemniekiem. Jaunākos laikos darbojas modes saloni, kas ir galvenie drēbju veida un citu apģērba daļu noteicēji. Ir arī uzvalki, kas jau ilgāku laiku tiek atziti par vienīgi piemērotiem dažās sanāksmēs un ģimenes godos, piemēram, vīriešu frakas, bet arī pēc pašreizējās modes šūtas.

Minētie saloni un apģērbu apgādi bieži maina modi, lai ar to piespiestu pilsoņus iegādāties jaunus tērpus, dodot viņiem labu peļņu. Pilsoņi to labprāt dara, dažreiz ar lielām grūtībām ieiādājoties jaunās modes tērpus. Bet reti dzirdami protesti; biežāk kāds nepadodas modes prasībai vai neierodas attiecīgajā sanāksmē.

Jāvēro arī diezgan komiskas situācijas modes tērpu valkātāju uzvedībā pārāk gaŗa vai pārāk īsa uzvalka dēļ, cenšoties tā pārspīlējumu mazināt. Jājautā: vai jaunām meitenēm piestāv tumšas krāsas tērpi, ko tās reizēm valkā modes dēļ? Atsevišķām jaunavām tādi, varbūt, ir piemēroti, bet to jau nenoteic mode.

Kalpošana modei īpaši vērojama tajā sabiedrībā, kas sevi ieskata par visizglītotāko jeb tās ziedu, ar tendenci sekot loģikai un cēlākām jūtām. Modes dēļ tās tomēr tiek ignorētas, kā arī paliek nenoskaidrots: vai cilvēka daba arī „izšūta" pēc modes?

Izglītotākie pilsoņi atzīst, ka ikvienam individam ir savas īpatnības. No tā jāsecina, ka viņu tērpiem jābūt piemērotiem atsevišķa cilvēka dabai. Tad viņš varētu vislabāk izskatīties, un pats viņš justos, kā teikt, savā ādā.

Ir cilvēki ar kādu ķermeņa nenormālību. Tiem izgatavo speciālus tērpus. Ikviena individa īpatnības ir viņa atšķirība no citiem, kuŗām arī vajadzētu atbilstoša tērpa. Paskaidrojumam der piemērs: ir personas ar glīti jaunavīgām mugurām un krūtīm, un ir arī individi, kuŗiem šīs ķermeņa daļas nav tādas. Modes dēļ, šīs īpatnības netiek ievērotas — publikai atļauts vērot kā vienu, tā otru „daiļumu." Vispār vilvēks allaž izskatās daiļāks, ja viņa tērps atbilst augumam un citām dabiskām īpatnībām. Varbūt tas nav viegli reālizējams, bet dārgāk par bieži praktizējamo tērpu maiņu gan nevar izmaksāt. Katrā ziņā tas padara cilvēkus interesantākus un daiļākus, atbrīvojot sabiedrību no vienmuļības modes noteiktā laikā.

Nav noslēpums, ka daudzas personas seko modei ar nolūku izpatikt otram dzimumam. Šajā ziņā gan viņas sasniedz pretējo. Moderns, bet ķermenim nepiemērots tērps nevar ieinteresēt otrā dzimuma pārstāvjus, bet gan drīzāk atbaidīt. Turpretim, ķermenim piemērots tērps izceļ attiecīgo personu citu vidū un rada interesi par viņu. Tad ikviens individs vērojams ar savām īpašībām, ar to pievēršot sev citu uzmanību. Ja kādam jāslēpj ne visai daiļas ķermeņa daļas, tad ar īpatnēju tērpu to var vieglāk panākt nekā ar modes uzvalku. Protams, dažām personām tas nav iespējams, bet tām arī mode nevar palīdzēt.

Pieskaŗoties šim tematam, domāts vērst sabiedrības uzmanību uz to, kam līdz šim ir sekots gandrīz bez pārdomām. Bet sabiedrībā viss attīstās un mainās. Tāpēc nevajadzētu sekot tam, kas ir gandrīz tikpat vecs kā pati cilvēce, lai gan tās kultūras līmenis tagad nav vairs līdzīgs pirmtautas dzīves veidam.

Mainot modi, tiek ignorēts garīgais cilvēks ar viņa prasībām, kas noteic sabiedrības kultūras līmeni: piem., specializēšanās arvien vairāk piespiež cilvēkus atrast sevī īpatnības un darbā tām piemēroties. Vai tas jādara arī tērpa ziņā? Modes maiņa tādai pārmaiņai neatbilst, drīzāk cenšas nosegt to tādā kārtā, kā domā, vienojot sabiedrību. Varbūt ārēji tas tiek panākts, bet tikai uz kādu laiku pēc sensenā atzinuma: pēc tērpa sagaidīt, bet pēc prāta izvadīt. Tāda maldināšana nevar vienot, bet gan drīzāk sarūgtināt un šķelt. Tērps vien, piem., nevar vienot dažādu klimatisko joslu iedzīvotājus. Eiropiešu tērps ļauj viņiem tikai piemēroties attiecīgajam klimatam. Bet iekļaušanās viņu sabiedrībā iespējama ar attiecīgās kultūras piesavināšanos.

GUNTIS ZARIŅŠ

VARONĪBAS AUGSTĀ DZIESMA

STĀSTS

Dāvināts leitnantam **BERNHARDAM KOSKINAM.**

8. turpinājums

9. PANTS

Klapatnieks ar savu sanitārrotu, kuŗa beidzot bija kaut kas līdzīgs rotai, vai vismaz vadam, bija apmetušies pamestā vācu ārstu mājā. Māja bija noslēpusies lielu koku piebāztā dārzā un bija drusku auksta un mitra. Lielajā ēdamistabā bija klāts galds. Ārsts, bez savas zināšanas, bija aizdevis traukus un glāzes. Visas trīs māsiņas bija vairāk nekā nopūlējušās, lai no salaupītiem un iemainītiem ēdieniem sarīkotu mielastu. Klapatnieks bija saņēmis jaunu spirta devu un Ķipa kopā ar virsseržantu, kuŗš blakus Pudiķim bija vienīgais nevirsnieks, sajaukuši ar dažādām augļu sulām. Pudiķis bija izracis divas pudeles vācu konjaka un pudeli poļu degvīna. Visi smēķēja amerikāņu cigaretes. Tukšās pudelēs dega sveces, un stūrī spēlēja vecs grammofons.

„Nu, tad sāksim!" gandrīz kaunīgi teica Klapatnieks. Viņš pats bija nepatīkami pārsteigts par svinīgumu, kādu māsiņas mēģināja piešķirt šim gadījumam. Kaŗa laikā cilvēki bija pieraduši šķirties bez gaŗām runām, atvadām un asarām. Pašreiz viss draudēja izvērsties sentimentālās orģijās. Klapatnieks no tām bijās, jo ar Ženiju viņam beidzot bija radies kaut kas vairāk nekā draudzība un kaut arī viņam kaut kur Vācijā bija sieva, tad šajā brīdī sentimentālitāte bija brīža pusē.

„Sāksim!" skaļi piekrita Pudiķis un satvēra Lidiju pie rokas. Pacers bija atņēmis Ķipam Emīliju un stingri turēja pie rokas, viņš bija izlēmis nebūt viens . . . Visi apsēdās — rotas virsseržants pielēja glāzes ar Pudiķa nesto dzeramo. Klapatnieks neērti sakustējās, tad stīvi pacēlās, piesita ar nazi glāzei un teica:

„Ir dīvaini, mēs šovakar nemaz nejūtamies kā frontē un laikam arī neesam, kaut vai krievi tikai pāris kilometru no mums — varbūt pat ne tik tālu. Rītu no rīta mēs izšķirsimies, katrs no mums ies uz savu pusi; mēs nezinām, vai mēs jebkad visi tiksimies, bet tas jau nav svarīgi — mums šovakar ir viss, ko cilvēks mūsu laikos vien var vēlēties — skaistas sievietes, labs padzēriens un pilnas māgas. Mūs sagaida siltas, baltas gultas, un mums nav ašu . . . Kā viss būs rītu? Kas to lai pasaka, bet vienu mēs zinām: mēs esam ietverti kaŗa simfonijas toņkārta, un tiksim spēlēti, mēs nezinām, kāds būs instruments — nāve, ievainošana, gūsts vai izglābšanās un brīvība, bet vienu mēs zinām: diriģents, kas tur rokās zizli, ir visu varens, un lai kā mēs neapzinātos, mēs esam atstāti paši savā ziņā, tad viņš ir tas, kas liks galu galā izšķirt mūsu liktenus šajā augstajā varonības dziesmā . . . Uz to lai dzeŗam un priecājamies — mēs esam pieraduši dzīvot šaidienai, lai šodien sākam dzīvot rītdienai!" Visi klusējot tukšoja kausus. Lai gan neviens nevēlējās būt nopietns, Klapatnieka vārdi kaut kā ķērās pie dūšas. Viņi bija frotē, bet vēl vienmēr nebija īsteni kāvušies. Krievijas un Latvijas cīņu dienas bija it kā piemirsušās — viss izlikās kā pazīstama luga, kuŗā loma atkal reizi jāspēlē, bet pēc daudziem gadiem.

„Nežāvājieties! Dzersim! Citādi es sākšu kaukt!" rūca Zemzars savā zemnieka balsī. Kā izslāpuši visi dzēra. Lidija pieliecās Pudiķa ausij.

„Es ar jums jau agrāk vēlējos runāt . . ."

„Kādēļ?"

„Es nezinu, bet es vēlējos jums kaut ko teikt. Man ir sajūta, ka man ar kādu jārunā . . ."

„Kādēļ ne ar Klapatnieku vai Ķipu vai virsseržantu?" Pudiķis nevarēja aizmirst, ka ceļojuma laikā uz šejieni Lidija viņam bija pievērsusi visai maz vērības.

„Jūs vienkārši nevēlaties saprast!" Lidija kļuva nepacietīga.

Varbūt arī tā, bet kādēļ tad kādreiz jūs mani saucāt par resnīti?"

„Tādēļ, ka jūs tāds esat, jeb varbūt jūs man vēlaties teikt, ka jūs nezināt, ka jus esat resns?" Lidija izlikās pārsteigta un nevainīga.

„Es nesaku, ka jūs esat asaka — tā arī būtu taisnība. Es nesaku, ka jums ir vasaras raibumi un jūsu mati ir netīri sarkani, es arī nesaku, ka jūsu kājas ir drusku līkas . . .", Pudiķis bija noskaities.

„Es visu to zinu, bet es noteikti noskaistos, ja kāds cits man to teiktu — jūs, tā ir cita lieta . . ." Lidija kaunīgi nolaida acis un piedūra lūpas savai glāzei, brīdi klusēja, tad turpināja, kamēr Pudiķis nervozi burzīja kūpošu cigareti. „Man viss tas pat glaimo — es zinu, ka jūs mani esat uzmanīgi novērojis, un katrai sievietei patīk būt novērotai, ja šajā uzmanībā nav nekaunības, un jūs noteikti neesat nekaunīgs. Es tikai nevaru saprast, kādēļ jūs savu īsteno seju mēģināt noslēpt ar bravūru, lielmanību un tukšu valodu . . ?" Pudiķis saruka sevī.

„Jūs par daudz zināt par mani un esat nonākusi tik tālu, ka pat, ja mani saucat par resnīti, mani tas neapvaino. Nākošais droši vien būs — jūs vēlēsities zināt, kas es īsteni esmu? Ja tas tā — aizmirstiet, es esmu kaprālis Pudiķis ar diviem jocīgiem vārdiem, resnītis ar lielu muti un dzelzs krustu . . . Tas ir viss, kas jums jāzina!"

„Slavēts lai Bakchus un priecīgo satiru tūkstotis!" sauca Ķipa, un virsseržants atkal pildīja glāzes. Pacers kaut kur bija izrāvis ģitāru un atgāzies krēslā, pārmetis vienu kāju otrai, sāka spēlēt un dziedāt par melnajām acīm. Emīlija pieglaudās viņa plecam. Kaut visi pūlējās būt priecīgi, kaut kas skumjš bija ielīdis telpā.

„Ko mēs te asarojamies!" pēkšņi iebrēcās Ķipa, satvēra glāzi un izdzēris iemeta stūrī. Visi sekoja viņa piemēram. Virsseržants atnesa jaunas glāzes.

„Uz mūsu mājastēva veselību, un lai viņam vieglas kājas bēgļu gaitās!" Pacers piepildīja atnestās glāzes. Visi dzēra strauji, it kā vēloties noķert kaut ko nokavētu.

„Kādēļ tam jābūt visam?" jautāja Lidija, viņa nevēlējās pārtraukt iesākto sarunas pavedienu.

„Es neļauju nevienam rakņāties par manu iekšpusi. Virspusē skaisti zeltaini salmi, bet apakšā — smird, un tas var radīt tikai vienu — sarauktus degunus!" Pudiķis lēnām sažņaudza un atlaida glāzi. Ķipa glāstīja pudeli. Zemzars ēda aknu pastēti ar sidraba karoti. Pacers glāstīja Emīlijas celi un mēģināja trinkšķināt ģitāru. Klapatnieks skūpstījās ar Ženiju. Virsseržants, sarucis sevī, grauza šņabī mērcētu biskvītu.

„Bet ar mani ir citādi," Lidija bija manāmi iereibusi. „Es jūs pazīstu jau gadiem ilgi, man vismaz tā liekas, es tā jūtu. Kad jūs ievēlāties pie mums: šai gaļas bumbiņai ir vairāk sirds un dvēseles kā visai latviešu divīzijai kopā . . ."

„Ko tu zini par sirdi un dvēseli. Atvainojiet, bet es jūs nosaucu par tu . . .", Pudiķis aprāvās un izlikās nokaunējies.

„Man nav ko piedot, es to sen vēlējos . . ." Lidijas lūpas piesākārs Pudiķa lūpām. Iekodās, sūca, izsūca. Izrāva zemi.

„Redz, redz kā putniņi sadziedājušies!" sauca Ķipa un tad, izstiepis pirkstu pret Lidiju, šļupstēja: „Grēciniece! Vai tu zini, ka tas resnais kaprālis tev atvērs elles ateijas durvis un tu domādama — es eju paradīzē — iekritīsi . . . pļakšs, un neviens tevi nevarēs glābt, bet tāds jau ir cilvēka liktenis! Priekā!" Ķipa bija pilnās burās uz svētlaimības salu. Piecēlies, viņš streipuļoja pie bufetes, uz kuŗas rēgojās vairākas pudeles.

„Ķipa, neālējies!" skaļi teica Klapatnieks, kas bija vismazāk dzēris.

„Es viņu nolikšu ankambarī . . .", šļupstēja Zemzars un streipuļoja pakaļ Ķipam. Bufetes gludenā virsa, pie kuŗas Ķipa mēģināja turēties, slīdēja zem pirkstiem — visā gaŗumā viņš izstiepās uz grīdas. Zemzars paņēma pudeli un nosēdās viņam blakus. Pacēla galvu kā slimniekam un lēja mutē degvīnu. Ķipa sprausloja un rija, bet tad kļuva ļengans un sabruka pilnīgi. Zemzars mēģināja viņu piecelt, bet veltīgi. Virsseržants palīdzēja, un beidzot abiem izdevās Ķipu uzstutēt uz kājām un, stiepjot zem padusēm, ievilkt blakus istabā. Pacers kaut ko čukstēja Emīlijai ausī. Meitene sarka un bālēja, beidzot pamāja ar galvu, un abi kaunīgi izslīdēja pa durvīm. Zemzars tupēja pretim Klapatniekam un Ženijai. Dzēra glāzi pēc glāzes. Pēkšņi pārgrieza acis un sabruka uz sakrustotām rokām — viņš bija sasniedzis neatgriešnās punktu.

„Nu tad priekā, Jupiter!" Klapatnieks pacēla par jaunu piepildīto glāzi pretim. Lidija arvien vēl ciešāki glaudās pie kaprāļa pleca. Ženija sēdēja Klapatniekam klēpī. Virseržants viens pats atspiedies pret bufeti, dzēra glāzi pēc glāzes.

„Priekā, dakter'! Lai dievi man nedod nekad nonākt tavās rokās!" Arī Pudiķim pasaule sāka griezties ātrāk, nekā būtu vajadzīgs.

„Kādēļ? Kādreiz ar sieviešu kaiti es varu būt vairāk nekā noderīgs . . ." Klapatnieks piecēlās, Ženija bija aplikusi rokas ap kaklu, un viņš to iznesa ārā.

„Nu mēs tikai divi vien . . ." Pudiķim ausī čukstēja Lidija.

„Vai tu viņu neatzīsti par cilvēku?" Pudiķis ar īkšķi norādīja uz virsseržantu.

„Viņš drīz būs cauri . . ." Lidija zīmīgi smaidīja un tad piebilda: „Es viņu pazīstu, vēl viena glāze — un viņš kritīs kā sists . . ."

Virsseržants salīgojās un krita. Mīksti — kā slapja lupata.

„Un kas par to, ka mēs esam vieni?" tīdamies patīkamā miglā jautāja Pudiķis.

„Tu esi muļķis . . . Es gribu būt ar tevi viena, manu muļķa resnīti . . . Tu teici, es nekā nezinot par sirdi un dvēseli — man tikai uz tevi jāpaskatās, lai es redzētu — tu kā tauka pankūka pili no labsirdības . . ." Lidija atkal pieplaka Pudiķa mutei, pēc brīža atrāvās un turpināja: „Tev tādi jocīgi vārdi, vai tev būtu kāds iebildums, ja es tevi sauktu par Pudiņu . . ." Pudiķis saviebās. Kaut kas šajā maigošanās ainā viņam bija nepatīkams. Kādēļ cilvēki kaŗa laikā tik spēcīgi atļauj vaŗu saviem instinktiem? Viņš vienmēr ar bailēm bija domājis, ko viņš par sevi teiktu, ja ieraudzītu spogulī uzbrukuma brīdī? Viņš bija redzējis kaujas pārvērstus savu draugu vaibstus: tajos nebija nekā no draudzīguma, labsirdības, cilvēcības, tie bija nobaidīti zvēri, kas cīnījās par savu dzīvību, tiem gan bija dots prāts apzināties, ka nāve ir neizbēgama un ka bīstamais vienīgi ir nāves moments, bet tie nevarēja apzināties, ka dzīves gaŗumam nebija nozīmes.

(Turpinājums sekos)

DIPLOMĀTS AR SAPŅU P…

REFERĀTS STOKHOLMĀ AR APSAUB… APGALVOJUMIEM

...gadu ar audzēkņu priekšnesu- ...ur savus talantus publikai rā- ...s mūzikas skolas skolotājas un sudraba kausus. No kreisās: B. Gaddye, A. Freimanis. R. Bērziņas foto.

UN MODI

individs vērojams ar savām īpašībām, ar to pievēršot sev citu uzmanību. Ja kādam jāslēpj ne visai daiļas ķermeņa daļas, tad ar īpatnēju tērpu to var vieglāk panākt nekā ar modes uzvalku. Protams, dažām personām tas nav iespējams, bet tām arī mode nevar palīdzēt.

Pieskaroties šim tematam, domāts vērst sabiedrības uzmanību uz to, kam līdz šim ir sekots gandrīz bez pārdomām. Bet sabiedrībā viss attīstās un mainās. Tāpēc nevajadzētu sekot tam, kas ir gandrīz tikpat vecs kā pati cilvēce, lai gan tās kultūras līmenis tagad nav vairs līdzīgs pirmtautas dzīves veidam.

Mainot modi, tiek ignorēts garīgais cilvēks ar viņa prasībām, kas noteic sabiedrības kultūras līmeni: piem., specializēšanās arvien vairāk piespiež cilvēkus atrast sevī īpatnības un darbā tām piemēroties. Vai tas jādara arī tērpa ziņā? Modes maiņa tādai pārmaiņai neatbilst, drīzāk cenšas nosegt to tādā kārtā, kā domā, vienojot sabiedrību. Varbūt ārēji tas tiek panākts, bet tikai uz kādu laiku pēc sensenā atzinuma: pēc tērpa sagaidīt, bet pēc prāta izvadīt. Tāda maldināšana nevar vienot, bet gan drīzāk sarūgtināt un šķelt. Tērps vien, piem., nevar vienot dažādu klimatisko joslu iedzīvotājus. Eiropiešu tērps ļauj viņiem tikai piemēroties attiecīgajam klimatam. Bet iekļaušanās viņu sabiedrībā iespējama ar attiecīgās kultūras piesavināšanos.

...degvīnu. Ķipa sprausloja un rija, ...s un sabruka pilnīgi. Zemzars mē- ...t veltīgi. Virsseržants palīdzēja, un Ķipu uzstutēt uz kājām un, stiepjot blakus istabā. Pacers kaut ko čuk- ...eitene sarka un bālēja, beidzot pa- ...kaunīgi izslīdēja pa durvīm. Zem- ...lapatniekam un Ženijai. Dzēra glāzi ...rgrieza acis un sabruka uz sakrusto- ...ja sasniedzis neatgriešnās punktu. ...Jupiter!" Klapatnieks pacēla par ...pretim. Lidija arvien vēl ciešāki ...pleca. Ženija sēdēja Klapatniekam ...s pats atspiedies pret bufeti, dzēra

...Lai dievi man nedod nekad nonākt ...dīkim pasaule sāka griezties ātrāk,

...ar sieviešu kaiti es varu būt vairāk ...Klapatnieks piecēlās, Ženija bija ap- ..., un viņš to iznesa ārā.

...vī vien . . ." Pudiķim ausī čukstēja

...tzīsti par cilvēku?" Pudiķis ar ikšķi ...ntu.

...auri . . ." Lidija zīmīgi smaidīja un ...u pazīstu, vēl viena glāze — un viņš

...gojās un krita. Mīksti — kā slapja

... ka mēs esam vieni?" tīdamies pa- ...Pudiķis.

. . Es gribu būt ar tevi viena, manu ...u teici, es nekā nezinot par sirdi un ...uz tevi jāpaskatās, lai es redzētu — ...pili no labsirdības . . ." Lidija atkal ...tei, pēc brīža atrāvās un turpināja: ...di, vai tev būtu kāds iebildums, ja ...Pudiņu . . ." Pudiķis saviebās. Kaut ...ainā viņam bija nepatīkams. Kādēļ ...k spēcīgi atļauj varu saviem instink- ...ar bailēm bija domājis, ko viņš par ...dzītu spogulī uzbrukuma brīdī? Viņš ...pārvērstus savu draugu vaibstus: ta- ...draudzīguma, labsirdības, cilvēcības, ...ēri, kas cīnījās par savu dzīvību, tiem ...pzināties, ka nāve ir neizbēgama un ...ir nāves moments, bet tie nevarēja ...garumam nebija nozīmes. ...rpinājums sekos)

DIPLOMĀTS AR SAPŅU PĪPI

REFERĀTS STOKHOLMĀ AR APŠAUBĀMIEM APGALVOJUMIEM

Nav tā, ka trimda pret mūsu autoritātēm palikusi vienaldzīga. To pierādīja Stokholmā 4. decembrī sarīkotā lekcija par tematu „Vai iespējams izlīgums starp Kennediju un Čruščevu?" Lektors bija mūsu kādreizējais ārlietu speciālists Felikss Cielēns, valstsvīrs, kam savā laikā bija liels iespaids uz Latvijas valsts ārpolitikas veidošanu. Temas nosaukumam gan vairāk bija tikai dekorātīvs raksturs, jo savā lekcijā Cielēns pieskārās ne tikai Kennedija un Padomju Savienības attiecībām, bet plašos vilcienos apskatīja arī pasaules vispārējās politiskās konstellācijas un attīstību, nevairoties uzstādīt arī prognozes nākotnes notikumiem. Vakaru, kuŗā bija ieradušies vairāk par 100 klausītāju, atklāja plkv. A. Plensners, meklēdams parallēlītāti starp Feliksu Cielēnu un nupat ar Nobeļa prēmiju apbalvoto franču rakstnieku St. J. Perse-Ležē. Abi bijuši diplomāti, rakstnieki un trimdinieki. Abi pazinušies un sagājušies, savā laikā F. Cielēnam uzturoties Parīzē.

Lekcijas pirmajā daļā F. Cielēns vairāk pakavējās pie notikumiem pagātnē, norādīdams, kādas vēsturiskās un politiskās sagadīšanās un norises kādreiz izšķiŗ valstu likteņus. Runātājs norādīja uz boļševiku revolūcijas lielo nozīmi Latvijas brīvvalsts tapšanas gaitā: „Bez boļševisma revolūcijas 17. oktobrī, nebūtu varējusi Latvijas valsts nostiprināties un izveidoties. Latvijas valsts nemaz nebūtu varējusi tapt." Šajā sakarā lektors uzsvēra, ka tajās dienās Latvijas brīvībai daudz bīstamākas bijušas balto, Kolčaka un Deņikina militārās akcijas nekā komūnistu bandu sirojumi. Tikai uz novājinātas Krievijas un Vācijas drupām varēja veidoties brīva Latvijas valsts. Tikko abas šīs valstis bija kļuvušas stipras un varenas, tā radās arī liktenīgais drauds Latvijas brīvībai. Veltas bijušas K. Ulmaņa un V. Muntera cerības, ka Latvijas neatkarības garants meklējams mūžīgā Vācijas un Krievijas interešu pretešķībā. Uz šo spekulāciju balstījusies visa Latvijas politika pirms 2. pasaules kaŗa.

Runājot par pasaules politiskajām problēmām, F. Cielēns apgalvoja, ka pēc viņa intuīcijas bruņots konflikts pasaules lielvalstu starpā nākamajos 15-20 gados nav gaidāms. Ja pasaule būtu gribējusi kaŗu, tad tai pēdējos 10 gados ir bijušas trīs lieliskas izdevības to sākt. Teiktais jāattiecina uz Korejas kaŗu, Suecas akciju un amerikāņu intervenciju Libānā. Bet lielvalstis kaŗā nav iestājušās, baidoties totāla atomkaŗa. Pēc lektora uzskata, katrs nākamais konflikts būs rezolūts atomkaŗš. Runātājs konstatēja, ka brīvajai pasaulei vēl arvien ir nopietns atomieroču pārākums, it īpaši tas attiecināms uz atombumbām. Tas ir arī drauds, kas Čruščevu attur no militāra rakstura dēkām. Līdzšinējās atbruņošanās konferences galvenokārt bijušas neveiksmīgas Rietumu valstu nostājas dēļ. Tās nav ieinteresētas atomieroču produkcijas pārtraukšanā, jo tas ir vienīgais reālais pretspēks Krievijas un Ķīnas cilvēku masām. Pēdējās konvencionāliem ieročiem vestu bruņotu cīņu viegli varētu izšķirt savā labā. Ārkārtīgi optimistisks lektors bija par pašreizējām norisēm sarkanajā Ķīnā. Pēc runātāja domām, tur norit spontāns un aktīvs darbs, un Ķīnas tauta negaida un nevēlas atbrīvošanu ar tā režīma palīdzību, kas varētu nākt no Taivanas. Mūsu bijušais ārlietu ministrs noteikti uzsvēra, ka lielākā Eizenhauera kļūda bijusi tā, ka sarkanā Ķīna vēl nav uzņemta Apvienotajās Nācijās. Šāda ASV nostāja Ķīnu piesaista Padomju Savienībai. Kennedijs vestu gudru politiku, ja sarkano Ķīnu nekavējoties uzņemtu Apvienoto Nāciju saimē ar visām lielvalsts tiesībām.

Pievēršoties nākotnes jautājumiem, F. Cielēns norādīja, ka pārmaiņas Baltajā Namā nāks mums noteikti par labu. Bet tas prasīs arī no mums pašiem nesalīdzināmi vairāk aktīvitātes nekā līdz šim. Tas galvenokārt attiecināms uz baltiešu politiķiem un diplomātiem. Šajā sakarā F. Cielēns teica: „Mums jāprot pasaules valdību un sabiedriskās domas priekšā Latvijas jautājumu nostādīt kā Baltijas starptautisku problēmu, kuŗai liela nozīme vispārējā Eiropas politikā." Jāprot Baltijas jautājumu pārvērst par cīņas jautājumu starp brīvajām lielvalstīm un Padomju Savienību. Jāieskaidro sabiedriskai domai, ka Baltijas jūŗa nedrīkst būt vienīgi Krievijas jūŗa, jo tādā gadījumā tā ir drauds visai brīvajai pasaulei.

Baltiešu politiķiem jau šodien jānāk klajā ar gatavu programmu, kuŗā teikts, kas notiks ar Baltijas telpu, tai atbrīvojoties no Padomju Savienības iespaidu sfairas. Runātājs norādīja, ka atbrīvotā Baltijas telpa nekad nedrīkst pārvērsties par kādas citas lielvalsts iespaidu joslu, t. i., Baltijai jākļūst neitrālizētai. Mums viemēr būs jārēķinās ar lielo krievu kolosu aizmugurē un tās drošības interesēm. Cielēns atgādināja, ka viņš jau 1927. gadā iestājies par Baltijas valstu neitrālizēšanas politiku, un mūsu neitrālitāti toreiz vajadzēja garantēt Anglijai, Francijai, Vācijai un Krievijai. Tas pats būtu jāpanāk arī tagad, kad par mūsu neitrālitāti varētu garantēt Anglija, ASV, Vācija, Francija un „formāli" arī Krievija. Kā precedents tika minēta Austrija, kas „gudras sociāldemokratijas" valdības vadībā šo neitrālitāti arī stingri ievēro.

Lai šādu stāvokli sasniegtu, tad lieli uzdevumi piekristu baltiešu diplomātiem. Latvijas atbrīvošana ieskatāma par diplomātisku cīņu, jo uz bruņotu konfliktu, kā jau minēts, nav ko cerēt. Šajā sakarā F. Cielēns asi kritizēja mūsu pašreizējās diplomātiskās pārstāvniecības kā nespējīgas iespaidīgi pasaules forumā iestāties par Latvijas atbrīvošanu. Neizbēgami pēc Kennedija amatā stāšanās sekos augstā līmeņa konference, kuŗā noteikti diskusijās nāks arī Baltijas jautājums. Mūsu diplomātijas uzdevums, pēc Cielēna domām, nu būtu prezidentu Kennediju uz šo brīdi sagatavot un panākt, lai viņš ierosina sarīkot plebiscitu Baltijas telpā internacionālās komisijas uzraudzībā, vispirms izvācot krievu kaŗaspēku. Šajā plebiscitā jāizšķiŗ, kur Baltijas tautas grib palikt. Plebiscitā jāpiedalās visiem, kas 1939. g. bijuši Latvijas pilsoņi, neatkarībā no pašreizējās dzīves vietas. Šāds plebiscits dotu krieviem iespēju bez prestiža zaudējuma Baltijas problēmu novākt no diskusiju galda. F. Cielēns domā, ka Alžīrijas un Baltijas jautājumi ir līdzīgas dabas, un būtu kārtojami līdzīgiem līdzekļiem.

Lai prezidentam Kennedijam augstā līmeņa konferencē būtu pietiekami stipra aizmugure mūsu jautājumu kārtošanā, tad nepieciešams reprezentātīvs organs, kas runātu visu latviešu trimdinieku vārdā. Šāda pārstāvniecība, pēc runātāja domām, nevar nākt no pašreizējām latviešu organizācijām, to nevarētu dot arī sūtniecības. Šāda pārstāvniecība būtu jārada no jauna un tanī varētu ietilpt sekojoši latviešu politiķi: Br. Kalniņš, V. Bastjānis, A. Klīve, A. Bļodnieks, bīskaps Rancāns, J. Breikšs, un šai komitejai varētu pieaicināt vēl prof. A. Spekki un V. Māsēnu. Savu pirmo sēdi šī komiteja varētu jau sarīkot „februārī vai martā."

Aktīvitāte jāpastiprina arī Baltijas jautājuma saskaņošanai pašu baltiešu politiķu starpā. Vajadzētu jau tagad pētīt un panākt zināmas vienošanās sakarā ar Baltijas telpas turpmāko politisko izkārtojumu. Vajadzētu jau tagad likt pamatus Baltijas Ūnijas radīšanai. Jāveicina mūsu jautājuma apzināšana Apvienoto Nāciju forumā.

Jauno ASV prezidentu Kennediju Cielēns raksturoja kā cilvēku, kas turpinās Vudro Vilsona idejas un ideālus, bez tam Kennedijs lielā mērā balstīsies uz lielās franču revolūcijas idejām un garu. Zem šīs zīmes tad norītēs arī nākamā ASV ārpolitika. Nobeigumā Cielēns norādīja, ka vēl šobaltu dienu visas lielas lietas prasa jūsmu, ideālismu un pātosu.

Pēc referāta ievadītās diskusijas, kuŗās piedalījās plkv. Lobe, un J. Rudzītis, ātri vien pagaisa steigā, kas klausītājus sauca uz mājām. Pārrunas būtu bijušas noteikti vajadzīgas, jo ne viena vien runātāja teze būtu prasījusi stingrāku kritiku un viedokļa analizi.

P.S.A.

„Tērvetes" skautu

vienības roveŗu dzimta piektdien, 30. decembra vakarā rīko eglītes vakaru. Gaida ierodamies roveŗus ar dāmām — lielgaidām un lūgtos viesus. Eglītes laikā notiks modernās glezniecības darbu izstāde, un labākie darbi tiks godalgoti. Eglītes vakara vieta netiek izpausta.

K.

SVECIŠU MIRDZUMĀ SV. KATARĪNĒS

Pēc bērnu priekšnesumiem, dziesmām, deklamācijām un noslēguma ludziņas (A. Viļņa — „Velnēna Ziemassvētki") uzveduma mazos aktieŗus ar dāvanām apveltīja Ziemassvētku vecītis (K. Grīslis). Kad 2 stundu ilgie priekšnesumi ar panākumiem beigušies, tad uzsmaidīt var arī programmas sagatavotāji — šī gada Sv. Katarīnes latviešu skolas skolotāji. No kreisās: M. Masīte, S. Freimane, skolas pārzine Ausma Ķipe, R. Zālamans, I. Vīksne un D. Zvejniece. J. Līgera uzņ.

PIEZIMES CEĻĀ

Aleksandra Sprūdža vēstule no Kanadas ziemeļiem

II

RAĶEŠU BAZE

Pec skata šķietami vecā un sagrabējušā armijas autobusā pa kādu līku ločus lauku ceļu dodamies mums tobrīd nezināmā virzienā. Ceļš lēnains, vietām sniega aizvilkts. Spēcīgs vējš brīžiem uzvirpuļo sniegu tādā mērā, ka vairs redz vienīgi baltu sienu. Mēs brīnāmies, kā gan var visu pār zināt, kad un kur stūri griezt, bet šoferis — melns ādā, bet gaišs izricībās un noskaņā, tik piedod gāzi. Laiks ir tāds, kad, kā latvieši mēdza teikt, kārtīgs saimnieks savu suni ārā nedzītu, bet mēs — eskimu ciema skolotājs un es — negribam šai sestdienas pēcpusdienā redzēt raķešu bazi. Ceļš ved arvien tālāk un tālāk, it kā mūžīgā bezdibenī, kuŗu vietvietām partrauc kroplu, uz vienu pusi noliektā koku puduŗi, pa retam kāda būdele. Tā pa gabalu bieži atgādina siena šķūnēļus Latvijas meža pļavās, bet mūsu pavadonis, kāds amerikāņu inženieris, skaidro — lūk, tā māja ir radio izsekošanas stacija, tur tādi vai tādi mērinstrumenti, tur šis, tur tas. Kādā ceļa līkumā par gabalu pamanu būvi, kas atgādina it kā ķieģeļu cepli. Paprāvs šķūnis, no kuŗa iziet šaura, garā un zema būve, kas savukārt noslēdzas ar augstu, torņveidīgu piebūvi, kuŗa augšgalā pāriet it kā prāvā, apaļā stacijā. Kad esam ceļojuma galā, ASV armijas satiksmes līdzekļi un svišķas militāras zīmotnes pie personāla ziemas apģērbiem ir labākais pierādījums, ka acs šoreiz ir vīlusi. Tas nav nekāds ķieģeļu ceplis — esam ASV armijas zinātnisko pētījumu raķešu bazē Kanadas ziemeļos.

Ekā, kas pa gabalu atgādināja šķūni, ir vesela rinda laboratoriju, kuŗās veido t. s. eksperimentus resp. sastāda raķetes galvu ar attiecīgam pētījuma uzdevumam paredzētiem un attiecīgi iestādītiem instrumentiem.

Daudz kas, ko mūsu pavadonis stāsta, man kā lajam, paiet gaŗām, bet tik daudz uztveŗu, ka katra eksperimenta raksturs lielā mērā nosaka ne vien raķetes dzinējdaļas sastāvu un stiprumu, bet arī raķetes lielumu un pat materiālu, no kā raķete veidota. Tā, piem., mūsu pavadonis pašreiz nodarbināts pie raķešu permenta izveidošanas, kam uzdevums pētīt magnetismu zināmos gaisa slāņos. Šajā gadījumā attiecīgus instrumentus ievieto koka čaulā bez jebkādām metāla daļām. Redzam, ka dažā vietā ar kādu problēmu vai aparātu noņemas viens, citā vairāk, un tāus iespaids — jo lielākai gatavībai kāda raķete tuvojas, jo vairāk ap to cilvēku. Un kad visas raķetes daļas samontētas vienā vienībā, pēdējā laboratorijā tā nonāk sevišķā dzelzs režģu ietvērē, gatava novietošanai izšaušanas platformā. Bet pirms tas notiek, attiecīga speciālistu grupa, nolūkā pārbaudīt ikvienu faktu pirms šāviņa, izdara t. s. „sauso" mēģinājumu, kuŗā pavēic visas tās darbības, kādas notiktu īstenībā līdz šāviņa brīdim. Kad raķete ir pārbaudīta, pa gaŗu tuneli to nogādā uz izšaušanas platformu un novieto pozicijā jau pieminētā tornī. Tā kā katras raķetes sekmīga izšaušana ir kulminācija ilgam, pacietīgam darbam, ir saprotami, ka spraigums aug ar katru brīdi. To vēl kāpina balss skaļruni, kas dzirdama visās telpās un kas ziņo, cik vēl laika palicis līdz izšaušanas mirklim. Mēs redzam pabiezu lapu žūksni, kuŗās noteiktā secībā aprādīta raķetes izšaušanas gaita visos sīkumos — sākot ar brīdi, kad rīkojumu par raķetes izšaušanu sāk īstenot. Šis brīdis noris aprakstā (countdown) apzīmēts ar O minus 6, un tā to arī piesaka skaļrunī. Tas nozīmē, ka tieši pēc 6 stundām atvērsies platformas torņa augšgals, bazes komandants vai viņa pilnvarota persona nospiedīs pogu, un raķete sāks tai nolemto ceļojumu izplatījumā. Šai aprakstā arī pateikts, kas katram izšaušanā iesaistītajam kuŗā laika posmā jādara. Jo tuvāk izšaušanas brīdim, jo sīkāk detalizēta personāla darbība uzrādīta norises aprakstā, jo biežāk skan balss skaļrunī. Un jo tuvāk nāk izšaušanas mirklis, jo mazāk paliek cilvēku ap raķeti, līdz beidzot pēdējā skrūve savā vietā un pēdējais cilvēks ieņēmis vietu slēptuvēs, kuŗās visi novēro tālāko raķetes uzvedību televizijā. Pie mazākām pazīmēm par kādiem iespējamiem traucējumiem mechanismā vai aparātūrā procesu ir vēl iespējams apturēt traucējumu novēršanai. Ja viss rādās kārtībā — pogas spiediens, nomutuļo izšaušanas lādiņa gāzes un — sākas jauns mēģinājums uzzināt kaut ko vairāk par pasauli virs mums! — Ar to sākas cits darba posms speciālistiem gan tepat, gan dažādos, jau agrāk pieminētajos novietojumos apkārtnē — izsekot ceļotājam gaisa telpā un atšifrēt un iztulkot tā vēstījumus.

Pēc attiecīgas sacensības man tagad ir Dieva dota iespēja kalpot šai jaunā patvēruma zemei saimniecības nozarē, kas man tuva kopš gadiem. Taču, kaut darba lauks arī man ir Kanadas ziemeļi, gribu atzīmēt, ka man pašam ar raķetēm vai to šaušanu nav itin nekāda sakara. Nekas cits, kā vienīgi laimīga nejaušība deva man iespēju redzēt to, ko šeit aprakstīju, bet katrā ziņā esmu priecīgs, ka tāda iespēja man bija. —

Al. S.

Savienotās VALSTIS

ČIKĀGĀ

⊙ Daugavas Vanagu apvienība Jaunā gada sagaidīšanas balli rīko 31. decembrī, Finisch Community Center plašajā zālē, 4219 N. Lincoln avenijā. Spēlēs iecienītais Lestera vācu deju orķestris. Zāle būs dekorēta. Ērta bufete un atspirdzinājumi. Ieeja kungiem $3,-, dāmām $2,- no personas. — Galdiņus iepriekš ieteicams pasūtināt — A. Ozoliņas un L. Lapiņa veikalos, vai arī pie Ilg. Priedulāja pa tālruni — HU 9-2996. Ikviens būs mīļi gaidīts viesis.

DETROITĀ

⊙ Latviešu skolas eglītes vakaru Internacionālā institūtā sestdien, 17. decembrī, ievadīja māc. J. Sīpols ar svētbrīdi, kuŗā dziedāja arī bērnu koris Pāvila draudzes māc. V. Līventāla klavieŗu pavadījumā. Laicīgajā daļā ar priekšnesumiem piedalījās gandrīz vai visi skolas audzēkņi ar deklamācijām, klavieŗu spēli, koŗa deklamāciju un bērnu ludziņu Katram savs laiks, kuŗā pārstāvēts bija pat balets. Priekšnesumi ritēja raiti un, ievērojot, ka daudziem dalībniekiem šī bija viņu pirmā uzstāšanās publikas priekšā un jaunākais koŗa dalībnieks tikko kā aizsniedzis piekto mūža gadu — viss noritēja bez klizmām. Priekšnesumus bija iestudējusi skol. V. Pavloviča un klavieŗu pavadījumu aiz kulisēm spēlēja brīvmāksl. E. Aldone.

Latviešu skolā Detroitā pārzines H. Balodes vadībā mācās 32 bērni. Vecāku padomes priekšsēdis ir A. Junkulis.

Pēc priekšnesumiem bērnu vecāki bija gādājuši par kafiju un maizītēm. Sarīkojums beidzās ar rotaļām un deju; piedalījās lielie un mazie.

P. Z.

ROČESTRĀ (N. Y.)

⊙ Draudzes eglītes vakars, ko ar svētbrīdi ievadīja māc. T. Ziraks, bija svētdienas skolas audzēkņu pašdarbības izpausme: bērni ne tikai deklamēja un muzicēja, bet arī jauki nospēlēja 3. cēlienu no A. Brigaderes pasaku lugas „Sprīdītis". Visi lomu izpildītāji, bet jo sevišķi Sprīdītis (A. Isaks) rādīja drošu un teicamu spēli. Uzvedumu bija iestudējusi skol. O. Kāpostiņa, bet par dekorātīvo ietērpu bija rūpējies K. Dzenis. Pēc uzveduma Ziemassvētku vecītis no Slokas (tālbr. kapteinis K. Aizstrauts) apdāvināja bērnus. Sarīkojumā bija ieradies arī Miera baznīcas amerikāņu draudzes māc. Dr. Pipers ar kundzi, kas saņēma jauka svētku dāvanu. Bagātu cienesta galdu no līdznestiem groziņiem bija klājusi draudzes dāmu komiteja.

⊙ Ar īsu svētbrīdi draudzes māc. T. Ziraks atzīmēja sudrabkāznieku Z. un K. Mitenbergu kopdzīves posmu, piedaloties tuvinieku un draugu pulciņam. Gavilnieki saņēma skaistas un vērtīgas dāvanas. Bija daudz rakstveida apsveikumu, to skaitā arī no Rīgas.

⊙ ALAs biedru kartes 1960./61. gadam saņemamas pie pārstāvja H. Mālmaņa, 400 Pullman Ave.

As.

GRAN RAPIDI (MICH.)

⊙ Prāv. Jāņa Ozola stipendijas fondam, kas pastāv pie Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudzes, šīs draudzes locekļi un labvēļi, pavisam 78 personas ziedojuši 171 dol. Baznīcas vēstīm ziedots 9 dol., nekustamu īpašumu fondam 730 dol. un archibīskapam 3 dol. Draudzes valde piešķīrusi sekojošus ziedojumus Vācijā: Delmenhorstas veco ļaužu mītnei 10 dol., Sennes latviešu nometnes draudzei 25 dol. un Minsteres latviešu ģimnazijai 25 dol.

⊙ Valsts tiesnesis Grand Rapidos piešķīris šīs zemes pilsoņu tiesības 129 personām, starp kuŗām 28 bija latvieši.

⊙ Šinīs dienās uz 50 mūža gadiem atskatījās vietējās Daugavas Vanagu apvienības priekšnieka vietnieks Pēteris Možulis. Viņš dzimis Daugavpils apr. Višķu pag. 1910. gada 30. novembrī. Astoņus gadus bijis virsdienesta instruktors 11. Dobeles kājnieku pulkā, kur sasniedzis virsnieku pulka vietnieka dienesta pakāpi, pilka vietnieka dienesta pakāpi, pildot dienestu ierindā un pulka stābā. Kaŗavīra gaitās atradies arī vācu laikā, pēc kam izbaudījis sūrās gūsta dienas Putlosā un Beļģijā. Grand Rapidos strādā Millera maiznīcā. Sakarā ar 50 gadu atceri šinīs dienās pie jubilāra ieradās Daugavas Vanagu apvienības priekšnieks inž. U. Plāte ar valdes locekļiem, nodeva Daugavas Vanagu saimes vārdā apsveikumu un piemiņai pasniedza Kr. Grāmatnieka grāmatu „Dzintara krastā".

V. Z.

SPOKU MĀJAS PARĀDĪBAS

Latviešu zinātnieks Dr. K. Osis pēta pārdabiskas parādības

II

Tur nebija neviena. Es uzgriezu visas spuldzes kāpņu telpā un augšstāvā pārmeklēju visas istabas, bet nekā neatradu. Pēc tam mēs norunājām, ka māja nekavējoties jāpārdod. Bet mēs tomēr nepārdevām māju. Dažus mēnešus vēlāk, mēs apprecējāmies, un Jūlija pārnāca uz dzīvi šinī mājā. Un tā mēs šeit dzīvojam visus šos gadus."

Laikā starp gadījumu, kad atskanēja kliedziens, un kāzām Bentons pavadīja naktis šinī mājā, bet ņēma līdz savu suni. Sunim nepatika māja, un viņš bija grūti piedabūjams nākt iekšā. Pirmo nakti tas bija ļoti nervozs, piecēlās, staigāja pa istabu, tad cieši piespiedās pie sava saimnieka. Pāris reizes suns piegāja pie kāpnēm un ņurdēja, viņa spalva uz kakla bija sacēlusies.

Kad B. iegādājās zirgu un ievietoja to stallī, dzīvnieks bija tik nervozs, ka visu laiku nemierīgi lēkāja un šņāca. Kādu dienu, kad B. ar sievu atgriezās no kāda izbrauciena, viņš atrada, ka zirgam bija nopietni ievainota galva. Veterinārsts teica, izskatoties tā, ka zirgs būtu dauzījis savu galvu pret durvīm, lai tiktu ārā. Pēc 6 mēnešiem tas atkārtojās. Kad B. atvēra saļļa durvis, zirgs pārbijies gandrīz viņu samina, metoties pa durvīm laukā. Zirga galva bija asiņaina.

B. izprašņāja kaimiņus, lai noskaidrotu mājas vēsturi. Māju bija cēlusi kāda vācu ģimene pagājušā gadsimta vidū. Viens no šīs ģimenes locekļiem bija „paklīdušais dēls," tam nepatika strādāt, bet viņš pavadīja laiku krogos. Kad šis dēls bijis 48 g. vecs, viņš dzērumā stallī pakāries. Viņa māte no bēdām drīz pēc tam mirusi. Mātes guļamistaba esot bijusi augšstāvā. B. arī dabūjis zināt, ka vairāki šīs mājas īpašnieki pirms viņa negaidot aizvākušies. Kāda ģimene mājā palikusi tikai vienu nakti.

B. mājā ir trīs kaķi. Arī tie izturas savādi. Piem., kaķis mierīgi snauž uz dīvāna, kad piepeši satraukts pieceļ galvu. Plaši izplestām acīm tas it kā sekoja kādam, kas šķērso istabu, parasti virzienā uz kāpnēm vai arī uz aizmugures durvīm. Pēc tam kaķis pagriež galvu pret cilvēkiem, it kā gaidīdams, ka tie kaut ko darīs.

Kādu rītu B. lasīja grāmatu, sēžot zem lustras ar sešām spuldzēm. Katrai spuldzei bija metalla aizsargs. Piepeši viens no šiem aizsargiem uzskrēja gaisā un atsitās pret griestiem. Bija tieši pl. 9. Tas bija laiks, kad B. gāja pēc pasta. Kad B. iegāja pastā, pasta ierēdnis viņam pastāstīja, ka viņš tikko saņēmis no slimnīcas ziņu pa telefonu, ka kaimiņu zēns miris, tas noticis tieši pl. 9.

Viena no pēdējām parādībām saistās ar B. 23 g. v. dēla, no pirmās laulības, nāvi. Tas bija lidotājs un nesen bija nosities kādā mēģinājuma lidojumā. Kādos apstākļos šis nelaimes gadījums noticis, palika nenoskaidrots. Vakarā pēc nelaimes gadījuma, kad B. jau bija gultā, viņš izdzirda soļus, kāpjot augšā pa kāpnēm. Tie bija vīrieša soļi, un tie izklausījās kā viņa dēla soļi. B. jautāja sievai, vai viņa arī dzird soļus. Viņa atbildēja, ka dzirdot. Soļi ienāca guļamistabā, tuvojās gultai un apstājās pie tās. Šos pašus soļus B. un viņa sieva dzirdēja pēc tam vairākas reizes dažādos laikos un dažādās vietās.

Dažas nedēļas pēc dēla nāves, kādu vakaru B. ar sievu sēdēja savā istabā un runāja par dēlu. B. teica: „Es domāju, mēs nekad nedabūsim zināt, kā tas īsti noticis." Šinī brīdī mazs plastika modelis, lidmašīnas tipu attēls ar kādu lidoja B. dēls, šāka griezties tik nevaldāmi, ka atdalījās no pamata, pie kuŗa tas bija piestiprināts, un salūza.

Kad Dr. Osis bija pamatīgi iepazinies ar šīm parādībām, viņš taisīja savus secinājumus. Pēc viņa ieskatiem, ievērību pelna sekojošas parādības: lidmašīnas modeļa griešanās, metalla aizsarga atsišanās pret griestiem, kliedziens uz kāpnēm un durvju roktuŗa kustēšanās. Tās ir parādības, kuŗām grūti atrast izskaidrojumu. Ievērojot to, ka divus no šiem fainomeniem novērojuši vairāk kā viena persona, un pārējie divi saistīti ar priekšmetu pārvietošanos, tos nevar ieskatīt par halucinācijām.

Vienīgais normālais izskaidrojums būtu tas, ka B., viņa sieva un dēls meļo, bet Dr. Osis netic šādai iespējamībai. Nav nekāda pamata pieņemt, ka viņi būtu visu to izdomājuši, it sevišķi, ja tie pūlējušies tik daudz to noslēpt.

Dr. Osis turpretim nepievērš nopietnu nozīmi tam, ka suns bijis nobaidījies. Suņa uztraukumam varētu būt par pamatu kāda smaka vai skaņa, ko suņi var uztvert, bet cilvēki to nespēj. Tāpēc ir iespējams, ka zirgu nobaidījušas čūskas, jo čūskas ir manītas stallī un mājas sienās, un tās varētu būt par cēloni dažām skaņām.

Dr. Osis aizrāda, ka zinātniskie pētījumi varbūt pierādīs, ka spokiem, tēlepatijai, spiritistu medijiem un arī ūdens meklēšanai ar nūjiņas palīdzību ir kaut kas kopīgs. Visas šīs lietas varētu būt saistītas ar ārpusjuteklisko percepciju — šim miglainam cilvēka apziņas uzliesmojumam, kas dažreiz atļauj cilvēkam pārnest zināšanas no viena uz otru, nevērojot laiku un attālumu. Ir iespējams, ka ar šāda procesa palīdzību nāve — it sevišķi piepeša, drāmatiska nāve, kā lidmašīnas katastrofa, kaimiņu zēna piepeša nāve tuvējā slimnīcā, vai agrākā iedzīvotāja nāve pakaŗoties pirms 100 gadiem — var būt par cēloni savādām skaņām un kustībām B. mājā. Dr. Osis tomēr nelieto vārdu „pārdabisks", aprakstot šādas iespējamības. Tā vietā viņš lieto vārdu „pārnormāls." „Šīs parādības mums liekas nesaprotamas varbūt tikai mūsu pašreizējo zināšanu robežās," paskaidro Dr. Osis. „Pienāks laiks, kad šīs mistiskās parādības ieskatīs par dabiskām un normālām, tāpat kā elpošanu, ja vien cilvēce ir spējīga saprast laika, telpas un universālās intelligences būtību un cilvēka saprašanas īsto vietu vispārējā lietu schēmā."

Cits cilvēks B. vietā būtu sen pametis šo māju, turpretim B. tur dzīvo jau 10 gadus. Kaut gan ārēji viņš ir neapmierināts ar šīm parādībām, zemapziņā tās viņam liekas pievilcīgas. Pēc Dr. Oša ieskatiem B. pats ir psichisks medijs, kas ir lielā mērā atbildīgs par to, ka viņa mājā norisinās nesaprotamas lietas. Tas nozīmē, ka viņa mentālā uzbūve ir noskaņota tā, ka viņš spēj asāk uztvert citu personu garīgās reakcijas, it sevišķi, ja tās izraisās nāves agonijā, vai kādā ārkārtīgā piepūlē. Ja B. nav mājās, gandrīz - nekas mistisks nenotiek. No otras puses B. nekad nav sastapies ar mistiskām parādībām, atrazdamies ārpus savas mājas. Iespējams, ka viņa neparasti asais psichiskais jūtīgums stimulē tos psichiskos impulsus, kādus agrākie iedzīvotāji atstājuši vecās mājas atmosfairā. Psichiski noskaņota persona, kāds ir B., kombinācijā ar savas dzīves vietas atmosfairu, var radīt efektīvu klimatu psichisku impulsu uztveršanai. Šāda uztvērēja klātienē, šie impulsi var tikt atspoguļoti fiziskā veidā, radot mistiskas skaņas — no tagadnes, pagātnes vai nākotnes — vai liekot priekšmetiem pārvietoties.

Visas šīs „spoku" parādības ir konstruētas no tā paša garīgā materiāla, kā tik parastās psichiskās parādības, kas arī vēl nav izskaidrotas, kā, piem., ja sieva saka vīram „Es tieši par to pašu domāju." Vai atkal, ja jūs piezvanāt pa telefonu draugam un dzirdat atbildi: „Es tieši par tevi domāju."

CEĻA VĀRDI

Cilvēkam pašam jāatrod ceļš uz savu Dievu.

☆

Mātes sirds ir stiprāka par visu pasaulē.

☆

Uz šīs zemes vēl neviens nav atradis to, ko meklē, jo, salīdzinot ar viņa sapņiem, viss atrastais tam liekas pārāk niecīgs. Bet sapņi dzīvo tikai debesīs!

☆

Nelaime ir tā, ka ģeniji iet ļaudīm pa priekšu, un ļaudis tos neizprot, un tādēļ nosoda un bieži vien ne tikai neatbalsta tos, bet pat nomaitā.

Aleksandrs Upenieks

aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

ALGAS

SLUDINĀJUMI PADOMJU LATVIJAS LAIKRAKSTOS

ZA Kalsnavas mežu pētīšanas stacijai vajadzīgs jaunākais zin. līdzstr., inženieris - mežkopis ar praksi mežsaimniecībā. Alga 830 rub. mēnesī.

☆

Tekstilkombinātam „Boļševička" steidzīgi vajadzīgs būvinženieris kā kapitālās celtniecības nodaļas pr-ks, alga 980 rub. mēn.

☆

TSP Līvānu stikla fabrikas 15 pārvaldes darbinieku alga mēnesī ir apm. 10.000 rub. (caurmērā 679 rub.).

☆

Latvenergo vajadzīgi vec. inženieri un diplomēti inženieri - konstruktori. Alga 1000-1500 rub. mēnesī.

☆

ZA celtniecības un remonta kantorim vajadzīgs būvinženieris, alga 880 rub. mēnesī.

☆

Veterinārārstiem provincē ir alga 1200 rub. mēn., bet LLA beigušie negrib braukt un strādāt 17 padomju saimniecībās.

☆

Ventspils zvērkopības saimniecībai vajadzīgs veterinārārsts, mēneša alga 1000 rubļu.

☆

Siguldas rajona rūpkombinātam vajadzīgs būvdarbu vadītājs. Alga 880 rubļu mēnesī.

Mākslas fondam vajadzīgs grāmatvedis - revidents, latviešu un krievu valodas pratējs, alga 750 rub. mēnesī.

☆

Kocēnu ciema tautas namam vajadzīgs vadītājs ar vidējo izglītību, alga 550 rub. mēnesī.

☆

Iles tuberkulozes sanatorija meklē elektromontieri, alga 450 rub. mēnesī.

☆

Valsts Tērvetes tuberkulozes sanatorijai steidzīgi vajadzīgs techniķis - mechaniķis, alga 600 rub., grāmatvedis, 550 rub. un ūdensvada atslēdznieks, 450 rub. mēnesī.

☆

Daugavpils šofeŗa Ivana Prokopova alga 475 rub. mēnesī.

☆

Daudzām kandidātu un doktora disertācijām nav zinātniskas vērtības . . . Lektors ar zinātnisku nosaukumu par savu darbu saņem gandrīz divreiz lielāku atalgojumu, nekā par to pašu darbu lektors bez zinātniskā nosaukuma.

(„Učitelskaja gazeta" 18. X 60.).

☆

— Kāpēc tik mazs atalgojums? — pabrīnījās Liepājas mašīnbūves rūpnīcas strādnieks Bogdanovs. — Pērn par tādu pašu darbu saņēmu 70 rubļu vairāk. — Arī Buncis, Solomins un pārējie bija sašutuši . . . („Cīņa" 14. 3. 59.).

—Dodiet mums darbu, b. Altšuler! Jūlijā katra no mums nopelnīja pa 70 rubļu! Kur tas der? — Priekšniecība pielika visus spēkus un augustā jauno apmetēju alga pacēlās līdz 217 rubļiem . . . („Sov. Molodež" 27. 2. 60.).

Valmieras mākslīgās šķiedras kombināta celtniecībā komjaunieši sūdzējās, ka maz nopelna. Pjotrs Dmitračenko: — Pietiek! Mēnesi nostrādāju, bet nav ko saņemt! . . . („Sov. Molodež", 10. V 60.).

Rīgas dīzeļbūves rūpnīcas 16 jaunie strādnieki raksta redakcijai: „Š. g. janvārī cechā izveidoja komisiju, lai skatītu cauri novecojušās tarifa likmes. Bet darba algas nokārtošanas vietā visiem darba rezervju audzēkņiem samazināja kategoriju resp. algu . . . Oļegs Rosļakovs skolu beidza ar 4. kategoriju, bet cecha komisija pazemināja uz 1. kategoriju . . . Tas pats Aleksandram Vladimirskim, virpotājiem Astukevičam, Šķepatam, Gribovskai, Rinvid - Mičkevič, Miltam . . . Vladimirs Pecharts skolu beidza 1951. gadā, viņam 7. kategoriju aizstāja ar 2. Faina Stroževa atnāca rūpnīcā pirms 5 gadiem, visi ļiela viņas darbu, viņai bija jau 5. kat., bet tagad — tikai otrā." — Ar rūgtumu meistars Plotka mums teica, ka viņi visi labi strādnieki. Darba algas nod. vad. Katajevs kategoriski atteicās ar mums sarunāties... („Sov. Molodež", 14. V 60.).

VALSTS CENAS

Rubļos par metru: triko audums 451, triko „udarņik" 392, bostons 376, gabardins 351, draps 380, katūns 5,30, madapolams 7,90, satins 11,60, dvieļu audums 4,90.

Rudzu maize 1,24 rub. kg, ½ litra piena 2. joslā 1,45 rub., 1 kg margarīna 1,48 rub. („Pravda" 4. X 60. u. c.).

„Centrālajā antikvariātā Ļeņina ielā Nr. 16 notika sekojoša saruna starp pārdevēju un pircēju.

Pircējs: Sakiet, lūdzu, cik maksā Romēna Rolāna romāns „Žans Kristofs"?

Pārdevēja: 120 rubļu.

Pircējs: Šausmīgi dārgi, būs jāpagaida, kā dzirdams, izdevniecība drīzumā laidīšot klajā jaunu izdevumu, tad arī pie jums cena krietni pazemināsies.

Pārdevēja: Nekā nebija. Mūsu pircēji jaunajiem izdevumiem netic, tie vairs nav tādi kā vecie izdevumi.

Pircējs: Nesaprotu, ko tas nozīmē — nav tādi?

Pārdevēja. Tagadējie izdevumi nav tik pilnīgi . . . („Jaunās grām." 3.—59.).

„Veikalā „Bukinistskaja kniga" pastmarkas pārdod tikai filatelistu kluba biedriem. Biedru nauda 25 rubļi. Zēniem tik lielas naudas nav." („Molodež Estoniji" (10. VII 60.).

„Pulksteņu īre 25—60 kapeikas diennaktī" („Sov. Latvija" 28. 6. 59.).

„Rīgas apģērbs" šuva labus uzvalkus zēniem par 165—240 rub. Jaunā mācības gada sākumā TSP 1. šūšanas fabrika sāka izlaist sliktāku produkciju, bet divreiz dārgāku. Ejošāko nagēņu izmēru skolēniem 48—54 nav . . ." („Sov. molodež", 17. IV 60.).

„Meistars Ignatjevs nopirka „Tekstilianas" fabrikā gatavotu uzvalka drānu par 1167 rub., bet tā izrādījās brāķis". („Sov. Mol." 13. IX 59.).

„700 kg spirta vērtība gandrīz 100.000 rub." (apm. 140 rub. kg.). („Izvestija" 5. VII 60.).

„Atskurbtuves lietošana maksā 40 rubļu." („Sov. Latvija", 12. III 59.).

„Mums vajadzīgas baktericīdas lampas ne par 460 rubļiem, bet kaut vai par 100 rub." („Kommunist" Viļņā, Nr. 11. — 59., 19. lpp.).

„RPI sagatavošanās kursos mācību maksa 280 rubļu." (30. IX 60. avīzēs).

„Partijas rajona kom. sekr. Dadabajevs dažus gadus nebija maksājis par komunālo dzīvokli un elektrisko enerģiju, kā rezultātā palika parādā 9.405 rub. 70 kap. Šogad samaksāja." („Izvestija", 28. 4. 60.).

„Ciema padomes pr-js Bubis uzaicināja samaksāt ienākuma nodokli 100 rub. apmērā par piemājas zemes lietošanu." („Padomju jaunatne", 30. 8. 58.).

„Augustei Tiškevičai Jēkabpilī, Stacijas ielā 8 jāmaksā ienākuma nodoklis 115 rub. 76 kap. par 51,93 kv. m. mājiņas izīrēšanu, ēku nodoklis, kā arī zemes rente 521 rub. 58 kap." („Dadzis").

„Kūrortā Irpeņa, 27 km no Ķijevas, par 100 kv m valsts zemes jāmaksā 500—1000 rubļu. („Izvestija", 12. IX 59.).

Cenas: Moskvičs 25.000, Volga 40.000, trušādas kažoks 3.441, akordeons 1.580, motorrollers T 200 — 5000 rub. motorvelosipeds 1.500, motociklets K 750—9.800, Iž 56 — 5.500, TV Rekords 1.750, TV Znamja 48 — 2.600, ledusskapis ZIL — 2.000, velosipeds — 515, rokas šujammašīna — 583, kājminamā — 875 rubļu (laikrakstos 25 IX 60 sakarā ar loteriju).

„Par žurku iznīcināšanu Cēsvaines kūdras fabrikā prasīts — 2.700 rub." („Cīņa" 25. 1. 59.).

„Radio abonēšana 3 rub. mēnesī. („Sav. Latvija", 9. 1. 59.).

P i e z ī m e: Šīs autentiskās ziņas no padomju Latvijas laikrakstiem — par algām un cenām — nepārprotami liecina, cik īstenībā nabadzīga ir komūnistu melu aģitācijā daudzinātā laimīgā dzīve.

DV GRĀMATNĪCA PIEDĀVĀ SKAŅU PLATES

1001 DIŽDANCIS, sieviešu kvartets 45 RPM $2.00
Vecpuišu dancis. Jautrais pāris. Brālīts māsas dancināja. Eņģelītis. Maģais dancis. Ķekatu dancis.

1002 KALVIS, vīru dubultkvartets 45 RPM $2.00
E. Dārziņa — Es zinu. J. Norviļa — Vasara; Noriet saule vakarā. J. Ciruļa — Aun, meitiņa, balti kājas. E. Melngaiļa — Rudenī.

1003 DAINA, jaukts koris 33 RPM $5.00
J. Ciruļa — Maldi. J. Vītola — Upe un cilvēka dzīve; Karaļmeita. V. Ozoliņa — Dzērves un ērglis. J. Graubiņa — Aiz krūmiņa, aiz vējiņa. E. Freimanes — Pilna upe baltu ziedu, Sijā auzas. V. Bērzkalna — Tumsa, tumsa, kas par tumsu. E. Melngaiļa — Ciruļa vedības.

1004 B. PIEKALNĪTIS, bass 45 RPM $2.00
J. Vītola — Mana kokle. A. Kalniņa — Imantas dziesma. B. Skultes — Sapņu zeme; Dainu zeme. J. Kalniņa — Esam lielķēniņa dēli.

1006 KALVIS, vīru dubultkvartets 45 RPM $2.00
J. Norviļa — Balsis. Jāz. Mediņa — Krāc jūrmalas priedes; Ganiņš biju. M. Hermann — Tuļļaks.

1007 KALVIS, vīru dubultkvartets 45 RPM $2.00
E. Dārziņa — Mirdzi kā zvaigzne. B. Skultes — Aijā. J. Vītola — Nakts; Mežezers.

1008* DZIESMU VAIROGS, jaukts koris 33 RPM $6.50
T. Ķeniņa kantāte — Kurzemes kareivis. J. Vītola kantāte — No atzīšanas koka. Ad. Ābeles — Dieva gādība. A. Kalniņa — Nakts dziesma. E. Melngaiļa — Mūsu Tēvs debesīs.
Solisti: A. Ruševics un J. Kļaviņš. Pie ērģelēm prof. Ād. Ābele.

1009° THE LATVIAN TRIO 33 RPM 6.00
E. Dārziņa — Melancholiskais valsis. P. Šuberta — Šūpļa dziesma. V. Ziedoņa — 3 latviešu tautas dziesmas. L. van Beethoven — Trio in B flat major.
Uzraksti angļu - latviešu valodā!

1010* V. SALNA, tenors 33 RPM $5.00
H. Berino — Mana dziesma; Tev, zaļais lauks; Sniega puķe. J. Ivanova — Arāja ticība. J. Ķepīša — Bēglis; Liepu tēja. A. Melli — Lauztās priedes. J. Kalniņa — Es iešu. V. Ozoliņa — Aicinājums. A. Kalniņa — Tev.

1013* GARĪGĀS MŪZIKAS KONCERTS 33 RPM $5.00
Latviešu baptistu koru Dziesmu diena Čikāgā.
Tiešs koncerta ieskaņojums!
A. Purva — Reiz ausis rīts. V. A. Krūma — Jūra un sirds. K. Lidaka — Ceļinieks uz debess mājām. J. S. Bacha — Prelūde D-dur. Ch. Gounod — Debesu miers; Dzirdot Nāve un dzīvība (2. un 3. daļa).

1015 TORONTO LATV. TAUTU ORĶ. 45 RPM $2.00
Marši: Rīga dimd, Pūt vējiņi, Seši mazi bundzinieki. Tautas valsis.

1018 DUETI — V. SALNA un J. KĻAVIŅŠ 45 RPM $2.00
J. Norviļa — Latvietim. A. Zilinska — Karogs.

1019 TAUTAS DZIESMAS — E. REINVALDE, sopr. — 45 RPM $2.00
J. Vītola — Aijā, žūžū; Vilciņš zaķi slcināja; Dzeltens manis kumeliņš. V. Dārziņa — Man' māmiņa tā glabāja; Man devīni rožu dārzi.

1020* THE LATVIAN TRIO 33 RPM $6.00
E. Freimaņa — Menuets; Valsis. V. Bērzkalna — Rucavietis. K. Lesiņa — Aglitē. J. Vītoliņa — Suitu dancis. V. Dārziņa — Raibie cimdi. V. Zēdoņa — Svīta „Sena Teika".

1021* KALVIS, vīru dubultkvartets 33 RPM $6.00
E. Dārziņa — Pie tēvu zemes. J. Vītola — Uguns mīna; Dies irae; H. Pavasara — Barka ar sienu; Vecie tēvi. J. Ciruļa — Jaunībai; Koklētājs. V. Ozoliņa — Rozes. A. Jurjāna — Lūk, rozes zied. A. Valles — Dzimtene. A. Kalniņa — No dzimtenes mana. A. Kalniņa — Kaŗš.

1022* LĪGO, jaukts koris DAINA 33 RPM $6.00
E. Freimane — 13 līgo dziesmu virkne. E. Melngailis — Jo dziedāju, jo skanēja. V. Dārziņš — Svētera meitiņa. E. Freimane — Aiz kalniņa dūmi kūpa. J. Graubiņa — Jūriņ' prasa smalku tīklu; Dziedātāja līgaviņa.

TAUTAS DEJAS Skaņu ... DAINA orķestra izpildījumā 45 RPM ā $2.40
1023 Plaukstiņpolka.
1024 Andžiņš
1025 Andžiņš. Mugurdancis.
1026 Litenietis. Brālītis un māsiņa.

1027 TAUTAS DZIESMAS Nr. 2 — E. KARLSONE - BĒRZIŅA 45 RPM $2.00
J. Vītola — Lokatties', mežu gali; Ozolīti zemzarīti; Aijā Ancīt. J. Ķepīša — Div pīlaviņas; Tek saulīte.

1028 V. SALNA, tenors 45 RPM $2.00
Alfr. Matisona — Dzimtene; Pavasars.

1030 KORĀĻI, vīriešu dubultkv. KALVIS 45 RPM $6.00
Dievs Kungs ir mūsu stipra pils. Teici to Kungu. Tuvāk pie Dieva kļūt. Es savus grēkus sūdzos. Ak, galva asinaina. Pacel savas rokas vārtos. Kādā nu mirā. Ak Jeruzaleme, modies! Svētīgs, kas nestāv. To mīlestības spēku sveicu. Cik kā dzimtenes dievnami. Cēli varena ir pasaul's telpa. Dievs, sargi mūsu tēvu zemi.

GĀJĒJS NAKTĪ

(Pārnesums no 4. lpp.)

paliek stāvam kā apdullis, bet tad skrien atkal tālāk. Tikai tālāk . . . tālāk . . . Prom no Silaines, prom no ķērājiem . . . Pamazām viņa gaita kļūst lēnāka, bet tad viņam ausīs atkal ieskanas Rubeņa ļaunā balss, un viņš skrien vēl ātrāk. Pāri sejai viņš jūt sūcamies lipīgu šķidrumu, bet nav laika to noslaucīt. No mutes sīkām pikām sāk krist sāļainas putas un sirds skrējiena aizdusā šķiet iesprūdusi pašā rīkles galā. Tad viņam aizķeras kāja, viņš klūp, un paliek gulam . . .

Gremzda jūt mutē līstam karstu, dedzinošu šķidrumu. Viņš rij to lēnām un apdomīgi, un ar katru jaunu malku viņš jūt ķermenī atgriežamies spēku. Pēkšņi viņš atceras savu lielo skrējienu, satrūkstas, atveŗ acis un grib trūkties augšā, bet kāda spēcīga roka to nospiež atpakaļ gulus, un rupja balss saka:

„Paliec vien mierīgs gulam. Ne tevi kāds vajā, ne arī ķeŗ."

Gremzda atveŗ acis un raugās telpā. Tā ir maza un tumša. kaut kur no aizmugures pāri galvai spulgo sīka gaismiņa. Kad acis ar pustumsu apradušas, viņš sāk izšķirt sīkumus: rupjos baļķus sienās un griestos, kas nokvēpuši tumši, sūnu pildījumus šķirbās un lūkas līdzīgo ieeju.

Svešais iespiež viņam rokā no jauna piepildītu trauku un saka:

„Dzer un nebrīnies. Runāsim vēlāk."

Kad Gremzda trauku iztukšojis, viņš pieceļas sēdus. Pie lāviņas zemē nomestu viņš ierauga savu lupatu segu ar tajā ieritinātajiem gaļas gabaliem. Tātad tos viņš trakajā skrējienā turējis cieši iespiestus padusē. Lēnām viņš pagriež seju uz telpas otru pusi.

Pie sienas kūpošs gaismeklis, zem tā dēļa platumā galdiņš. Uz bluķēniem sasēduši trīs vīri un klusēdami raugās viņā. Gremzda jauš viņus pazīstamus, bet kuplās bārdas kavē vārdā atpazīt.

Viens no bārdainajiem ierunājas:

„Saki, Gremzda, ko pašā svētajā naktī meklēji mežā? Vai nāci spiegot, lai atkal būtu stāstāmais tiem velna kalpiem?"

Gremzdam saraujas sirds. Tā ir Kraujas balss. Tagad viņš atpazīst arī runātāju. Un tie abi pārējie . . . tiem jābūt Ceram ar Plēsumu.

Viņš noliec galvu un ilgi klusē.

„Nenācu spiegot . . . Bēgu . . . Pats šoreiz biju ķeramais. Gaidīju ciemos atbraucam svaiņi ar savējiem, bet tā vietā atbrauca Rubenis ar ķērējiem. Par laimi gadījos sētā un paspēju pamukt . . ."

Telpā atkal iestājas klusums, liels un smags kā baļķu gabali bunkura sienās.

„Redzi, Gremzda," ierunājas Krauja, „kā tagad iet. Dieva rīkste peŗ mūs visus. Vispirms tos, kuŗi klusēja, tad tos, kuŗi palaida muti un iedomājās paši esam pērēji. Tā arī tava kārta pienākusi. Un pēc laika pērs arī tos, kas tagad pātagas viņā galā . . ."

Pēc ilgas klusēšanas Krauja turpina:

„Lai nu bijis kā bijis, vari pateikties Dievam, ka abu draugu ceļi krustoja tavējo, citādi sniegā būtu karsoni sagulējis. Ko tālāk gribi darīt, izdomā pats. Tam vsa nakts vēl priekšā. Bet tagad svinēsim svētvakaru."

Uz galda tiek uzcelta kokā iekīlēta maza eglīte un tās zaros iedegas trīs gaismiņas. Lielais kūpeklis pie sienas tiek izdzēsts. Vīri sametas uz lāviņas un bluķēniem un klusēdami veŗas trīcošajs liesmiņās. Tad Krauja sakrusto rokas, un vārdi, smagi kā dzirnavu akmeņi, iekrīt mazajā telpā:

„Kungs, palīdzi šajā naktī mums aizmirst lielo naidu pret tiem, kas mūs sāpinājuši un kas mūs pazemojuši. Naids un ļaunums ir kā liela, neapturama straume, kuŗai likt izsīkt vari tikai Tu viens. Apgaismo un apskaidro to prātus, kuŗi šajā naktī, cilvēku zaimodami, zaimo arī Tevi . . . Esi žēlīgs tiem, kas, ļaunas rokas atrauti savējiem, klīst svešuma gaitās. Palīdzi tiem pārvarēt vājumu un saisini viņu ciešanas, jo Tevis uzliktā nasta ir smaga un gaužām spiež . . . Un šajā naktī piestājies arī mums, meža brāļiem, ka, vajāti un ienīsti, iespējam sadzirdēt lielo prieka vēsti par Tava Dēla dzimšanu . . . Un palīdzi mums, ka Tava vārda patiesībā iespējam pastāvēt visos pārbaudījumos, kas mūs vēl sagaida . . . Mūsu Tēvs debesīs . . ."

Arī Gremzda, rokas sakrustojis, skaita līdzi sen neskaitīto lūgšanu.

Kad viņš pēc brīža paceļ galvu, viņš redz, ka Krauja galvu atspiedis rokās un caur pirkstiem tam rit lielas asaru lāses. Sejas rokās paslēpuši arī Cers un Plēsums. Katram sava bēda, katram sava sāpe, un arī Gremzdam, iedomājoties šīvakara lielo nelaimi un savējo gaitu aizvedamo vidū, tā krūtīs iecērtas asa un griezīga.

Cik nesen likās, ka dzīve sāks iegriezties ciešamās sliedēs, bet pēkšņi tā sametās mezglā kā kaņepāju virve. Sametās un pārtrūka . . . . Par to domājot, arī Gremzdam acis pieplūst asarām un lielām strumēm tās plūst pāri saskrāpētajai sejai. Sāļais šķidrums kož svaigajās brūcēs, bet Gremzda to nejūt, jo pati lielākā sāpe iemetusies kaut kur dziļi pakrūtē un duŗ kā ar iesmu.

Kad palikusi vairs tikai viena sīka liesmiņa, Cers pieceļas un aizdedzina kūpošo gaismekli pie sienas. Eglīte no galda tiek nocelta un uz tā parādās vārītu kāpostu trauks. Krauja pavelkas sāņus un maltītē aicina arī Gremzdu. Viņš pakrata galvu. Ēst negribas, bet no piedāvātās dzēriena krūzes viņš neatsakās. Tas garšo labi un mazliet arī reibina.

Kad vīri ieturējušies, Krauja pagriežas pret Gremzdu:

„Ko domā darīt?"

To Gremzda jau sēdēdams izdomājis. Viņš pieceļas, sapogā uz krūtīm kreklu un sajož ciešāk miesai puskažokeli, tad sniedz Kraujam roku:

„Paldies, Krauja, par glābšanu un uzņemšanu. Daudz esmu grēkojis pret tevi un citiem, bet nu mēģināšu savus rēķinus sākt nokārtot. Ja vari — piedodi; ja nē — nepiemini mani ļaunumā. Dievs jau sodījis gana . . ."

Gremzda padod roku arī abiem pārējiem, tad pieliecas, paceļ no grīdas savu segu, atraisa un atstāj uz galda lielāko gaļas gabalu. Otro viņš rūpīgi ietin atpakaļ segā, pasit vīstokli padusē un virzās uz durvju pusi.

Krauja paspeŗ soli un saka:

„Negribu tevi ļaunu prātu sūtīt projām, ne arī labu pieturēt. Pats zini, notikušo nevar padarīt nebijušu. Tagad arī pats esi Dieva rīkstes galā. Ja domā turēties mežinieku pusē, virzies uz daudzeviešiem un tad pāri uz leišiem. Tur vieglāka dzīve. Mēs paliksim šeit."

Krauja viņu izvada pa lūku mežā un norāda virzienu. Tad vājais gaismas stars ap Gremzdu noslēdzas.

Viņš uzceļ apkakli un met vienmērīgu soli. Ap viņu palikusi ir tikai tumsa, sniegs un aukstums.

Vēl arvien snieg, un tas pamazām pārsedz pēdas, ko aiz sevis atstājis gājējs naktī.

TANGANIJKA TRAUCAS PRETIM NEATKARĪBAI

Šī gadsimta vidū izraisītajai „ķēdes reakcijai" turpinoties, melnajā kontinentā neatkarības kvēlē iededzies atkal viens „melnais dimants", proti, Tanganijka strauji traucaes pretim neatkarībai. Kā laikrakstos lasāms (AP), turienes galvenais ministrs (Julius K. Nyerere) š. g. 19. oktobrī Tanganijkas likumdevēju padomē ziņojis, ka briti jau šai pašā Apvienoto Nāciju pilnsapulces sesijā centīšoties panākt aizbildniecības izbeigšanu pār šo bijušo vācu kolonijas zemi. Ar to būtu sperts viens no pašiem pēdējiem soļiem Tanganijkas neatkarībai. Līdz formālajam valsts proklamācijas brīdim atliktu tikai neliels laika sprīdis.

Kā visiem zināms, Apvienotajās Nācijās jau kopš dažiem gadiem pieņemts lēmums, ka aizbildniecībā un citu valstu pārvaldē nodotām zemēm piešķirama neatkarība, tiklīdz tās atzītas par spējīgām pašas sevi pārvaldīt un uzturēt savā valstī mieru un kārtību, tā sakot, tiklīdz „nobriedušas" patstāvīgai dzīvei. Kā zināms Apvienoto Nāciju rīcībā pašreiz kalpo arī tās locekļu kaŗaspēka vienības.

Tiklīdz jaunajā valstī draud izcelties jukas, tūdaļ Apvienotās Nācijas kārtības uzturēšanā un atjaunošanā šo kaŗaspēku arī iesaista, kā tas šais dienās jo sevišķi spilgti vērojams Kongo. No malas vērojot, liekas, ka tieši šiem Apvienoto Nāciju panākumiem kārtības uzturēšanā melnajās valstīs piekritusi zināma nozīme atzinumā, ka Tanganijkai dodama neatkarība.

Ar Tanganijkas atbrīvošanu no Apvienoto Nāciju aizbildniecības un reizē ar to arī no britu virsvaldības, šai pasaules malā satrūkst gabalu gabalos līdz šim britiem pakļautā visa plašā Afrikas austrumu mala, kas sniedzas no Adatas raga dienvidos līdz pat Sudanai un Aitiopijai ziemeļos. Uzmanīgāk pasekojot pasaules notikumiem, viegli noskārst, ka neatkarīgā Tanganijka apkārtējo zemju likteņos varētu būt tas pats, kas degoša šķila, ielikta sausā malkas grēdā: visa grēda aizdegas!

Tas jo sevišķi sakāms par Keniju, kuŗu agrāk ieskatīja par balto zemi, bet kur pašreiz melnie jau kļuvuši noteicēji iekšējās lietās. Vēl nesen Kenijas augstienes, kur klimats eiropiešiem piemērots, kā arī visu Kilimandžaro nogāzi Tanganijkā augšpus tropu joslas ieskatīja par balto rezerves zemēm, kur varētu nometināt ievērojamus daudzumus no „mātes zemes" iedzīvotāju pārpalikuma, tad tagad jau šīs iespējas tikpat kā pilnīgi zudušas: zemi pārņem melnie. Te tad nu atkal vērojams, ka melno zeme pāriet atpakaļ melno rokās, bet baltie, nespēdami vairs noturēties, izceļo.

Vēsts par sagaidāmo Tanganijkas neatkarību paveŗ no jauna šī zemes stūŗa likteņa grāmatas lappusi un liek atcerēties, kāda iekārta te pastāvējusi ne pārāk tālajā pagātnē. Kā zināms, šai melnā kontinenta daļā priekš 1. pasaules kaŗa bija vācu Austrumafrikas kolonija. Kaŗa beigu posmā 1918. gadā to pārņēma briti. Tautu Savienība un vēlāk Apvienotās Nācijas, līdzīgi pārējām vācu un itāliešu kolonijām, arī Austrumafriku iekļauj savā aizbildniecībā, radot īpašas mandātzemes. Tanganijka, pati lielākā bijušās vācu Austrumafrikas daļa, kā mandāts nonāk britu rokās, austrumu josla — Ruanda un Urundi nonāk beļģu pārvaldē un atrodas Apvienoto Nāciju aizbildniecībā, arī tagad pēc Kongo valsts nodibināšanās. Pašu dienvidu stūri, Kiongas novadu, saņem portugaļi un iekļauj savā Austrumafrikas kolonijā Mozambikā. Pēc Tanganijkas var sagaidīt, ka par patstāvīgu valsti kļūst arī Ruanda-Urundi. Turpretim par Kiongas novadu šai brīdī grūti spriest, jo tam nav nekādas savas pārvaldes.

Platībā Tanganijka sasniedz 928.000 kv. km, tātad 14 reizes lielāka par Latviju. Ziemeļos tā satiekas ar Ugandu un Keniju, pie kam Viktorijas ezers te veido šo triju zemju robežstūri. Austrumos samērā nelielas vienības: Nasa zeme un jau pieminētā Ruanda-Urundi, bet aiz tām milzīgā Kongo. Dienvidos Tanganijkai pieglaužas vēl arvien balto pārvaldītā Ziemeļrodēzija un portugaļu kolonija Mozambika. Austrumos — Indijas okeans, kuŗa piekrastē divas salu pundurvalstiņas britu aizsardzībā: Zanzibara un Pemba.

Tanganijka atrodas dienvidu puslodes tropu joslā, tūliņ aiz ekvātora, tātad karstajā austrumu nomales klimata apgabalā.

Zemes virsā arī te vērojama visai Afrikai raksturīgā plakankalne, bet ne tik vienmuļa kā vidienē. No ziemeļiem Tanganijkā iesniedzas milzīgās Austrumafrikas iegruvas ar vulkānisku kalnu virknēm, kas ainavā ienes lielu dažādību. Iegruvas bedres aizpilda dziļi, šauri un gaŗi ezeri — austrumu malā Tanganijkas ezers un Nāsa ezers, sāls ezeri un sāls purvi. Pats lielākais kalns, Tanganijkas zīmīgākais rotājums, paceļas ziemeļu malā, Kenijas pierobežā. Tas ir milzīgais Kilimandžaro, vecs vulkāns, pats augstākais visā Afrikā. Tam divi galotnes: Kibo 5895 m virs jūras līmeņa un Manavenzi 5274 m, ko rotā mūžīgā sniega lauki.

Ar vācu pētnieku rūpību un angļu neatlaidību iecerētais pētniecības darbs pabeigts — Kilimandžaro pieder pie vispilnīgāk izpētīto un visplašāk aprakstīto kalnu apvidiem. Tā nogāzēs vērojamas ļoti skaidri izteiktas vertikālās klimata joslas un tām līdzi zīmīgās arī vertikālās augu segas joslas. Dabiskajā augu segā Tanganijkā dominē savanas, bet nokrišņiem bagātajās nogāzēs un piekrastē tropu lietus mūža meži.

Iedzīvotāju skaits Tanganijkā šai laikā jau pārsniedz 9 miljonus, caurmērā tātad tikai 10 cilvēku uz 1 kv. km. Reti apdzīvota zeme! Samērā daudzās iezemiešu ciltis un tautas pieder pie melno bantu rases.

Kā tas gandrīz visās jaunajās valstīs, tā arī Tanganijkā vēl nav īstas skaidrības, kuŗa varētu būt valsts valoda, nedz arī kāds būs valsts nosaukums. Pārvaldes sēdeklis pašreiz atrodas Daresalomā.

Ko Tanganijka dod pasaules tirgum? Lūk, pirmajā vietā sizols, tad kokvilna (zināms konkurents ASV), kafija, ādas, bišu vasks, ziloņkauls u. c.

Kaut gan ir uzietas krietni lielas zemes bagātības, kā: dimantu, zelta, volfrāma, alvas, sāls, vizlas un citu minerālu atradnes, līdz šim tās maz izmantotas. Var sagaidīt, ka ar neatkarības iegūšanu te pieaugs lielāka saimnieciskā rosība un tam līdzi arī raktuves dos lielākus ieguvumus nekā līdz šim.

Tādā kārtā mūsu acu priekšā pēc 42 gadiem izkārtojas šī Austrumafrikas stūŗa likteņi — Tanganijka kļūst neatkarīga un prasība pēc pašnoteikšanās sasniegusi ļoti lielu, pat draudīgu spriegumu arī citās apkaimes zemēs. Melnais kontinents strauji traucas lielākas tautu brīvības un pašnoteikšanās virzienā. Dzimst viena jauna valsts pēc otras. Melnā rase ar katru dienu kļūst pilnīgāka un pilnīgāka noteicēja savā melno kontinentā. Tiesa, kas tiesa: Afrika maina seju un pilnīgi cenšas īstenot lielās tautu brīvības idejas. Turpretim baltās rases vēl pārvaldītajās zemēs vērojama pretēja, ačgārna izrīcība: veco kultūras tautu nospiešana verdzībā vai tieksme tās iznīcināt.

Rex.

Neveselīgais modernisms

Vācu ārsti savā izdevumā „Deutsches Medizinisches Informationsdienst" stipri apšauba pašreizējās vīriešu modes tērpu lietderību un veselīgumu. Jaunie sintetiskie audumi — īpaši krekli un zeķes — aizkavējot gaisa cirkulāciju. Paīsās uzvalku bikses nesargājot pietiekoši no sala arī kāju kauliņus. Arī moderno kurpju smailie purni esot derīgi vienīgi kāju pirkstu bojāšanai. Vācu mediķi arī domā, ka vienmēr nevajagot likt galvā cepures jeb platmales — kā to pavēl pašreizējā mode, jo arī galvas āda pašreiz elpojot. Šis pats izdevums arī izsakās, ka tagad visā pasaulē modē nākušās zemās mēbeles — īpaši galdi un klubkrēsli — esot ļoti neveselīgi, jo dzīvošana pie šādām mēbelēm veicinot ne vien kupŗu rašanos, bet nelabvēlīgi ietekmējot arī visus iekšējos orgānus un asins riņķošanu.

As.

VIEGLPRĀTĪBAS SEKAS

Š. g. jūnijā Rietumvācijas nīdas raktuvēs Hannoversche Treue izcēlās drausmīgs ugunsgrēks, kuŗā galu dabūja 33 kalnrači. Ilgu laiku par ugunsgrēka izcelšanās iemesliem bija dažādažādi, ļoti pretrunīgi minējumi, bet tagad beidzot atklājies, ka nelaimē vainojams kāds 17 gadus vecs kalnraču māceklis, kuŗš bez kāda ļauprātīga nolūka visādi drošajās raktuvēs niekojies ar papīru dedzināšanu.

Trešdien, 1960. g. 28. decembrī, 104. n-rs.

DAŽĀDAS KRĀSU FI...
ATTĪSTĪŠANAI U...
ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APD...
PIEŅEM:
DV. GRĀMATNĪCA, 123 HU...
Darba laiks no pl. 9—5, sestdienās no pl. ...

Plašākais latviešu sarīkojums
HAMILTONĀ
VIETA ● 510 CONCESSION ielā, HILLCREST RESTORĀNĀ,
LAIKS ● Sestdien, š. g. 31. decembrī, 7.30 līdz ? rītā.
PIEDALĪŠANĀS ● Iepriekšpārdošanā $4.00 pie kases $4.50 no personas.
Biļetes dabūjamas: HAMILTONĀ, Latviešu Namā, 16 QUEEN, N. — JA 9-7939.
TORONTO: LITTLE RIGA, 343 Roncesvalles.
KICENERĀ: Tomins Studio, 119 King St., W. Tel. SH 20914.
PROGRAMMĀ: RAIBĀ REVĪJA „LIETAS, KAS BIJA, IR UN BŪS".
BALLE
HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBA.

TRADICIONĀLĀ
JAUNGADA
SAGAIDĪŠANAS
BALLE

31. DECEMBRĪ, PLKST. 7.30
PALACE PIER
TORONTO
Ieeja: dāmām $3.50, kungiem $4.50, ieskaitot galdiņu. Spēlēs: FEM-NETTAS deju orķestris. Pilna bufete. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā „LATVIJA AMERIKĀ" birojā.
Visus laipni ielūdz
DAUGAVAS VANAGU SAIME
TORONTO

LATVIJAS AMERIKĀ
MODER...
SPIESTU...
TORON...
PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTĪJUMUS
● LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KART...
● VIZĪTKARTES,
● DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪ...
● KONCERTU PROGRAMMAS,
● SARĪKOJUMU BIĻETES,
● PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
● GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
● VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOK...
u. c.
PASŪTĪJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORO...
ONT., CANADA. TEL.: EM 8...
Pasūtījumus lūdzam nodot laikus.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS
ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.
ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.
PIEŅEM:
DV. GRĀMATNICA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,
Darba laiks no pl. 9—5. sestdienās no pl. 9—1 dienā.

ANGLIJĀ
lūdzam mūsu abonentus abonešanas maksas kārtot
D.V.F. GRĀMATNICĀ,
72 QUEENSBOROUGH TERRACE,
LONDON, W. 2.
Tel. BAYswater 1652.
Turpat pieņem arī sludinājumus, paraugeksemplāri

L. LĪDUMA
GAĻAS UN DELIKATEŠU VEIKALS
PIEDĀVĀJAM
- Visāda veida svaigas un žāvētas gaļas izstrādājumus.
- Visas Latvijā pazīstamās desu šķirnes.
- Cūkas šņukuri, putraimu desas.
- Svaigi tītari, zosis, pīles.

363 RONCESVALLES AVE., TORONTO. TEL.: LE 2-8762
PIEŅEM ARĪ TELEFONISKUS PASŪTĪNĀJUMUS.

Plašākais latviešu sarīkojums
HAMILTONĀ
VIETA ● 510 CONCESSION ielā, HILLCREST RESTORĀNĀ.
LAIKS ● Sestdien, š. g. 31. decembrī, 7.30 līdz ? rītā.
PIEDALĪŠANĀS ● Iepriekšpārdošanā $ 4.00 pie kases $ 4.50 no personas.
Biļetes dabūjamas: HAMILTONĀ, Latviešu Namā, 16 QUEEN, N. — JA 9-7939.
TORONTO: LITTLE RIGA, 343 Roncesvalles.
KIČENERĀ: Tomins Studio, 119 King St., W. Tel. SH 20914.
PROGRAMMĀ: RAIBA REVIJA „LIETAS, KAS BIJA, IR UN BŪS".
JAUNGADA BALLE
HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBA.

VISJAUNĀKAIS IZDEVUMS
VELTAS TOMAS
SONETU IZLASE
MŪŽĪGĀ SPĒLE
DAIŅA MIEZĀJA mākslinieciskā ietērpā.
Saturā: *filozofiskas pārdomas par mūžības jautājumiem;*
krāšņi uzburtas dzimtenes un Kanadas dabas ainavas;
mūsu tautas un zemes neseno cīņu pagātni aptveroša patriotiskā dzeja;
arī dzejnieces raksturīgās, dziļi pārdzīvotās mīlestības temas.
Šī jaukā grāmata dabūjama lielākajās grāmatnīcās vai galvenajā pārstāvniecībā
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., CANADA.
Dariet prieku saviem tuviniekiem un draugiem!
V. Tomas Mūžīgā spēle. Cena $ 2.95.

Pajautājiet savam ārstam vai drogistam!
GARLIC JUMS IR LOTI NODERĪGS
ATRI remdina influences un saaukstēšanās sāpes.
Palīdziet paši sev uzturēt savi spēcīgu un veselīgu. Gadu simteņiem miljoni ļaužu, lietodami GARLIC veselības līdzekli, atzinuši tā efektīvo iedarbi. GARLIC ir dabisks antiseptisks sāpju remdināšanas līdzeklis, kas uzlabo asins riņķošanu. Daudzi šī produkta lietotāji to atzinuši par piemērotu artrētisko un reumatisma sāpju remdinātāju. Adams Garlic Pearles satur salicylamide, ir pārbaudīts līdzeklis, kas iegūts no tīras ķiploku eļļas. Adams Garlic Pearles ir bez smakas un garšas, viegli ieņemams sainīti pie jūsu drogista, un esiet droši, ka paši par to kapsuļu veidā. Iegādājieties priecāsities.

Milda's FLOWERS
1597 BLOOR ST., WEST,
TĀLR. LE 6-2424, TORONTO 9, ONT.
Ziedi visām vajadzībām, latviskās rotas, audumi, ādas izstrādājumi, keramika.
Piegāde pilsētas robežās. M. BERTULSONS.

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P. Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā

KAKTIŅŠ
TRANSPORTA FIRMA
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

TRADICIONĀLĀ
JAUNGADA
SAGAIDĪŠANAS
BALLE
31. DECEMBRĪ, PLKST. 7.30

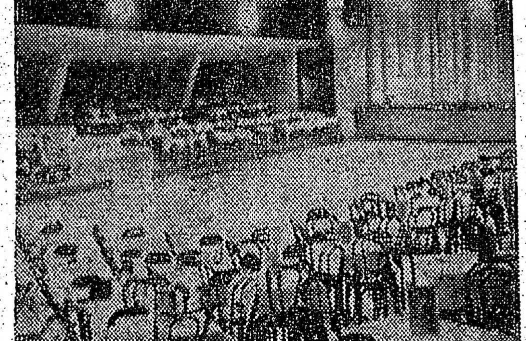

PALACE PIER
TORONTO
Ieeja: dāmām $ 3.50, kungiem $ 4.50, ieskaitot galdiņu. Spēlēs: FEM-NETTAS deju orķestris. Pilna bufete. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā „LATVIJA AMERIKĀ" birojā.
Visus laipni ielūdz
DAUGAVAS VANAGU SAIME
TORONTO

Pudiņu un cepumu pulveŗi tikai no

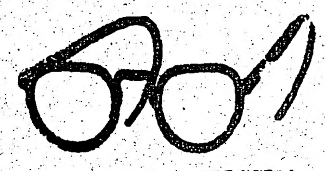

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE ST., Toronto.
WA 1-3924

Vass & Rendek
ADVOKATS — NOTARS
455 Spadina Ave., Apt. 403
(College un Spadina ielas stūrī)
Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, Toronto.

Beach rajonā
IZĪRĒJAMAS
3 istabas un virtuve kopā vai atsevišķi ar vai bez mēbelēm.
Zvanīt OX 9-8184, TORONTO.

Cook Funeral Home 721 Bloor St., W., Toronto. LE 6-2245

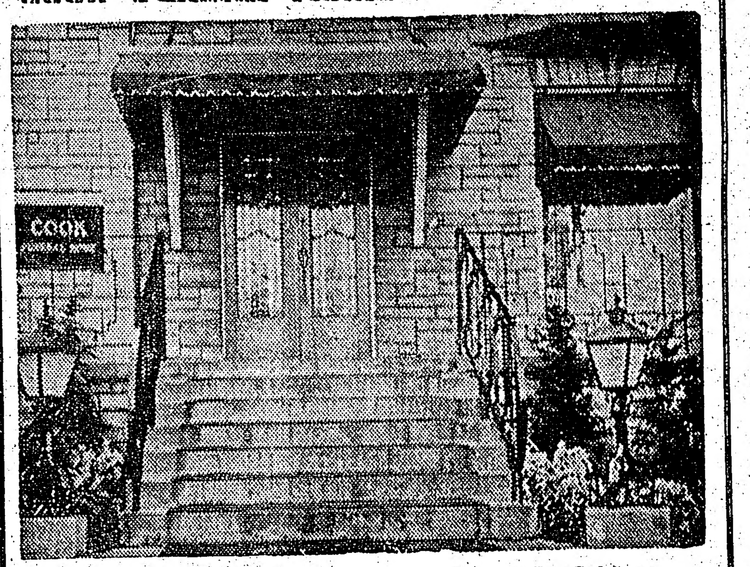

COOK APBEDĪŠANAS BIROJS
721 Bloor St., W. (pie Christie). LE 6-2245
MODERNA KAPLIČA AR ĒRGEĻU PAVADĪJUMA IESPĒJAM. IZVADĪŠANAS CEREMONIJAS IZKĀRTO PĒC PIEDERĪGO VĒLĒŠANĀS. F. Cook — vad.

ILMA'S
Beauty Salon,
119½ Crlton St.,
Toronto.
DĀMU FRIZIERSALONS
atvērts no pl. 9 rītā — 7 vakarā.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

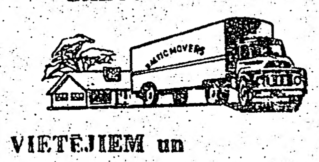

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM
Tel. LE 4-1403

DĀMU FRIZIERSALONS 'VENTA'
3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),
Tel. LE 6-9544, Toronto.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

LOSANDŽELOSĀ DIENVIDKALIFORNIJĀ

Jaungada dievkalpojums svētdienā, 1961. g. 1. janvārī, plkst. 5-os vakarā draudzes baznīcā.

Draudzes Ziemassvētku eglītes vakars pārcelts uz svētdienu, 7. janvārī, plkst. 5.30 vakarā.

DETROITĀ

Mācītājs Valters Liventāls, 12682 Montevista, Detroit 38, Mich.

31. decembrī, plkst. 6.00 vakarā Vecgada vakara dievkalpojums Holmes baznīcā. Solo priekšnesumi.

8. janvārī, plkst. 2.00 p. p. Zvaigznes dienas dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Marka lut. baznīcā, 1045 E. Grand Blvd., kopīgi ar Kristus draudzi sakarā ar Ev.-lut. latviešu draudžu apvienības pirmo sēdi Detroitā. Piedalās: prof. Dr. K. Kundziņš, mācītāji — A. Veinbergs, P. Nesaule, A. Ozols, A. Ernstsons, prāv. A. Skrodelis un māc. V. Liventāls. Ērģelniece E. Aldone.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze, 5015 W., Ferdinand St.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu, plkst. 10,00 rītā, draudzes baznīcā, 1701 N. Richmond ielā. Māc. G. Straumanis.

Sestdien, 31. decembrī, pl. 8 vakarā dievk. ar dievgaldu. Koris Ed. Strautmaņa vadībā. Svētdien, 1. janvārī, pl. 11 rītā Jaungada dievkalpojums.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila draudze, 1644 So., 11th Ave., Maivudā.

Dievkalpojumi ik svētdienu, plkst. 11-os. Svētdienas skola ik svētdienu; sākas plkst. 9.30.

Kalamazū Sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S - 7th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W., Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sa āksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pētera baznīcā, Sparks ielā.

Māc. A. Sudars, 1030 — 30 Ave., Belwood. Ill.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Lansing Koledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, **YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.**

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 328 S., Rose St., tel. 4-8255.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 10 no rīta un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 p.p., bērniem plkst. 1,15 p.p.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. Kristus draudzes dievkalpojumi draudzes baznīcā, 1900 W. Washington ielā katru svētdienu, pl. 1,30 dienā. Draudzes svētdienas skola pl. 1.00 dienā. Māc. J. Meisters.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis — 427 Van Norman St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

31. decembrī, Vecgada vakarā, pl. 7-os vak., dievkalpojums ar dievgaldu.

1. janvārī, Jaunajā gadā, pl. 10 rītā dievkalpojums.

Svētdien, 8. janvārī, pl. 11 rītā dievkalpojums.

Svētdienas skola atsāks mācības 8. janvārī.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont.. tel. LE 6-2510.

1. janvārī, plkst. 2 p.p. Jaungada dievkalpojums ar dievgaldu. Dievgaldniekus lūdzam iepriekš pieteikties pie mācītāja.

8. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Jāņa baznīcā. Svētdienas skola.

15. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Svētdienas skola.

22. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Jāņa baznīcā. Svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

31. decembrī, plkst. 6,30 vakarā Vecgada vakara dievkalpojums.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E., 38th St., Hamilton, Ont. Tel. FUlton 3-1182.

Hamiltonā, latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

Jaungada dienā, 1. janvārī, pl. 11-os pr. p. dievkalpojums.

Piektdien, 6. janvārī, plkst. 7-os vakarā draudzes darbinieku eglīte baznīcas apakšējās telpās.

Kas vēlētos iesvētīties nākamajā vasarā, lūgti pieteikties līdz šā gada beigām.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus. Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097.

SV. KATARĪNES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagaras (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes Jaungada dievkalpojums ar dievgaldu 1961. gada 1. janvārī, pl. 2 p.p. anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

VINIPEGĀ

Latviešu Sv. Krusta draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Lūkasa baznīcā, Hartford un McGregor ielu stūrī.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. RE 3-3906.

MONTREĀLĀ

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

31. decembrī, plkst. 7 vak. Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.

8. janvārī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

15. janvārī, plkst. 2 p.p. jaunatnes dievkalpojums.

23. janvārī, plkst. 2 p.p. Bībeles svētku dievkalpojums. Māc. viesis Ed. Ķerģis. Soliste L. Caunīte.

Kristīta: 24. decembrī Vītiņa Sandra Gunta, Rolanda un Kitijas, dzim Zommers, meitiņa.

Māc. Arturs Voitkus.

Dievkalpojumi notiek Jāņa ev. - lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave. (pie Monkland Ave.). Draudzes nams, kanceleja un māc. dzīvoklis — 3438 Rosedale Ave., tālr. HU 9-3224. Draudzes priekšnieks: A.Spūrmanis, 8106 Arcadian Rd., Montreal 29. P. Q., tālr. HU 1-4948; draudzes kasieris: A.Spura, 606 - 64th Ave., L'Abord a Plouffe. P. Q. tālr. MU 1-5890.

Trešdien, 28. decembrī, plkst. 8.00 vakarā Bībeles stunda. Temats: Pravietis Ijabs. Sestdien, 31. decembrī, plkst. 8.00 vakarā Vecgada dievkalpojums ar dievgaldu.

(Jauna gada dienā, 1. janvārī dievkalpojums nenotiks).

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pietuṛas tuvumā. Svētdienu rītos pl. 10.45—11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu; viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTĪNĀJUMUS:
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTĪNĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792,
Pasūtīnājumus lūdzam nodot laikus.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St. Toronto, Ont.. Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācis 101 Brightwater Court. Brooklyn 35. N.Y.. U.S.A

Bagāti bērnu Ziemassvētki Hamiltonā

DV eglītes vakarā Hamiltonā. R. Bērziņas foto.

Daudzu kanadiešu apbrīnots, latviešu Ziemassvētku vecītis šogad iebrauca Hamiltonā svētdien, 11. decembra pēcpusdienā. Lāga vīram, kā vienmēr, liktenis bija atkal labvēlīgs. Visu dienu sniga pirmais sniegs, kādēļ rūpes par smagajiem dāvanu maisiem atkrita pašas no sevis. Bet viņa staltos briežus un rakstītās kamanas mūsu bērni palika neredzējuši, jo YMCA's nama tīkami dekorētajā auditorijā notika Hamiltonas latviešu bērnu skolas eglītes sarīkojums.

To ievadīja māc. E. Pavasara svētbrīdis „Kristus dzimšanas svētku ieskanai". Un tiklīdz senās gadskārtas dziesmā „Jūs, bērniņi, nāciet . . ." liksmi vienojās 160 jaunas latviešu dzīvības, viņu audzinātāji, vecāki un kuplais labvēļu pulks, Ziemassvētku vecīša acs jau vairākkārt pazibsnīja gar logiem un durvīm. Redzot zāli laužu pilnu, un bērnu saimi rātni un godīgi sēžam, arī viņa sārtais vaigs likās visai priecīgs.

Bet tad jau mācītājs dod zīmi piecelties. Ir jāsaliek rokas un jāskaita „Mūsu Tēvs debesīs . . ." Kāds liels un svinīgs skaistums ir šajos pāris acumirkļos! Dziļi, dziļi sirdī, no baznīcas braucot, balts sniedziņš uz skujiņām snieg, un maigi dziedot pulkstens skan . . .

Pēc maza atelpas brīža skolēni veikli kārtojas laicīgajai programmas daļai. Lēni veras priekškars, un veikliem solīšiem uz skatuves uznāk 1. klases meitenes. Viņas kopīgi deklamē par Ziemassvētku rūķīti un sidraba mēnestiņu. Aiz eglītes svecīšu gaismā redz Dz. Majoriņu. Vaibsti viņas sejā liek manīt, ka sirds tai pukst līdzi katram meitenu vārdam un lūpu kustībai. „Sniega gaidītāji" — 1. klases zēni ir mazliet drošāki. Gudri maskojušies, 3. klases skolēni tēlo lietuviešu pasaku „Debesis gāžas", kam seko tautas deja „Tūdalin, tāgadiņ", 1. un 2. klases skolēnu izpildījumā. L. Bērziņa „Apburtos zābakus" atjautīgi sniedz 2. klases skolēni. „Sērdienīte un mātes meita" ir drāmatizēta tautas pasaka, kur teātra mākslā labu veiksmi rāda 4. un 5. klase. Divas pēdējās dziesmas „Eglīte, māsiņa" un „Ziemassvētki sabraukuši" droši un saskanīgi dzied visu piecu klašu meitenes un zēni kopā. Tad atskan aplausu šalts, čalot sāk viesu pulks, bet Ziemassvētku vecītis vēl nerādās.

Lai nepacietīgās bērnu gaidas vieglinātu, ir labi padomāts par bagātīgu azaidu un rotaļām ar L. Albertiņu pie klavierēm. Pāris stundas tā paiet pavisam ātri, un līdz ko pagurums sāk skaitīt pirmos upurus, sārtais vecuks grabošā kažokā ir klāt. Nu sākas jauna rosība! Mainās prieki ar mazām bailēm, dreb rokas un sirdis. Bet Ziemassvētku vecītis savu darbu prot labi. Tos, kas ir par drošiem, viņš „pratina" vairāk — bailīgākos glāsta un apmīļo. Bērni nāk un iet, un viņu pantiņu un deklamāciju birums ir visai ražens. Visaizkustinošākās ir beigas, kad maza zilsvārcīte pietipina pie vecīša un klusi pie auss čukst kādu dzejolīti, kas dāvanu saņemot tai uztraukumā bija aizmirsies. Tas večukam varen patīk, un viņš ātri bāž roku maisā, lai dotu tai otru saini. Taču veltes vairs nav nevienas. Nu apmulst pats vecītis, paceļ mazo uz rokām un, pie eglītes pienesis, karsti noskūpsta tai abus vaigus. Tad abi asarām acīs pagriežas pret publiku un rokas vicinot saka: „Uz redzēšanos nākošgad!"

Vakaru noslēdzot, skolas priekšnieks A. Kalupnieks sirsnīgi pateicas visiem, kas sekmējuši sarīkojuma labu izdošanos. Var pievienot tikai vecāku un skolas labvēļu vienprātīgu atzinumu, ka visa sarīkojuma programma šogad patiešām bija priekšzīmīgi sagatavota. Pārzines E. Gulbis vadībā tā ritēja raiti, un bērni stingri ievēroja kārtību no sākuma līdz beigām. No iepriekšējo gadu eglīšu vakariem skola ir „mācījusies" labot un apiet visas neveiksmes. Par sekmēm šķiroties bija dzirdami tikai labi un pateicības pilni vārdi.

☆

„Pie Ziemassvētku eglītes" pirmo reizi Latviešu kultūras namā sestdien, 17. decembra vakarā šogad bērnus aicināja arī HLB grāmatnīca V. Rudzīša vadībā. Tuvu pie 30 bērnu liels pulciņš dziedāja Ziemassvētku un tautas dziesmas un gāja rotaļas. Arī viņu vidū viesojās Ziemassvētku vecītis, atnesot katram pa pelnītai dāvanai. HLB dāmu komitejai čakli rūpējoties par viesmīlību, kā lielie, tā mazie vakara viesi paņēma līdzi daudz latviska svētku prieka un gaišuma.

☆

Daugavas Vanagi savu bērnu eglītes vakaram bija izvēlējušies 18. decembra svētdienu. Mācītājs E. Pavasars izjūstiem vārdiem kuplam bērnu pulciņam atgādinot, ka eglīte svētku rotā no gada uz gadu mums liek mirdzēt savā tikumā, sirdī sildīt mīlestību un nekad nezaudēt ticību. Gaidot uz trešo Ziemassvētku vecīti, laipnās Vanadzes cienāja mazos un lielos viesus garšīgiem piparraušiem un saldu kafiju. Kad rotaļās bija atkal bērnus draudzīgi savedušas kopā, DV Hamiltonas nodaļas priekšnieks V. Tuklers paziņoja vecīša ierašanos. Šoreiz tam līdzi bija arī savs rūķis, jo svētku pievārtē dāvanu maisi kļūstot par smagiem. Visi pārbaudījumi veicās lieliski, un žagaru saišķis palika nelietots. Par dāvanām pateikdamies, DV jaunā audze Ziemassvētku vecītim skaļi apsolījās labi mācīties un paklausīgiem būt skolā un mājā, lai arī nākošgad Ziemassvētki latviešu saimei būtu jo bagāti un prieka pilni.

E. Š-cs.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

31. decembrī — tradicionālā Jaungada sagaidīšanas balle — Palace Pier deju zālē. DV Toronto saime.
31. decembrī — TL b-ba savās telpās rīko Jaungada sagaidīšanu.
1. janvārī — Toronto latviešu skolas eglīte.
7. janvārī — Kurzemes cietokšņa cīnītāju un veco strēlnieku Ziemassvētku kauju atceres vakars Saulainē.
14. janvārī — Viesturа koŗa koncerts par labu latviešu skolai.
14. janvārī — Zaķu balle Columbus zālē. T.L.M.M. klubs.
21. janvārī — Preses balle. Palace Pier zālē.
29. janvārī — TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgā aicinājuma atcere.
4. februārī — tradicionālais Villbalda Drosmiņa karnevāls — Palace Pier.
10. februārī — Nakts Latīņu kvartālā Leasida Memmorial Community Gardens.
18. februārī — DV Kanadā teātŗa izrāde.
24. febr. — Mākslinieku karnevāls Columbus Hall.
25. februārī — Gauļas gaidu un Rīgas skautu vienību 10 g. jubilejas sarīkojums Sv. Andreja baznīcas telpās.
2. martā Jāņa Kalēja un Felicitas Maizītes-Kalējas koncerts.
5. martā — plkv. Kalpaka piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.
17. martā — Kalpaka bataljona atceres balle Club Kngway telpās.

HAMILTONĀ

31. decembrī — HLB Jaungada balle.
14. janvārī — Draudzes dāmu komitejas balle Rainbow zālē.
15. janvārī — gleznotāja Jāņa Dekšņa glezņu izstādes atklāšana baznīcas apakš. telpās.
28. janvārī — Latviešu skolas Draudzīgais aicinājums un Kr. Barona sarīkojums.
29. janvārī — HLB gada pilnsapulce Latviešu namā.
4. februārī — Toronto latviešu biedrības drāmatiskā ansambļa viesizrāde ar M. Ziverta lugu „Āksts" Dalewood skolā.
11. februārī — 6. karnevāls Pigbridžā.
25. februārī — Prof. Dr. P. Ķikaukas referāts.
4. martā — Valmieriešu tuvināšanās vakars Latviešu namā.
25. martā — Gadskārtējais literārais vakars ar Dr. P. Vasariņa referātu.
15. aprilī — Apvienotā vīru koŗa „Viesturs" koncerts. Rīko HLB.
16. aprilī — Toronto 1. latviešu ev.-lut. draudzes koŗa garīgais koncerts baznīcas telpās.

ST. KATARĪNĒS

31. decembrī — Beacon Motor Hotel Vanadžu kopas Jaungada sagaidīšanas balle.

NIAGARĀ

13. maijā — Tradicionālie Niagaras ziedu svētki un jaunatnes vienību turnīrs basketbolā.
1. un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes dienas.

Iestrādājušos . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

ka viņu veikumi apbrīnojami,un paši viņi allaž ir labā garа stāvoklī, veicinot arī kopdarbības un kopsajūtu tai sabiedrībā, pie kuras viņi pieder. Viņu darbs iemīļotā profesijā atstāj tādu iespaidu, it kā tā veiksmai nav vajadzīga nekāda piepūle, īpaši fiziskā darbā.

Arī citi darbinieki, kam ir attiecīgas zināšanas un ilggadīga prakse, veic savu uzdevumu veikli un ar labām sekmēm. Bet tas nav panākams īsā laikā. Iestrādāšanās nav dažu dienu, pat ne dažu gadu piepūle, bet diezgan ilga laika vingrinājumu rezultāts, kamēr visā organismā attīstās ievirze attiecīgam garīgam veikumam un fiziskā darba strādniekiem arī muskuļu kustībām.

Šo patiesību vajadzētu respektēt un dot piedzīvojušiem darbiniekiem izdevību pēc iespējas ilgāk kalpot sabiedrībai. Ātrā viņu maiņa nenāk par labu nedz atsevišķiem cilvēkiem, nedz arī viņu kopai. Bezdarbnieku skaita pieaugums ar to nav likvidējams. Tā ir problēma, kurai jāpieiet ar citiem līdzekļiem, par kuriem nopietni jādomā uzņēmējiem un valsts varai.

Kā šī, tā arī vairākas citas problēmas būs vieglāk atrisināmas, ja darbinieki, sasnieguši kulmināciju savā arodā, varēs pēc iespējas ilgāk strādāt savu darbu, veicinot sabiedrības brīvību un augšupeju kultūras laukā.

P. Dreimanis.

SPORTS

LATVIEŠU YMCAs BASKETBOLISTI UZVAR TORONTO POLICIJAS KOMANDU

Toronto „Intermediate" basketbola līgas pirmais aplis tuvojas noslēgumam, un Latviešu YMCAs basketbola vienība, kuŗa nav zaudējusi līdz šim nevienu sacensību, ir izvirzījusies pirmā vietā, atstājot otrā vietā Policijas vienību ar vienu zaudējumu. Pēdējā spēlē YMCA sacentās ar policijas vienības sportistiem, kas auguma ziņā ir gaŗākā vienība līgā. Sacensība bija ļoti smaga un masīvie policijas spēlētāji sagādāja lielas grūtības latviešiem, it sevišķi tāpēc, ka tiesneši pielaida ķermenisku spēli, kuŗā zaudētāji bija latvieši. Pirmais puslaiks latviešiem bija nelabvēlīgs, un likās, ka pretinieks gūs samērā vieglu uzvaru. Puslaika beigās policisti bija izcīnījuši 9 punktu pārsvaru. Daudzus punktus latvieši zaudēja ar policijas komandas labā piešķirtiem sodiem. Otrā puslaikā vienības vadītājs J. Cīrulis mainīja zonas aizsardzību, pārejot uz „cilvēks cilvēku" segšanu. Izrādījās, ka YMCA reizē ar to bija atradusi īsto spēles veidu pret augumā pārāko pretinieku. Straujie YMCAs spēlētāji pārņēma spēles iniciātīvu un sāka iedzīt pretinieku. Straujais spēles veids lika pretiniekiem izpelnīties daudz sodus, kuŗus nelaimīgā kārtā latviešiem šoreiz neveicās pārvērst punktos. Spēlei beidzoties, YMCA bija atguvusi pirmā puslaikā zaudēto un uzvarēja ar 5 punktiem, rezultāts: 50:45 (30:21).

Vienībā spēlēja: Griķis 2, Groskaufmanis, Krasovskis — 7, Petmanis — 9, Strautnieks — 2, Sils — 10, Sigeti — 4, Zentiņš — 14, Soste — 2.

LATVIEŠU BASKETBOLA MEISTARĪBA KANADĀ

DV uzvar YMCAs 2. vienību 97:30 (38:14)

Basketbols Kanadā nav populārs, un tāpēc nav brīnums, ka latvieši Kanadā nevar lepoties ar tik izciliem basketbolistiem, kā latvieši ASV. Nav latviešiem Kanadā arī daudz spēcīgu basketbola vienību, izņemot Toronto DV, kas jau daudzus gadus bijis neapdraudēts meistars. Organizācijas trūkuma dēļ šogad meistarībā nepiedalās Hamiltonas Sparta, kuŗa pamazām bija izaudzinājusi respektējami spēcīgu basketbola jaunaudzi. Tās spēlētāji pievienojušies Toronto DV. Šķiet, ka vienīgi YMCAs 1. vienība sāk pamazām izveidoties pas spēku, kas var mēģināt sagādāt meistarvienībai lielāku pretestību. Šogad LSAK bija nopietnas grūtības meistarības spēļu kārtības noorganizēšanā, jo, izņemot YMCAs 1. vienību, nebija komandas, kas būtu vēlējušās cīnīties ar DV vienā grupā, bet vēlējās zemākas līgas dibināšanu, kur būtu dota iespēja augt jaunajiem un nodarboties ar sportu tiem, kam vairs nav laika intensīviem basketbola treniņiem. Pēc nopietnām pārrunām, LSAK tomēr izšķīrās par cita veida variantu un noorganizēja basketbola meistarību Ontario apgabalam, sadalot vienības divās grupās. Vienā grupā iedalīja DV, bet otrā grupā Latviešu YMCAs vienību. Pārējo vienību iedalīšanu grupās izrķīra loze. Sadalījums ir sekojošs: DV, Latviešu YMCA — 2., Latviešu YMCA — jaunatne, kamēr otrā grupā spēlēs: Latviešu YMCA — pirmā, TLSK un DV — 2.

Meistarvienība — DV atklāja sacīkstes, spēlējot ar Latviešu YMCAs 2. vienību, un izcīnīja uzvaru, rotaļādamies ar augstu 97:30 (38:15) rezultātu.

YMCAs 2. vienība spēlēja ļoti pavirši un ne uz brīdi nespēja sagādāt DV nopietnu pretestību. YMCA bija vāja iemetienos, bet vēl vājāka piespēlēs, iespēlējot bieži pretiniekam bumbu tieši rokās. Protams, DV to nekavējās izmantot, un grozu birums DV labā auga strauji. Šķiet, YMCAs 2. vienības spēlētāji varētu uzrādīt daudz labāku rezultātu pret DV, ja par savu mērķi būtu uzstādījuši — paturēt savās rokās iespējami ilgāk bumbu, un būtu mazāk skatījušies pretinieka groza virzienā.

Punktu guvēji DV bija A. Richters ar 25, Savickis — 22, Timmermanis — 16, E. Petmanis — 13, Dūlmanis — 9, Moruss — 6, Timma — 6 un Plūme, bet YMCAi A. Freibergs ar 11 punktiem bija savas vienības sekmīgākais grozu guvējs.

JAUNS METALLS

Kāda amerikāņu rūpniecības organizācija(Union Carbide Corporation) ieinteresēta Rietumaustrālijas pavalstī vanadija izmantošanā. Vanadiju pielieto citu augstvērtīgu metallu iegūšanai.

Mans pirmais Jaungads Kanadā

Aina (2. rindā trešā no kreisās) ar savām „krustmātēm" Sv. Katarīnēs. No viņas pa labi Vanadžu pr-ce M. Dālberga. J. Liģera foto.

LATVIEŠU JAUNIETES STĀSTS ZIEMASSVĒTKOS PAR PIRMAJIEM IESPAIDIEM KANADĀ UN 25 LAIPNAJĀM „KRUSTMĀTĒM".

„Dzīvoju jau veselu mēnesi Kanadas dārzu pilsētā Sv. Katarīnēs, no tā brīža, kad Hanoverā (Vācijā) atvadījos no saviem vecākiem, brāļiem un māsām. Jāatzīstas, ka jūtos pavisam kā citā pasaulē, te, Sv. Katarīnes pilsētā, un sevišķi Toronto, svētku iepirkumu burzmā viss liekas savādāks, skaļāks un krāsaināks," pastāsta latviešu jauniete, kas Kanadā ieradusies ar Sv. Katarīnes Vanadžu gādību un atbalstu. „Priecājos, ka esmu tikusi latviešu sabiedrībā, varu tikties ar tautiešiem, runāt un dzirdēt latviešu valodu. Tā ir garīga veldze, kas daudzām svešumā izkaisītām latviešu ģimenēm trūkst. Vācijā mēs centāmies apmeklēt katru latviešu sarīkojumu, ja tas vien bija iespējams. Visiem Eiropas latviešu jaunatnes kongresiem, ja tie notika Vācijā, es gatavojos un krāju markas jau mēnešus iepriekš, lai tiktos ar savas dzimtās zemes jauniešiem" — uzsveŗ Aina Gutfrice. Uz manu jautājumu, vai viņa saskata kādu atšķirību latviešu jaunekļos, runājoties un tiekoties ar tiem Eiropā un Kanadā, saņemu atbildi, ka par Kanadas „tautas dēliem" nekā daudz vēl nevarot pateikt, jo līdz šim bijusi tikai vienā jaunatnes pulciņa „Dzirkstele" sarīkojumā — rudens ballē. Salīdzinājumos tomēr bijis jākonstatē, ka jaunieši sev nesuši līdzi manāmu tās zemes „piegaršu" un manieres, no kurienes tie nākuši. Jādomā, ka tas esot katras attiecīgās zemes skolu un audzināšanas ietekmē. Tāpat viņa jau paspējusi dzirdēt Kanadā, ka sarežģītāku vai brīvāku domu izmaiņai mūsu jaunieši pārejot uz angļu valodu, bet tāpat jau tas notiekot arī Vācijā — sarunās palīgā ņemot vācu „mēli".

Salīdzinot šīsdienas Vācijas dzīves pulsu un gatavošanos svētkiem ar Kanadā redzēto, tad arī tur netrūkstot krāšņo uguņu un rotājumu, taču tie esot daudz mērenāki, un visur ievērots taupības, lietderības un savdabīgas gaumes princips.

Arī apsveikumu kartītes un dāvanas tiekot pirktas un sūtītas ar daudz lielāku apdomu un kalkulāciju, lielāku priekšmetu iegādei lietojot nomaksas veidu.

Aina Vācijā beigusi vidusskolu, pēc tam 4 gadus strādājusi un mācījusies technisko zīmēšanu, un nākotnes nodomos esot, atrast sev darbu, ja vien tas būšot iespējams, šajā nozarē arī Kanadā.

Savu pirmo Jauno gadu Kanadā viņa sagaidīšot kopā ar savām 25 „krustmātēm" (Vanadzēm) skaistajā Bikena hoteļa zālē (Beacon Motor Hotel), 12 jūdzes no Sv. Katarīnes, Q. E. lielceļa malā.

Arī viņa piedaloties šīs Jaungada balles rīkošanā, jo rīkotājas Vanadzes šo sarīkojumu šogad iecerējušas ļoti plašu un gaidot daudz viesu no tuvienes un tālienes. Apmeklētājiem pēc Jaunā gada sagaidīšanas un trīs stundu „iedancošanas" iespēja hotelī palikt arī uz vietas, katram pēc paša izvēles. Viņa cerot, ka Jaunais gads atnesīšot lielas pārmaiņas viņas dzīvē.

Vairdotis.

CAURI SNIEGA VĒTRĀM UZ HAVAJU SALĀM

V. BĒRZIŅA CEĻOJUMA PIEZĪMES

Pēdējos gados latvieši Ziemeļamerikas kontinentā arvien biežāk ceļo. Šie ceļotāji gandrīz visi noskaņoti vienādi: pēc ilgākiem gadiem atkal redzēt Rietumvāciju un citas Vakareiropas zemes. Šiem tūristiem tagad pievienojies kāds pavisam īpats vīrs, kas devies ceļojumā vēl pa „neiebrauktām sliedēm." Šķiet, torontietis Vaironis Bērziņš ir viens no pirmajiem latviešiem pēc 2. pasaules kaŗa, kas devušies pasaules ceļojumā ar lielu drosmi, dēkainības prieku, bet pavisam maz dolaru ceļa somā. Viņš nolēmis pasauli apceļot gada laikā, „kā var un laimēsies."

Uzņēmīgais ceļotājs, pēc 2500 jūdzu gaŗa ceļojuma pa ASV sasniedzis rietumu krastu un tuvāko dienu laikā cer nokļūt Havaju salās. Par ASV ceļojuma posmu V. Bērziņš rakstīja: „Jau kopš izbraukšanas no Detroitas, visi ceļi bija ļoti pieblīvēti ar spēkratiem, it īpaši ap Čikāgu. Tādēļ šai pilsētai devos apkārt ar lielu līkumu. Ceļojums pa ASV vidieni bija samērā vienmuļš. Nebraskas līdzenumi bieži atgādināja pelēku prēriju. Nonākot pie slavenā Sāls ezera, radās pirmā iespēja kaut cik sasildīties, jo klimats tālāk uz rietumiem kļuva atkal vēsāks. Ap Reno, kur iekļūstot „spēļu ellēs" katrs var pazaudēt savas pēdējās bikses, piedzīvoju visbargāko salu un sniega vētras. Reno pilsētai, kas pazīstama arī ar laulības šķiršanu prāvām, izbraucu cauri naktī, bet spēlētāji pie automātiem zināja laiku, kad jābeidz skaitīt monētas. Visai necerētu pārsteigumu piedzīvoju pie Tahoe ezera, kuŗa apkārtnē iepriekšējā naktī bija uzsnigusi paprāva sniega kārta. Kādā ciemā visa satiksme pēkšņi tika apturēta. Policija paskaidroja, ka priekšā esot slideni ceļi un satiksmei nelietojami. Es gan mēģināju iestāstīt, ka kanadieši ir pieraduši pie ziemas ceļiem un pēc dabas esmu slēpētājs, bet šoreiz nelīdzēja mani iebildumi — bija jāgaida sauleslēkts . . ."

Ierodoties Sanfrancisko, pasaules ceļotājs izmantojis savu brīvo laiku pilsētas apskatei. „Sanfrancisko ir dzīva lielpilsēta ar internacionālu seju," konstatē V. Bērziņš. „Te dzīvo gandrīz visas tautības, kādas patlaban sastopamas pasaulē. Ķīniešiem un meksikāņiem ir pat savi kvartāli. Visu laiku šeit lija tik stipri, ka pat no pāris simts metriem nebija iespējams saskatīt slaveno „Zelta Vārtu" tiltu. Atstājot šo citadeli — jauko pilsētu, arī lietus bija pārgājis un radio vēstīja turpmāk saulainu laiku, kā jau tas parasts Kalifornijā."

„Miera eņģeļa" Ņikitas Chruščeva patentētie Ziemassvētku dāvanu iesaiņojumi.

HAMILTONĀ

O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET ST., dabūjami atsevišķi LATVIJAS AMERIKĀ numuri.

CEĻA BIEDRS

Iznācis „Ceļa Biedra" decembra numurs. Saturā māc. K. Krona, archibīskapa Dr. T. Grīnberga, māc. A. Ernstsona, prāv. E. Berga, T. Valēnas, māc. J. Romana, prāv. Dr. V. Sandera, V. Štelinas, prof. Dr. K. Oša, Dr. L. Zariņas, G. Cauča, māc. J. Strautnieka raksti, K. Zāles, H. Tvīdija dzejoļi un informātīvi raksti. Abonēšanas maksa $3,- gadā (dāvanas abonementiem $2,-). Mēnešraksts pasūtināms pie māc. E. Ķiploka, 3204 Columbus Ave., Minneapolis 7, Minn., vai arī vietējās latviešu draudzēs.

ATSAUCIETIES — JŪS MEKLĒ!

Sekojošas personas lūdz atsaukties (vai personas, kas par viņām ko zinātu) Latvian National Federation in Canada, Box 285, Terminal „A", Toronto, Ontario, Canada:

Andersonu Pauli, Balodi Augustu (Bulle Alf), Brencenu Elzu, Brusu Modri, Jāņa d., Cox Liliju, dzim. Venta, Grabekli Arturu, Jakubovicu R., Jurčenko Nikolaju, Kiršteinu Georgu, Krievu Jāni Tālivaldi, Jāņa d., Kukutu Albertu, Jēkaba d., Lazdiņu Evaldu no Vecpiebalgas Ezerkalniem, Lūsi Jāni no Palsmanes Upeniekiem, Mendianu Edgaru, Miķelsonu Andinu, dzim. Grīvnieci, Muižu Andreju, Ozoliņu Richardu, Rienkovski Ainu Klāru, Romejko Tatjanu, dzim. Ferdereru, Rudzīti Mīci, dzim. Vincmani, Skujenieku Jāzepu, Jēkaba d., Varakāju Oskaru, Vāveri Romanu, Žīguru Jāni, Voldemāra d.